

Konverze bývalého pivovaru v Janovicích u Rýmařova

Konverze bývalého pivovaru v Janovicích u Rýmařova

modul památkové péče

Autor: Bc. Eliška Šmardová
Ateliér: Girsas FA ČVUT v Praze - diplomová práce
Vedoucí práce: prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Girsas
doc. Ing. Michael Rykl, Ph.D.
Ústav: 15114 Ústav památkové péče
Semestr: ZS 2021/2022

OBSAH

_Zadání diplomové práce	7
_Prohlášení autora	9
ČÁST 1. ANALÝZA MÍSTA (shrnutí diplomního semináře)	
_Zeměpisné umístění a dopravní dostupnost	12
_Přírodní podmínky okolí	12
_Historie obce	14
_Přírodní podmínky obce	16
_Doprava	18
_Veřejná vybavenost a pracovní příležitosti	20
_Územní plán	20
_Analýza SWOT	22
_Fotodokumentace lokality	24
_Stavebně technický stav budovy	28
_Vstupní podklady	30
_Prvotní úvahy o konceptu	32
_Referenční stavby	34
_Technologické a stavební proměny v pivovarnictví	40
ČÁST 2. STAVEBNĚ-HISTORICKÝ PRŮZKUM	
_Časová osa	48
_Historie	50
_Dostupné archiválie	66
_Zobrazení hvozdu v historických plánech	80
_Zaměření pivovaru 1993	82
_Historické mapy	84
_Letecké snímkování	86
_Historické fotografie a vyobrazení	88
_Aktuální fotografie	92
_Bývalá hospodářská budova	98
_Stavebně-historický průzkum	100
_Zdroje	110
_Katalog vybraných prvků	112
ČÁST 3. NÁVRH KONVERZE PIVOVARU	
_Úvod	177
_Výkresy bouracích prací	179
_Situace širších vztahů	183
_Druhové zastoupení dřevin v parku	185
_Půdorysy	187
_Pohledy, řezopohledy, řezy	192
_Vizualizace	198
_Architektonický detail	207
_Průvodní zpráva	208
_Souhrnná technická zpráva	210
_Závěr	218

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Bc. Eliška Šmardová
datum narození: 11. 6. 1997
akademický rok / semestr: 2021/2022 ZS
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15114 Ústav památkové péče
vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá
doc. Ing. Michael Rykl, Ph.D.
téma diplomové práce: Konverze bývalého pivovaru v Janovicích u Rýmařova

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Město Rýmařov, jehož místní částí jsou Janovice se zámeckým areálem, se nachází v Moravskoslezském kraji v podhůří na rozhraní Hrubého a Nízkého Jeseníku. Do území města zasahuje rozlehlá Chráněná krajinná oblast Jeseníky. Jednotlivé objekty v zámeckém areálu mají různé majitele. Zámek spravuje Národní památkový ústav, park obec, budovu lesnictví Lesy České republiky a konečně bývalý pivovar vlastní soukromí majitelé. Budova pivovaru, která je využíváné jen z malé části, byla od 2. poloviny 20. století nevhodně transformována a později začala chátrat. Od roku 2018, kdy stavbu koupili současní majitelé, se v pivovaru začíná s zajišťováním a záchranou nejzdevastovějších konstrukcí.

Diplomní projekt si klade za cíl prověřit možnosti nového využití budovy bývalého pivovaru a trosk bývalých stájí včetně části nádvoří tak, aby došlo k navýšení atraktivity i zachování historických a architektonických hodnot zámeckého areálu.

Diplomová práce modulu památkové péče bude obsahovat stavebně historický průzkum objektů a jejich vývoj. Součástí je i funkční rozbor prostor řemeslné a po 19. století i průmyslové výroby Janovického pivovaru. V projektu bude kladen důraz na šetrný přístup ke stavebně rozmanitému historickému areálu a citlivou úpravu prostředí, v němž se nachází.

2/ Zadání a konkrétně specifikovaný stavební program

- Část SHP

Ke stavbám, jimiž se diplomová práce zabývá, nebyl doposud zpracován stavebně-historický průzkum. Na základě archiválií a terénních průzkumů budou vytvořeny analytické plány s vyznačením jednotlivých stavebních fází a textovým popisem vývoje. Dále bude zpracován katalog vybraných prvků a popis historických plánů map a fotografií.

- Část návrhová

Návrh zahrne nové využití budovy bývalého pivovaru a trosk bývalých stájí včetně úprav okolních nezastavěných ploch. Při tvorbě návrhu bude brán zřetel především na výsledky stavebně historického průzkumu a dokumentace vzniklé v rámci diplomního semináře.

Stavební program:

Náplň zpracovávané části zámeckého areálu bude dotvářet budoucí funkce zámku a podpoří cestovní ruch. Vznikne provoz minipivovaru s pivnicí, restaurace a ubytování zaměstnanců. Pro hosty nejen pivovaru bude vytvořeno ubytování a společenský či konferenční sál. Součástí návrhu budou i expoziční a skladovací prostory. Také bude parkově upraven nezastavěný prostor kolem budov včetně napojení na okolní komunikaci a objekty.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

- Část SHP

Analytické plány (1:100 – 1:500), historické plány, fotografie a text (budou součástí portfolia)

- Část návrhová

Výkres širších urbanistických vztahů (1:10000 – 1:25000), návrhová situace v měřítku (1:500 – 1:1000), půdorysy, řezy, pohledy (1:100 – 1:250), vybrané architektonické detaily (1:10 – 1:20), vizualizace (exteriéru a interiéru, cca šest záběrů), průvodní zpráva v obvyklém členění a rozsahu (zadání, širší vztahy, stavební program, kapacity a provoz, technická infrastruktura, architektonické a konstrukční řešení). Veškeré části diplomního projektu budou odevzdány dle dané vyhlášky, tj. portfolio dva výtisky, CD s projektem, prohlášení diplomanta, zadání, plachty ve formátu A1 na výstavu diplomových prací

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Fyzický model (1:100 – 1:500)

Datum a podpis studenta

29.9.2021 Šmardová

Datum a podpis vedoucího DP

29.9.21 [podpis]

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

08-10-2021

[podpis]

29.9.2021 [podpis]

**ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY**

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Eliška Šmardová
AR 2021/2022, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) Konverze bývalého pivovaru v Janovicích u Rýmařova
(AJ) Conversion of the former brewery in Janovice u Rýmařova

JAZYK PRÁCE:

Vedoucí práce:	prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Gírsa doc. Ing. Michael Rykl, Ph.D.	Ústav: 15114 Ústav památkové péče
Oponent práce:	Ing. arch. Karel Kuča	
Klíčová slova (česká):	Janovice u Rýmařova, pivovar, zámek, revitalizace, zámecký dvůr, penzion, restaurace, sál, expozice, minipivovar	
Anotace (česká):	Hlavní myšlenkou diplomního projektu je revitalizace dvora a nové využití objektu pivovaru a bývalých stájí tak, aby došlo k navýšení atraktivity a zvýšení cestovního ruchu místa i zachování historických a architektonických hodnot zámeckého areálu. Práce má tři části: nejprve byly zpracovány analýzy lokality, poté následoval stavebně-historický průzkum bývalého pivovaru a posléze architektonický návrh nového využití.	
Anotace (anglická):	The main idea of the diploma project is the revitalization of the courtyard and the new use of the brewery building and former stables so as to increase the attractiveness and increase the tourism of the place and preserve the historical and architectural values of the castle grounds. The work has three parts: first, analyzes of the site were processed, followed by a construction-historical survey of the former brewery and then an architectural design of the new use.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

6.1.2022

podpis autora-diplomanta

ČÁST 1.
ANALÝZA MÍSTA

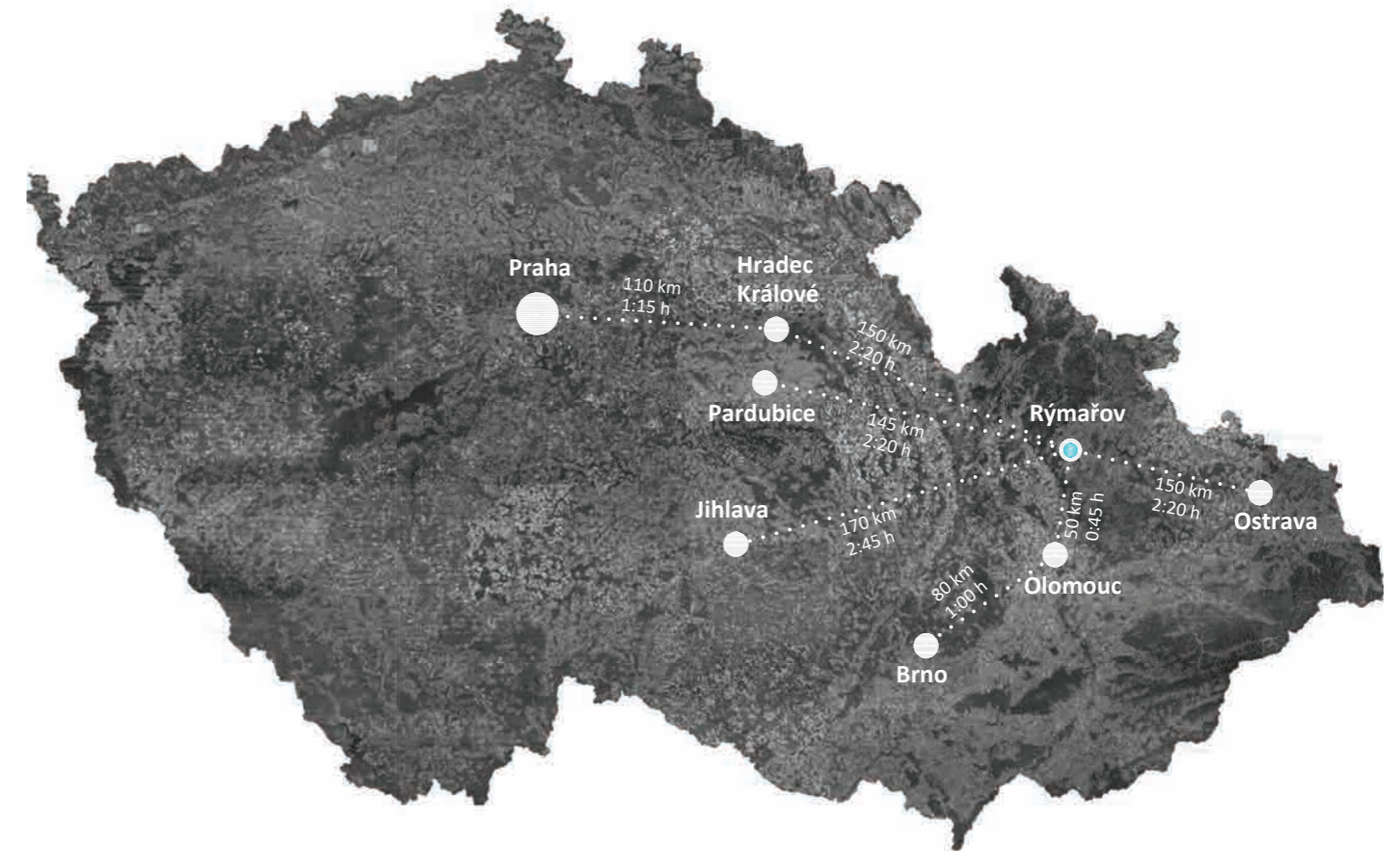
ZEMĚPISNÉ UMÍSTĚNÍ A DOPRAVNÍ DOSTUPNOST

Město Rýmařov se nachází v Moravskoslezském kraji. Jedná se o obec s rozšířenou působností, která se skládá, mimo samotné město, z dalších celkem šesti místních částí : Edrovice, Harrachov, Jamartice, Janovice (katastrální území Janovice u Rýmařova a Janušov), Ondřejov a Stránské.

Nejdůležitější silnicí procházející územím města Rýmařov je hlučná silnice Opavská spojující města Bruntál, Rýmařov a Šumperk, která vede centrem města Rýmařov. Rušná silnice vytváří nebezpečí a špatný dopad na životní prostředí (splodiny, hluk). Díky této hlavní silnici je ale zajištěna bezproblémová automobilová doprava do velkých měst za prací. Častá dojížděcí destinace je Bruntál, který vzdálený 20 minut automobilem. Další větší město je Uničov,

které vzdálené 30 minut, město Šumperk je vzdáleno 45 minut, Olomouc 45 minut.

Z Rýmařova je autobusové spojení zajišťováno 13 linkami, z nichž je 10 příměstských, 2 dálkové a 1 rekreační (cyklobus a skibus). V rámci spojení Rýmařova s okolními městy směřují největší počty přímých autobusových linek do okresního města Bruntál a sousedního města Břidličná. Relativně dobré spojení je zajištěno také se Šternberkem, horší s Uničovem či Šumperkem. Rýmařov s krajským městem Ostravou spojují denně jen dva nebo tři přímé spoje. Dvakrát více spojů tak jezdí do Olomouce. Železniční doprava je zajišťována prostřednictvím železniční tratě č. 311 Valšov – Rýmařov, která je jednokolejná z roku 1878. Územím města Rýmařov prochází 7 značených cyklotras.¹

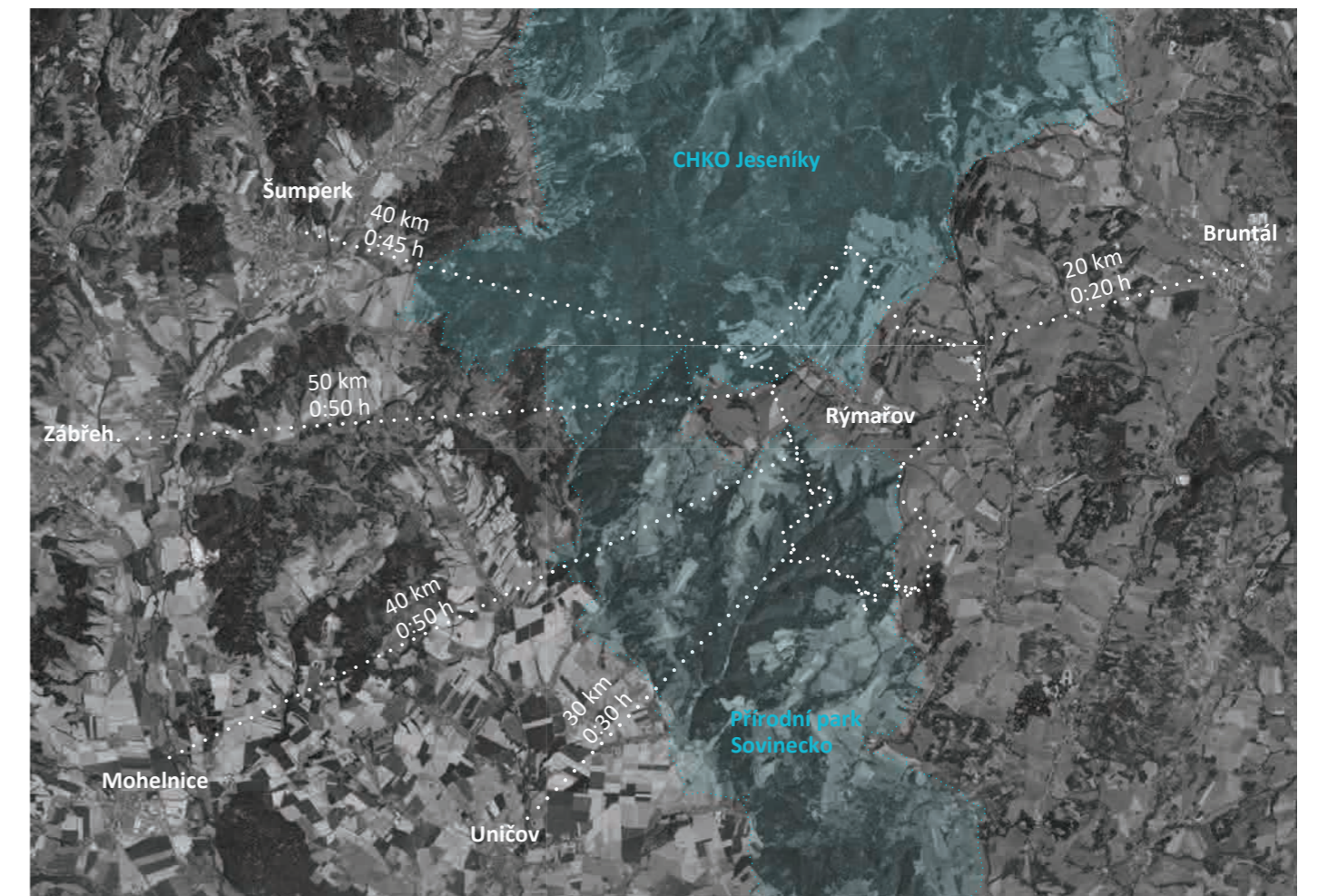

3

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY OKOLÍ

Město Rýmařov se nachází v podhůří na rozhraní Hrubého a Nízkého Jeseníku v nadmořské výšce 590 m n. m. Nejvíce do území města zasahuje rozlehlá Chráněná krajinná oblast Jeseníky. Z jihu za hranici města vybíhá Přírodní park Sovinecká - Evropsky významná lokalita Sovinec. Na území Rýmařova se severně od Janovic

rozkládá menší Přírodní rezervace Růžová. Přírodní rezervace Niva Moravice, která se rozprostírá na východní hranici Rýmařova je také Evropsky významná lokalita Moravice. V neposlední řadě se na území města Rýmařov nachází 8 registrovaných významných krajinných prvků a 6 památných stromů.²

3

1 Strategický plán rozvoje města Rýmařov do roku 2030, str. 25-27
dostupné: https://www.rymarov.cz/images/2020/Informace_z_uradu/Strategicky_plan_mesta_2030_final.pdf
2 Tamtéž, str. 47
3 Zdroj mapového podkladu : <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=2012>

HISTORIE ⁴

Přírodní podmínky nebyly pro život zemědělců příliš příznivé, proto se první lidé, Keltové rýžující zlato, nebo i Germáni, na tomto území objevují až v posledních staletích před naším letopočtem. První zmínky o většině obcí na Rýmařovsku pochází ze 13. a 14. století, kdy vznikla řídka síť malých kolonizačních obcí ovládaných ze správního centra na rýmařovském Hrádku. Sídliště však kolem roku 1250 násilně zaniklo a v poslední třetině 13. století obnovili osadu kolonisté z Německa. První písemná zmínka o Rýmařově pochází z roku 1351, v roce 1406 byl povýšen na město. Velký rozvoj celého regionu nastal s těžbou železných rud, zlata, stříbra s olovem a další. Území tvořila dvě panství – rabštejnské (později nazýváno janovické) a sovinecké. V období třicetileté války se Rýmařovsko ocitlo v moci násilnické švédské vojenské jednotky, která obsadila Sovinec i Rabštejn. Po odchodu nepřátel zůstal region z poloviny vylidněný, zcela zchudlý a vystaven tvrdé rekatolizaci.

Rozvoj hutí a dolů způsobil výraznou ztrátu lesů, a tak se stal roku 1721 novým impulzem rozvoje kraje příchod hrabat Harrachů, kteří obnovili lesní bohatství a dali místním práci v plátenické manufaktuře v Janovicích (nejvýznamnější svého druhu v celé Habsburské říši) a v obnovených dolech a

hutích. Roku 1790 postihl město ničivý požár, při kterém shořely téměř všechny domy. Po této události bylo město znovu postaveno v duchu klasicismu a empíru.

K zásadním změnám došlo v průběhu 19. století, kdy vznikl rýmařovský okres. V první polovině 19. století vznikla ve městě i okolí řada moderních podniků na zpracování lnu a bavlny, slavná janovická manufaktura však zanikla. Hutě stále produkovaly železo a město se řadilo se svými dvanácti puškari na druhé místo za Brno. Roku 1878 byla do města přivedena železnice.

Historické jádro města Rýmařov bylo v roce 2003 vyhlášeno městskou památkovou zónou.

Památky v místní části Janovice jsou především zámek s parkem a ohradní zdí. Park vznikl na místě vysušených bažinných luk jako severské arboretum na konci 19. století. Dále pak areál bývalého pivovaru rodiny Harrachů, Spitzerova vila na ulici Hřbitovní (postavená v letech 1929 až 1930) s hospodářskou budovou, skleníkem, oplocením a zahradou. Jde o unikátní stavbu s prvky historizujícího regionalismu a art deco. Na Školní ulici vedle sebe stojí dva venkovské domy jesenického typu z 2. poloviny 19. století a při Rýmařovské ulici pak litinový kříž s korpusem Krista.

Zámek Janovice ⁵

Venkovské domy jesenického typu ⁵

Zvonička ⁵

Spitzerova vila ⁶

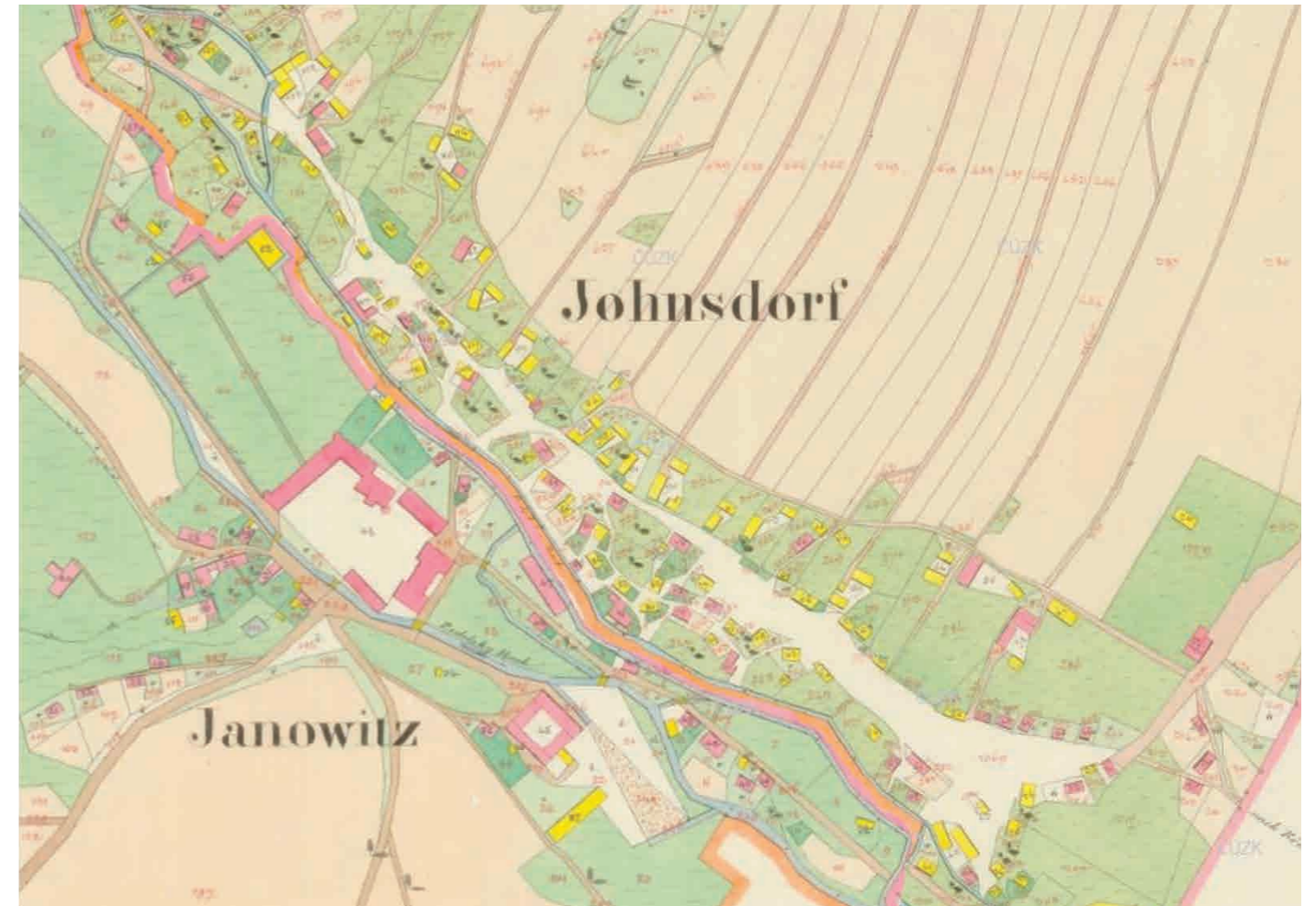

³ Zdroj mapového podkladu : <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=2012>
⁴ Strategický plán rozvoje města Rýmařov do roku 2030, str. 21-23
dostupné: https://www.rymarov.cz/images/2020/Informace_z_uradu/Strategicky_plan_mesta_2030_final.pdf
⁵ Foto autor
⁶ Spitzerova vila, dostupné: <http://www.slavnevilky.cz/vily/moravskoslezsky/vila-julia-spitzera>
⁷ Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 2.9.2021]
⁸ Zdroj mapového podkladu : <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=2012>
⁹ Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 2.9.2021]

Pohlednice Janovice (kolem roku 1900) ⁷

Čísařské povinné otisky stabilního katastru (1834) ⁸

16 Pohlednice Janovice (kolem roku 1900) ⁷

Historická mapa Janovic (nedatováno, odhad druhá polovina 19.století) ⁹

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY OBCE

V obci Janovice u Rýmařova je velmi spletitá říční potoční síť, která byla dříve zregulována a využívána pro provoz mlýnů.

Zámecký areál, který je součástí CHKO Jeseníky, se nachází v původním bažinatém prostředí, na soutoku Podolského, Janovického a Růžového potoka a nevhodné hydrologické podmínky provází existenci zámku dodnes.

Zámecký park v Janovicích u Rýmařova o rozloze 5 ha patří mezi málo známé parky. Po jihozápadní straně ho lemuje Podolský potok, na severovýchodě hranici tvoří janovický zámek. První zmínka o parku pochází z roku 1850, kdy jeho podoba odpovídala tehdejší

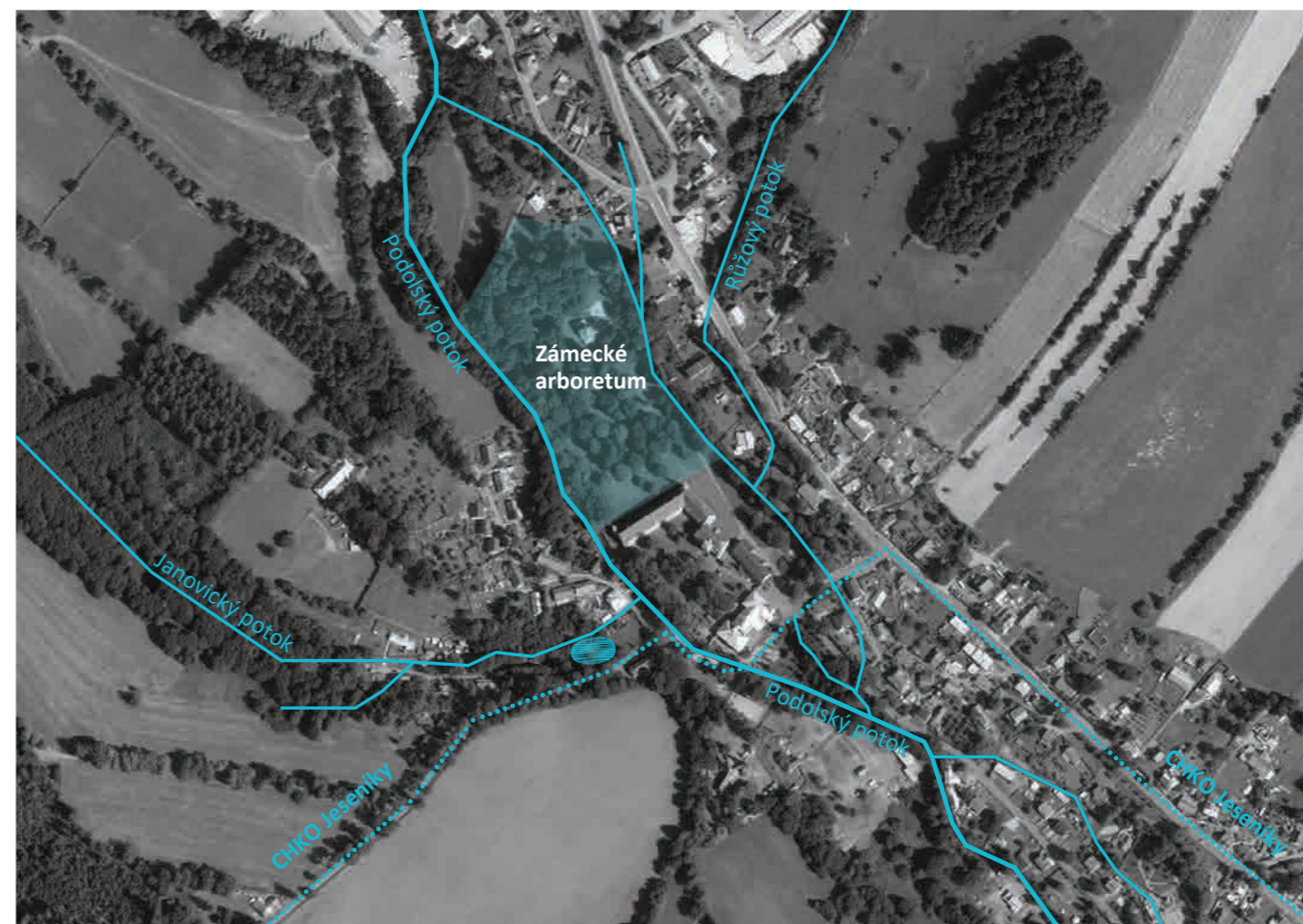
době a módě. Na sklonku 19.století zde začali Harrachové, budovat "severské arboretum," čemuž předcházelo vysušení podmáčené půdy. Jeho součástí byly keře a dřeviny, jako například vejmutovky, topoly bílé, zeravy, douglasky, či vzácné druhy dubů. Výsadba stromů byla ukončena v roce 1910. Ve středu byl malý vodotrysk a celý park byl protkán sítí drobných cestiček. Tento bohatý park byl bohužel z velké části zničen a vypálen po druhé světové válce a jeho postupnou degradaci dokonala v roce 1960 povodeň, způsobená zvednutím hladiny Podolského potoka.¹⁰

DOPRAVA

Vytížená hlavní silnice Opavská spojující města Bruntál, Rýmařov a Šumperk vede v těsné blízkosti zámeckého areálu, což dělá z lokality lukrativní. Hluk z průtahu obcí ovšem není omezující. Parkování je zajištěno vyhrazenými menšími parkovišti v celé obci a jedním větším v návaznosti na pivovar. Pěší komunikace jsou zajištěny mimo tuto hlavní třídu po turistických trasách (tečkovaná čára) vedoucí z Nové Vsi kolem nejstarších roubených staveb tzv. jesenického typu, přes zámecký park, podél Podolského potoka, kolem zámku, pivovaru a dále na jihovýchod do

obce Rýmařov nebo jihozápadně Harrachov. Cyklotrasy (čárkovaná čára) z většiny kopírují trasy turistické.

Autobusová zastávka v Janovicích se nachází v těsné blízkosti zámeckého areálu, druhá u dětského domova. Autobusové linky Nová Ves Rýmařov jezdí v častých pravidelných intervalech. Několikrát denně je možnost se autobusem dopravit do Bruntálu či Šumperka. Veškeré potřebné autobusové i vlakové dálkové spoje je možné využít ze sousedního Rýmařova

3

3

3 Zdroj mapového podkladu : <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=2012>
10 Zámek Janovice, zámecký park, dostupné: <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/Zamecky-park>

VEŘEJNÁ VYBAVENOST A PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI

Město Rýmařov, které má nyní více než 8 tisíc obyvatel, se nachází v oblasti bývalých sudet. Nejvíce obyvatel má místní část Rýmařov, a to 6 867 obyvatel, dále jsou Janovice s 646 obyvateli. Město Rýmařov se potýká s dlouhodobým úbytkem obyvatel. Ještě na konci roku 1991 mělo 9 350 obyvatel, kolem roku 2000 se počet obyvatel pohyboval kolem 9 200 osob a v novém tisíciletí úbytek ještě zrychlil. Na konci roku 2018 tak ve městě žilo již pouze 8 247 osob. Za posledních třicet let tak město ztratilo více než desetinu svých obyvatel. Dalším problémem je zvyšování stáří obyvatel, kdy lidé z Rýmařovska odcházejí do jiných regionů, centrálněji položených a ekonomicky silnějších. Mladí lidé z města odcházejí a senioři naopak zůstávají. Typickým příkladem je odchod na vysokoškolská studia, kdy se po jejich absolvování již na Rýmařovsko nevracejí.¹¹

Obec Janovice nabízí základní občanskou vybavenost v podobě mateřské školy, DDM, pošty, obchodu se smíšeným zbožím, či hřištěm. Pro ubytování je možné

využít penzionu nebo kempu. Na severní straně obce je umístěna menší farma a již od historie katr.

Veškerou občanskou vybavenost a pracovní příležitosti je možné vyhledat v pouze 2,5 km vzdáleném Rýmařově s pravidelnou autobusovou linkou z Janovic. Janovice jsou místní částí města Rýmařova, najdeme zde :

4xMŠ, 2xZŠ, Gymnasium
střední odborná škola
nemocnice, Dům zdraví, lékárny
Zubní ordinace, dentální hygiena
zanky, bankomaty
muzeum, galerie, knihovna, amfiteát
městské divadlo a kino, info
restaurace, bistra, kavárny, pekárna
velké obchody
domov pro seniory, stacionář
centrum pro zdravotně postižené atd.
středisko volného času, sportoviště
aquacentrum
úřad ORP, kostely, kaple
průmyslové výroby, čerpací stanice

ÚZEMNÍ PLÁN

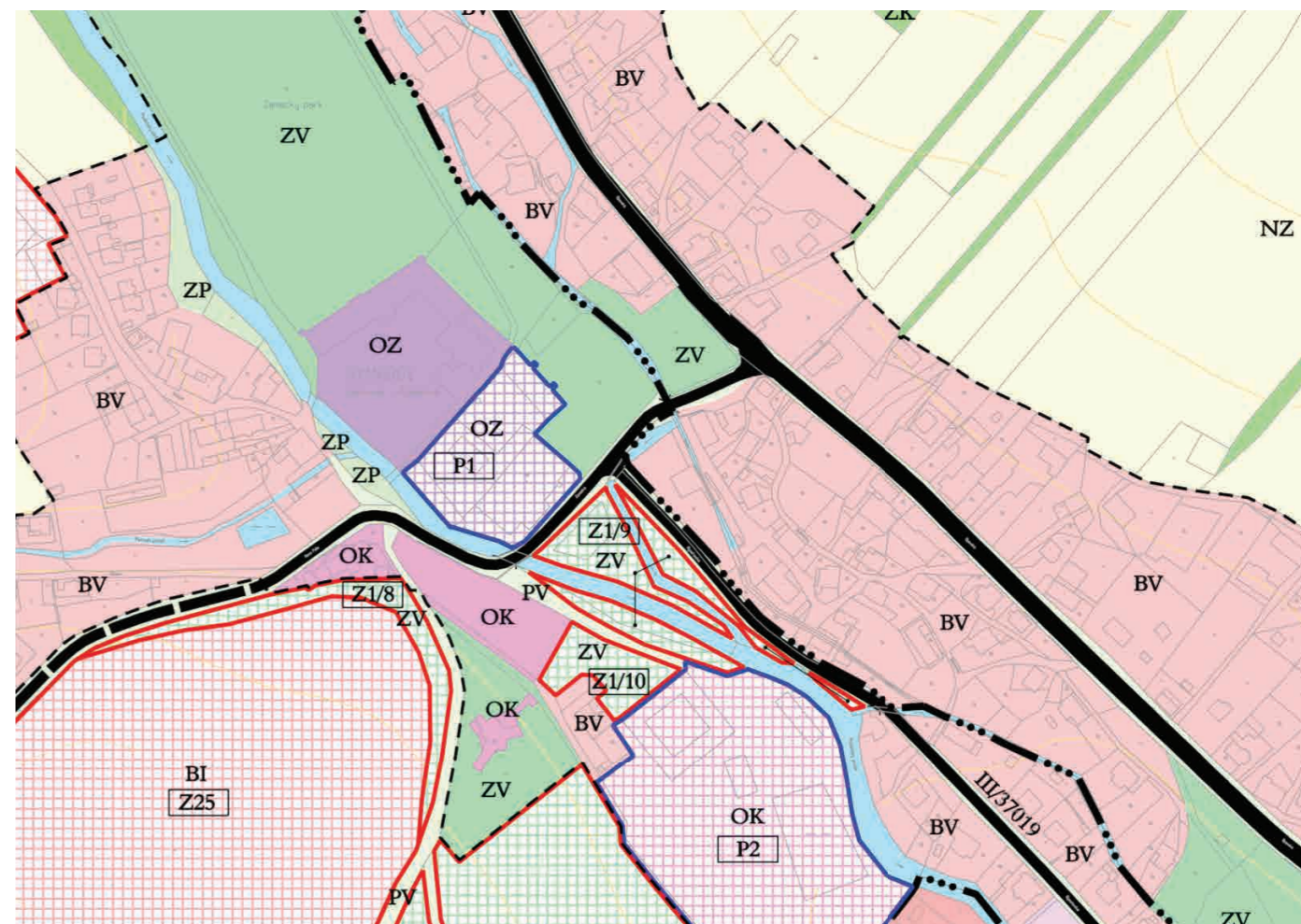
Dle územního plánu města Rýmařov je pivovar a jeho nejbližší okolí na území plochy zámeckého areálu určeného k přestavbě. Svahy pod Spitzerovou vilou jsou určeny

pro občanskou vybavenost komerčního typu. Naproti pivovaru za silnicí jsou plochy věnované zeleni na veřejném prostranství

3 Zdroj mapového podkladu : <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=2012>
11 Strategický plán rozvoje města Rýmařov do roku 2030, str. 25-27
dostupné: https://www.rymarov.cz/images/2020/Informace_z_uradu/Strategicky_plan_mesta_2030_final.pdf
12 Územní plán Rýmařov, dostupné: <https://www.rymarov.cz/uzemni-planovani/category/4-2-uzemne-planovaci-podklay-a-dokumentace-mesta-rymarov>

3

12

SILNÉ STRÁNKY

Přítomnost historicky významných budov

Zámek i pivovar získali noví majitelé se záměry na obnovu

Přírodní turistické vyžití - CHKO Jeseníky, Přírodní park Sovinecká

Poměrně rozvinutá občanskou vybavenost

Dobré komunikační napojení na velká města

SLABÉ STRÁNKY

Chátrající historické stavby a zanedbané veřejné prostranství

Chybí kvalitní restaurace

Nejbližší oddělení pohotovostní služby a akutní péče je v Bruntále a Krnově

Nedostatek společensko kulturního vyžití

Málo pracovních příležitostí pro mladé

PŘÍLEŽITOSTI

Rozvoj turismu

Obnova historicky a kulturně významných staveb v obci a jejich možné využití

Nárůst obyvatel při zvýšení pracovních i kulturních příležitostí

HROZBY

Pokračující chátrání historicky významných staveb a parku

Další snižování počtu populace

Pokračování ve stárnutí obyvatelstva

FOTODOKUMENTACE LOKALITY

Pohled na nádvoří zámku z jihu přes Podolský potok

Pohled z nádvoří zámku na západní fasádu pivovaru, budovu ředitelství a bránu

Pohled na most přes Podolský potok a vstupní bránu na nádvoří, vpravo pivovar

Pohled z turistické trasy skrz zámecký park na západní zámecké křídlo

FOTODOKUMENTACE LOKALITY

Ulice Opavská, růžová budova pošty

Ulice Školní

Ulice Sklepní od Podolského potoka

Ulice Sklepní pohled směrem k zámku

STAVEBNĚ TECHNICKÝ STAV BUDOVY

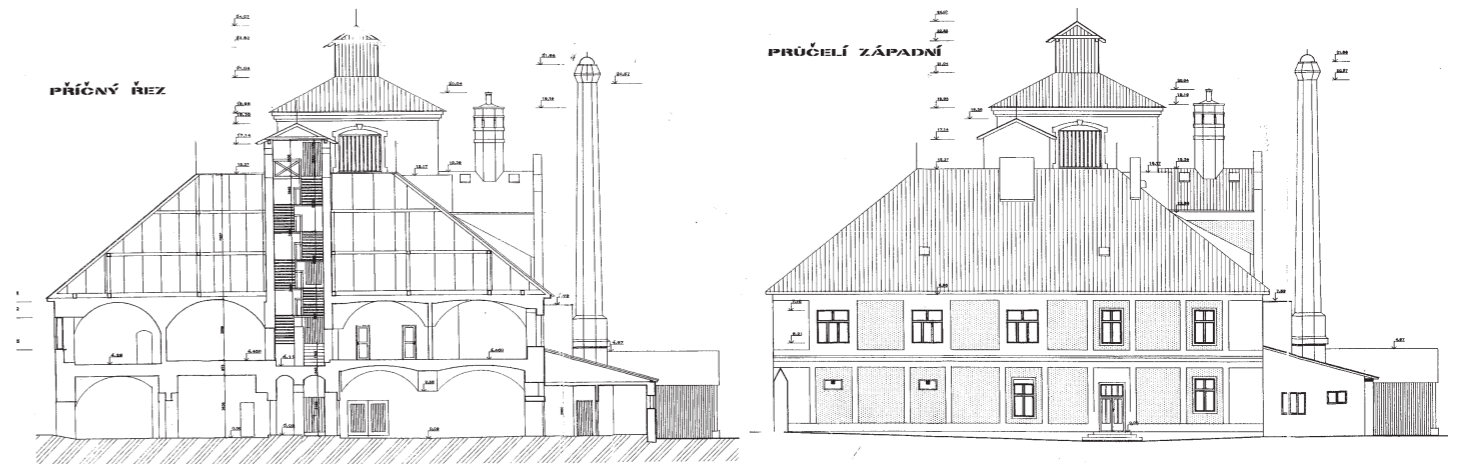
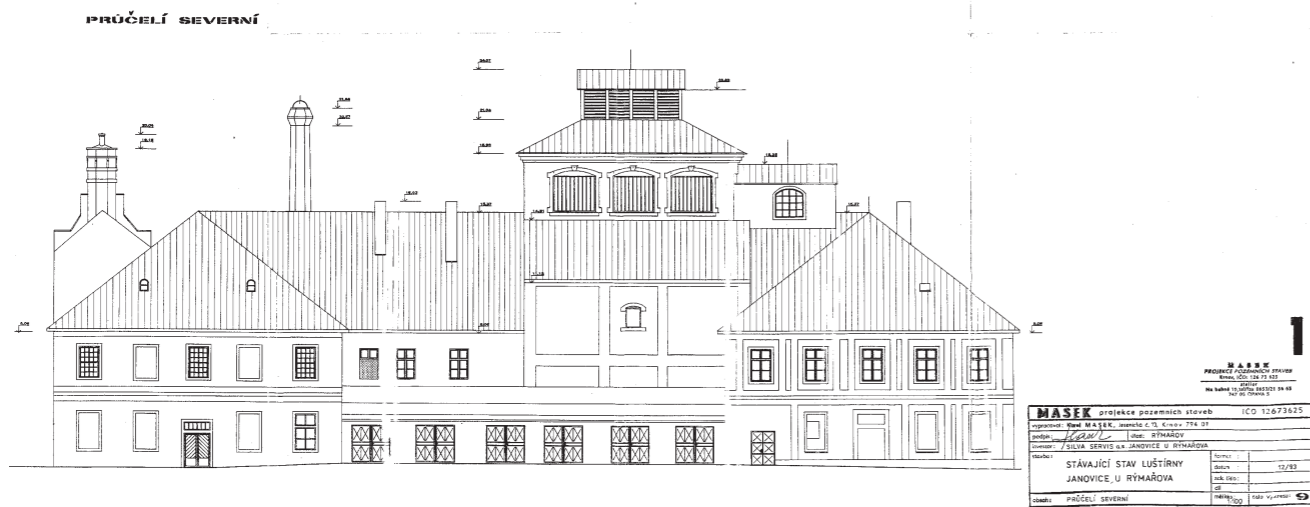
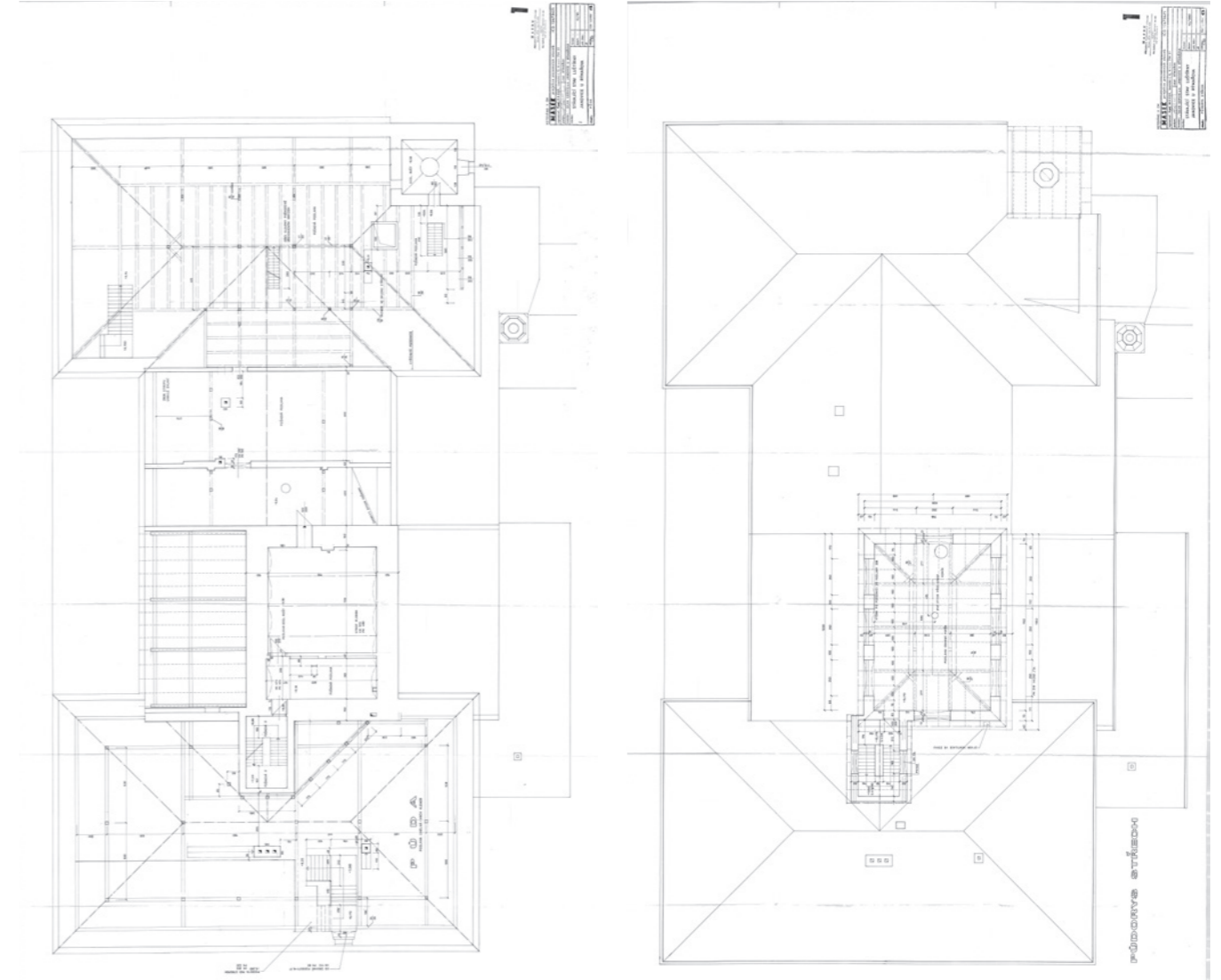
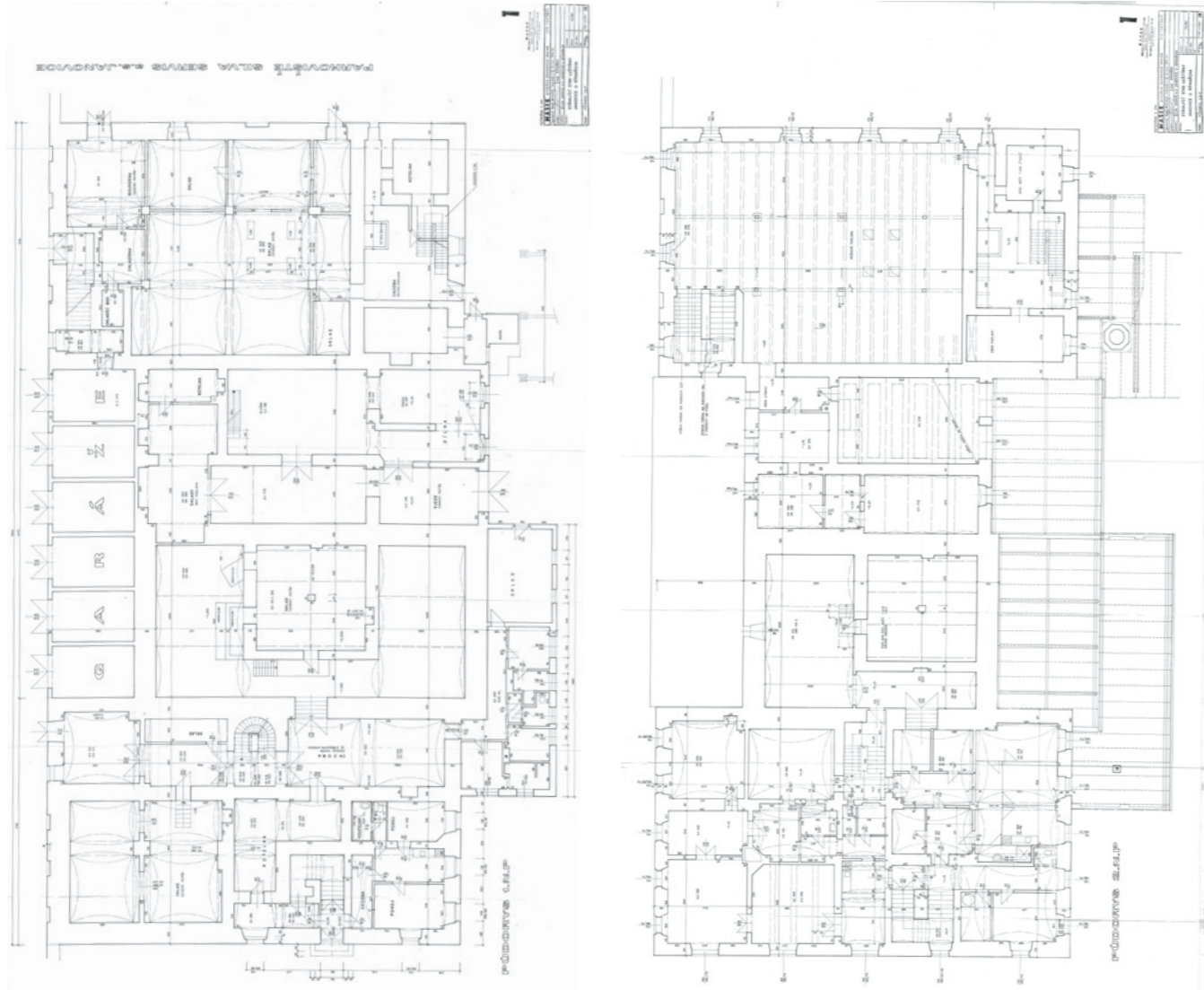
Stavebně technický stav budovy pivovaru je velmi dobrém stavu. V roce 1998 proběhla celková výměna střešní krytiny, díky které se pozastavil proces chátrání. Nejvíce na do té doby nevyhovující krytinu doplatily krovové konstrukce. Na více místech byly trámy vlivem vlhka degradovány hnilobou (obr. 1). Krov je v tuto chvíli zničených místech zajištěn podpůrnými dřevěnými konstrukcemi a bude třeba následná výměna určených trámů. Nejspíše kvůli změně technologie a její nastěhování do budovy, byl ve sladovně v místě schodiště zúžen trám, který nyní staicky není plně vyhovující (obr. 4)

V některých částech budovy se voda dostala i do stropů, které se začaly propadat (obr. 2). To se stalo i v místě bývalé kotelny, která je v tuto chvíli z bezpečnostních důvodů nepřístupná. Jiné zásadní statické problémy v historické budově pivovaru nalezeny nebyly.

Vlhkost, která vzlína do pivovarských sklepů zapříčinila, že bylo zdvojené izolační zdivo napadeno plísní. Sladovnické humno s vlhkostí nemá problém (obr. 5). Od roku 2018 je pivovar prodán novým majitelům, kteří se spolu s dobrovolníky snaží o jeho záchranu. Od té doby byl pivovar vyčištěn od přebytečného odpadu a začalo se s neodkladnými opravami.

VSTUPNÍ PODKLADY
scanované papírové plány z roku 1993

PRVOTNÍ ÚVAHY O KONCEPTU

Město Rýmařov, jehož místní částí jsou Janovice se zámeckým areálem, se nachází v Moravskoslezském kraji v podhůří na rozhraní Hrubého a Nízkého Jeseníku. Do řešeného území města zasahuje rozlehlá Chráněná krajinná oblast Jeseníky.

Jednotlivé objekty v zámeckém areálu mají různé majitele. Zámek spravuje Národní památkový ústav, park obec, budovu lesnictví Lesy České republiky a konečně bývalý pivovar vlastní soukromí majitelé. Budova pivovaru, která je využíváné jen z malé části, byla od 2. poloviny 20. století nevhodně transformována a později začala chátrat. Od roku 2018, kdy stavbu koupili současní majitelé, se v pivovaru začíná s zajišťováním a záchranou nejzdevastovějších konstrukcí.

Diplomní projekt si klade za cíl prověřit možnosti nového využití budovy bývalého pivovaru a trosek bývalých stájí včetně části nádvoří a dalších okolních nezastavěných ploch tak, aby došlo k navýšení atraktivity i zachování historických a architektonických hodnot zámeckého areálu. V projektu je třeba klást důraz na šetrný přístup ke stavebně rozmanitému historickému areálu a citlivou

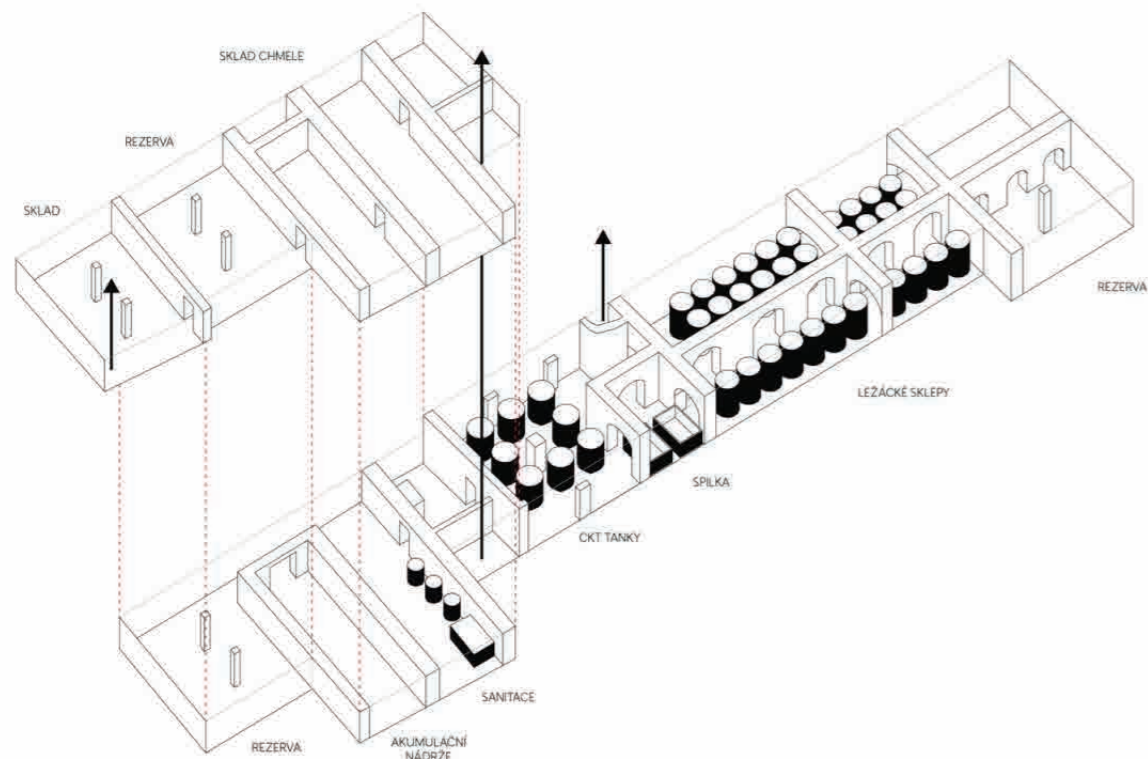
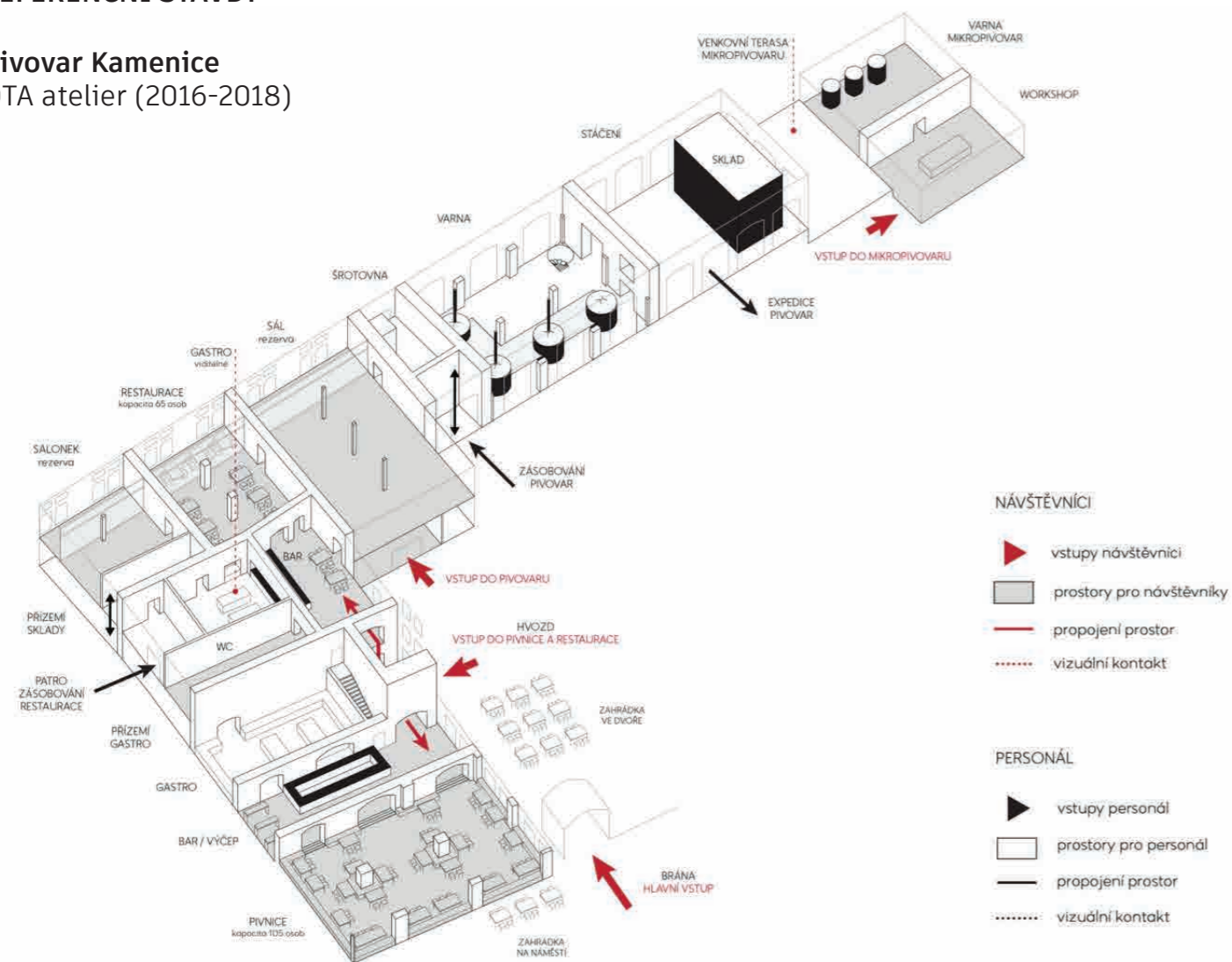
úpravu prostředí, v němž se nachází. Dále je také třeba brát zřetel na výsledky stavebně historického průzkumu a dokumentace vzniklé v rámci diplomního semináře.

Navrhovaná náplň zpracovávané části zámeckého areálu bude dotvářet budoucí funkce zámku a podpoří cestovní ruch. Místo je atraktivní nejen svou historií, ale také okolní krajinou. Místu bude navrácena původní funkce v podobě provozu minipivovaru s pivnicí doplněné o restauraci a ubytování zaměstnanců. Pro hosty nejen pivovaru bude vytvořeno ubytování a společenský či konferenční sál pro pořádání svateb, oslav či konferencí. Součástí návrhu budou i expoziční prostory s možností workshopů a skladovací prostory. Také bude parkově upraven nezastavěný prostor kolem budov včetně napojení na okolní komunikaci a objekty.

Nové využití průmyslového dědictví je řešením, jak tyto velice vyspělé stavby zachovat a zabránit jejich demolici.

REFERENČNÍ STAVBY

Pivovar Kamenice
OTA atelier (2016-2018)

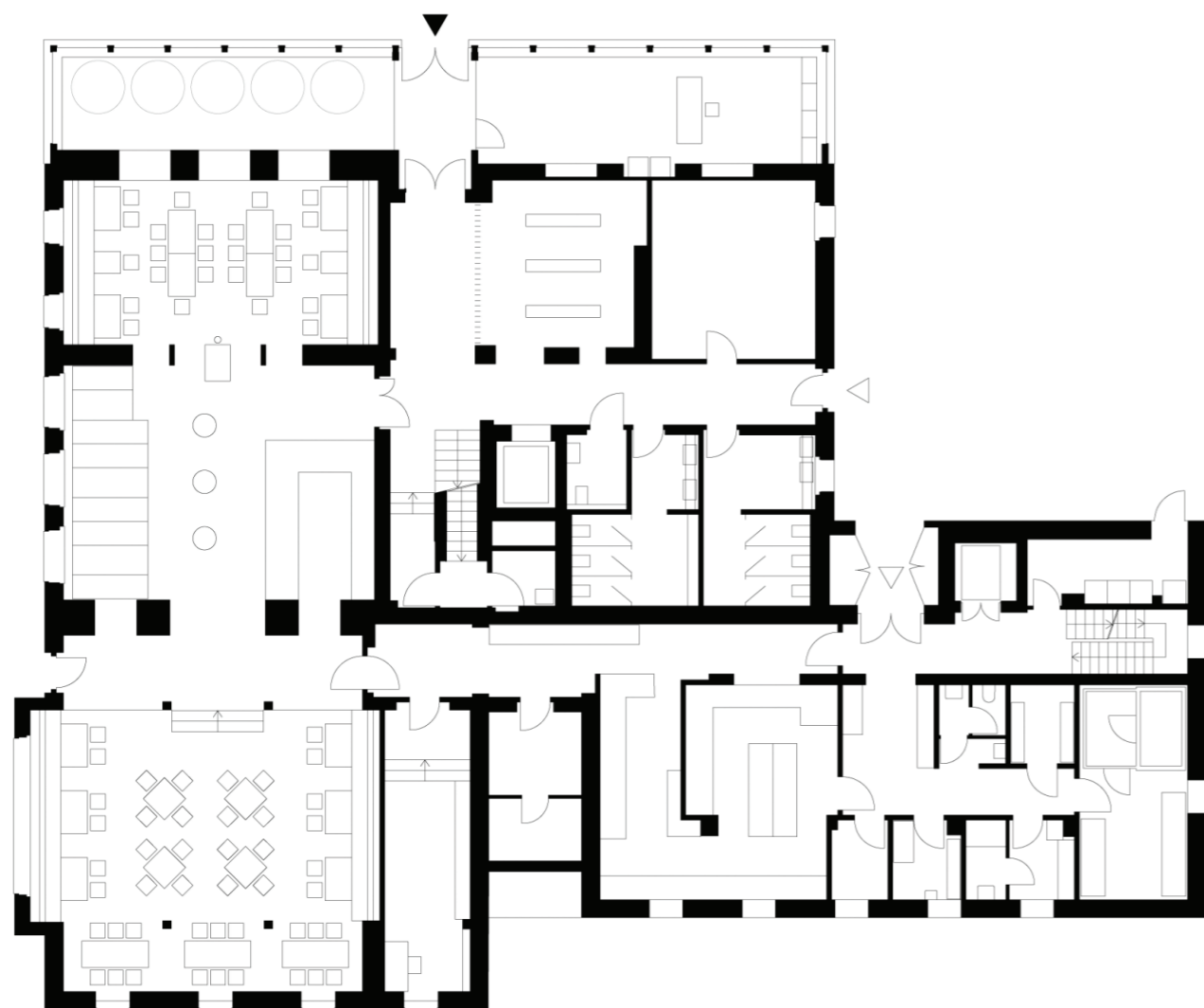

REFERENČNÍ STAVBY

Minipivovar Trautenberk, Malá Úpa
ADR (2016-2017)

POHLED SEVEROZÁPADNÍ

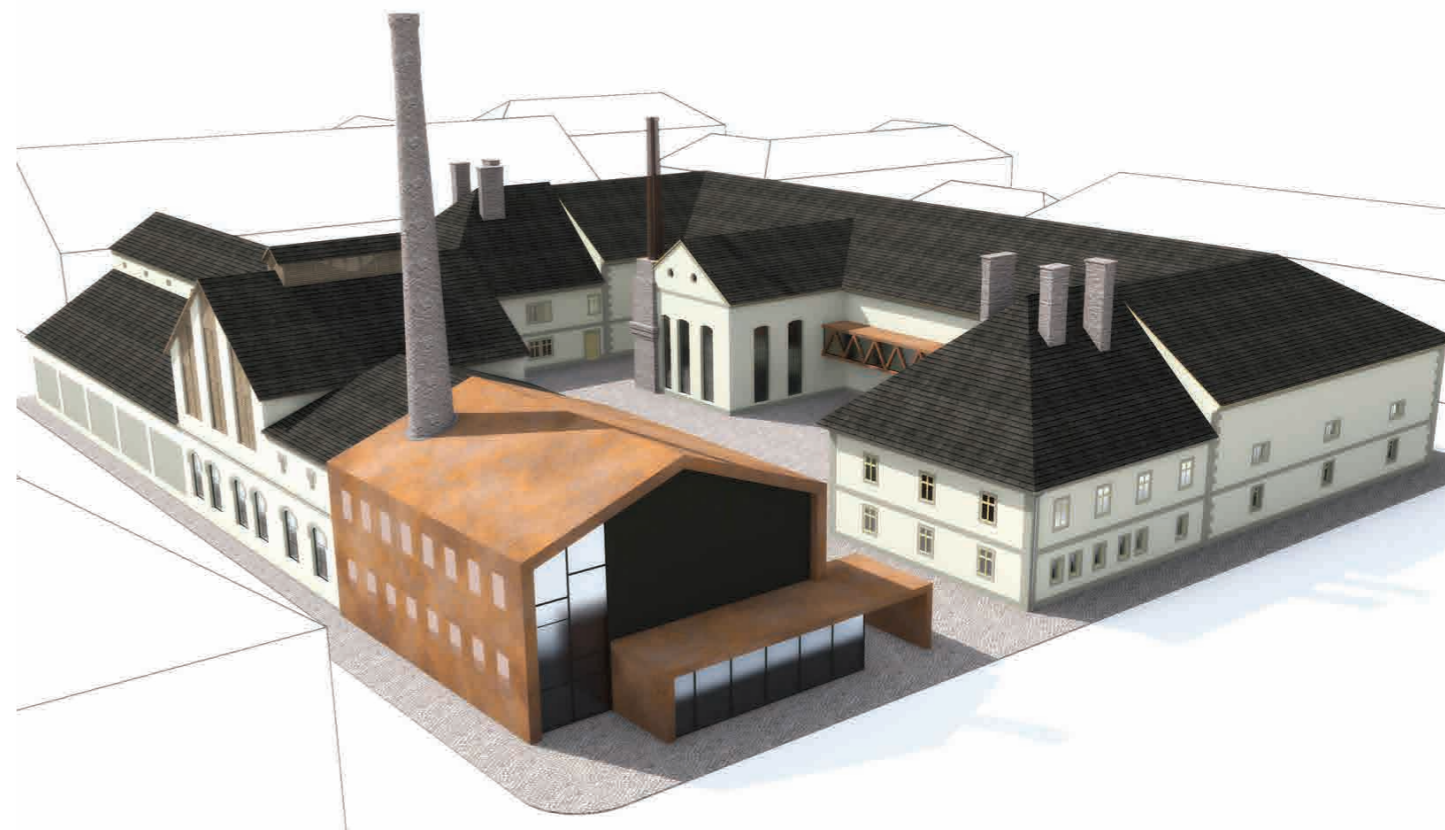
REFERENČNÍ STAVBY

Konverze brownfieldu u říčky Ponávka
Studio acht Václav Hlaváček (2010-NYNÍ)

REFERENČNÍ STAVBY

Konverze pivovaru v Terezíně
Mausarchitects (architektonick studie)

Konverze bývalé elektrárny v Holešovicích
Mausarchitects (architektonick studie)

TECHNOLOGICKÉ A STAVEBNÍ PROMĚNY V PIVOVARNICTVÍ

ÚVOD

Dosavadní stav poznání řešeného tématu

Industriální architektura vchází v popularitu v posledních pár letech. Oproti 90. letem minulého století, kdy se tomuto tématu věnovalo jen málo lidí, existují nyní výzkumná centra a databáze industriální architektury.¹ V dnešní době vychází stále více publikací přibližující podrobnosti historické průmyslové architektury. Ve zpopularizování tohoto tématu mají významnou roli vysoké školy architektury, kde se věnují obnově a konverzím průmyslových areálů. Pod vedením profesora Tomáše Šenbergera zpracovala téma pivovarů ve své dizertační práci Ing. Šárka Jiroušková, Ph.D.. Jako jedna z prvních se zaměřila nejen na historický, ale i na architektonicky-stavební vývoj pivovarů.² Velkými odborníky na historii pivovarnictví jsou zejména Pavel Jákl, který výzkumu

historie a mapování pivovarů věnoval několik desítek let, dále také Milan Starec a Zbyněk Likovský.

Zadání, cíle

Tato seminární práce se věnuje staršímu řemeslnému způsobu výroby piva po stránce technologické i stavební. Tato část je východiskem pro druhou část textu, který se soustředí na změny technologie a její dopad na stavbu před průmyslovou revolucí i během ní. Jedná se tedy o celkové přetváření areálu pivovaru v čase. Zjištěné informace jsou poté aplikovány na budovu pivovaru v Janovicích u Rýmařova jako hlavní posuzovaný příklad. Porovnání s dalšími dvěma příklady poté potvrzuje či vyvrací stavební změny zjištěné v textu.

TYPOLOGIE A VÝVOJ ŘEMESLNÝCH PIVOVARŮ

Vznik a vývoj

Příprava sladu a piva je téměř tak stará, jako lidstvo samo. Na základě starých Egyptských nápisů z doby asi 2200-1500 př.Kr., se za kolébku tohoto řemesla považoval starý Egypt. Na základě novějších archeologických vykopávek se ale v letech 1900 až 1913 povedlo rozluštit písmo, které prokazuje, že daleko dříve, a to kolem roku 2800 př.Kr, znala přípravu piva stará Mezopotámie.³ Přestože staří Slované holdovali v dávných dobách spíše medovině, známé pro ně bylo i vaření piva. V té době bylo zřejmě běžnou součástí života stejně jako pečení chleba i

vaření piva. To totiž mohl vykonávat kdokoliv, kdo měl potřebné suroviny a znalosti. Pivo se připravovalo velice jednoduchými postupy založenými na principu svrchního kvašení.⁴ Teprve ve středověku bylo umožněna příprava piva jen některým vrstvám společnosti. Nejstarší zmínka o vaření piva v Čechách se objevuje v Zakládací listině Vyšehradské kapituly asi roku 1088.⁵ Právo mílové, jež bylo významným privilegiem města, nedovolovalo sladovat ani vařit pivo nikomu jinému až do vzdálenosti jedné míle od hranice města, čímž se zamezovalo vzniku nežádoucí konkurence.

Toto právo ale brzy začalo vyvolávat spory mezi šlechtou a měšťany a nakonec bylo dosaženo roku 1417 ustanovení, že právo výroby a odbytu piva je vyhrazeno třem stavům, a to panskému, měšťanskému a duchovnímu (propinanční právo).⁶ Začátkem 16. století dochází k oslabení ekonomiky měst způsobené postupným rozšiřováním panských pivovarů, které utlačují pivovary mešťanské. Řemeslné pivovary začínají zanikat zejména po hospodářském oslabení třicetiletou válkou v Evropě, zvláště pak po bitvě na Bílé hoře (1620), kdy dochází ke konfiskacím majetku, redukcím a sdružováním malých statků ve větší panství.⁷ Panské pivovary té doby bývaly obvykle hodnotnější jak po technologické, tak i po architektonické stránce. Často pivovary stávaly v návaznosti na panská sídla, a proto byla důležitá jejich reprezentativnost s uplatněním tvarosloví dobového stylu jako pivovar například v Buštěhradě (architekt Anselmo Lurago). Dalšími změnami rozvoje pivovarnictví bylo v roce 1781 zrušení roboty poté o sedm let později zrušení práva mílového.⁸

Technologicky lze objekt dělit do dvou částí, které mohly fungovat samostatně a vyvíjely se nezávisle na sobě - pivovar pro výrobu piva a sladovna pro výrobu sladu. Až do 16. století sladovny vznikaly samostatně a v nich vyrobený slad se převážel do pivovarů, kde se ze surovin vařilo pivo. Teprve později se spojil pivovar se sladovnou v jeden objekt. Typologicky lze do řemeslných pivovarů zařadit městské domy, právovárečné domy, sladovny, které stály z požárního hlediska spíše na periferii města, klášterní pivovary a panské pivovary.⁹ Budova pivovaru byla zprvu stavebně tvarována na jednoduchém

obdélném půdorysu se sedlovou střechou, postupně vznikají složitější stavby uzavřeného dvora, nebo dvou na sebe kolmých křídel. Na počátku 16. století proniká do architektury pivovarů renesance v podobě arkádových nádvoří. Od druhé poloviny 17.století vznikají nové barokní stavby, které jsou již vázané na panské sídlo a jejich velikost odráží společenskou úroveň svých majitelů. Prostory pivovaru byly podřízeny technologii výroby, což zapříčinilo jejich ztypizování. Základní struktura pivovaru se zpravidla skládá ze samostatných výrobních částí, tedy sladovna, teplé hospodářství a chladné hospodářství se sklepy a lednicí. Doplňkové provozy jsou dílny, sklady, administrativa, služební byty atd.

Sladovna

Sladovna, jako nedílná součást pro výrobu sladu, zpravidla pojímá v horních podlažích objemné prostory pro skladování výchozí suroviny, nejčastěji chmele, a prostory pro skladování sladu.¹⁰ V nejnižším podlaží budovy se nachází sladovnické humno, kde začíná proces výroby sladu. Tento prostor má zpravidla podobu rozsáhlé halové místnosti klenuté na sloupy, vybavené máčecí kádí (náduvník) v blízkosti vodního zdroje. Nad náduvníkem je veden sypací otvor skrz klenbu. Podlaha, na kterou se poté namáčené zrno z náduvníku rozestře, je tvořena po většinou cihelnou dlažbou. Tento prostor musí být větraný a nemálokdy je doplněn nepřímo vytápěnými kamny.¹¹ V tuto chvíli dochází ke klíčení zrn, které je nutné v určitý okamžik ukončit, čehož je docíleno v sušárně neboli hvozdu.

1 MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>, str. 15

2 JIROUŠKOVÁ, Šárka. České a moravské pivovary. Praha, 2007. Disertační práce

3 JOHN, Jiří. Vaření piva v českých zemích, zaniklé pivovary na Sokolovsku. Sokolov, 2008. str. 5

4 MOSLER, Štěpán. Historie a vývoj pivovarské architektury. Brno, 2014. Dostupné z: <https://dspace.vutbr.cz/xmlui/handle/11012/51938>

5 JOHN, Jiří. Vaření piva v českých zemích, zaniklé pivovary na Sokolovsku. Sokolov, 2008. str. 7

6 MOSLER, Štěpán. Historie a vývoj pivovarské architektury. Brno, 2014. Dostupné z: <https://dspace.vutbr.cz/xmlui/handle/11012/51938>

7 Tamtéž

8 MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>, str. 19

9 Tamtéž, str. 29

10 ANDERLE, Jan. Tradiční výroba sladu a piva z hlediska stavební typologie na příkladech z Plzeňska, 2013. Dostupné: <https://www.npu.cz/uop/plzen/pdf/pzc-2013/pzc-iii-2013-sep.-02---vyroba-sladu-a-piva.pdf>, str. 18-21

11 Tamtéž, str. 21-23

Sladovnický hvozď bývá většinou oddělen od humna předsíní. Skládá se ze zatápěcího prostoru pece dřevem a z pracovního prostoru. Před industrializací Čech existovali dvě varianty stavebního uspořádání, a to vertikální a horizontální podle umístění topeniště.¹²

Teplé hospodářství

V samostatné budově byla umístěna varna, v níž probíhala hlavní fáze vaření piva. Velmi vysoký prostor s měděnými kotli pro různé fáze vaření piva. Velké množství par, která se táhla z otevřených nádob vedlo k volnému otevření varny do krovu s hřebenovým větrákem, či větracími vikýři ve střešních pultech.¹³ Taková řešení jsou známá již z doby baroka. Základní vybavení varny je měděná otevřená pánev umístěná ve zděném bloku topeniště se schodištěm. K pánvi byl vázán také širší komín. Další důležitou nádobou ve varně byla dřevěná rmutovací kád', neboli štok, umístěná v blízkosti pánve, ve které probíhalo luhování a štěpné procesy. Ve varně byly dále na zděných podstavcích umístěny chladicí štoky pro zchlazení a následné chemické pochody várky.¹⁴

Chladné hospodářství

Z chladících štoků zchlazená mladina

putuje skrz spílací okénko ve zdi, dělicí varnu od spilky, do dřevěných kvasných kádí ve spilce.¹⁵ Spilka byla stavebně rozdělena na mladou a starou. Z důvodu potřeby pokojové teploty při procesu svrchního kvašení ke spilce patřily nepřímo vytápěná kamna. Spilka je většinou zaklenuta železobetonovou konstrukcí a její stěny jsou řešeny tepelně izolační zdvojenou stěnou.

Na konci 18.století se vyvíjí nový postup výroby piva tzv. spodním kvašením, při kterém je nutné zachovat chladné teploty. Toho je docíleno využitím přírodního ledu odvezeného z přilehlých rybníků a jezer a zprvu jen uložen v jámě pod spilku. Později je led vsypán ve vysoké stavebné oddělené hmotě tzv. lednici, odkud klesá ochlazený vzduch průduchy do spilky a ležáckých sklepů. Dokončení výrobního procesu tedy probíhá ve sklepech, ke pivo zraje ve velkých sudech za nízké teploty. Pokročilejší konstrukce lednice je tvořena zdvojenými zdmi se vzduchovou mezerou sloužící jako tepelná izolace.¹⁶ V nejvyšším patře lednice se nyní nachází chladicí štok. Jedná se o halovou prostorou otevřenou do krovů s velkými otvory vyplněnými dřevěnými žaluziemi. Krov je nejčastěji doplněn nástřešním hřebenovým větrákem.¹⁷

Nové technologie - nové prostory nebo nové využití starých prostor

Na přelomu 18. a 19. století dochází ke zdokonalování technologie vaření piva, což přetváří i stavební stránku budovy. Na počátku 19. století pomalu končí doba řemeslného způsobu vaření piva a do výroby se zavádí nové stroje na ruční pohon, později na pohon parní. První se modernizuje nejdůležitější provoz sladovny - hvozď. Od 40. let 19. století se datují první vzdušné stojaté hvozdy. Řemeslná výroba ale ještě úplně nekončí a stále tvoří konkurenci postupné modernizaci a zdokonalování technologických zařízení tohoto výrobního odvětví.

V Anglii roku 1815 byl udělen patent na vaření piva parou sládkovi Johnu Kilbymu.²⁰ V Čechách jako první tuto metodu zavedl F.Wanka roku 1846 ve svém pivovaru „U Primasů“, rozmach parního vaření probíhá v poslední čtvrtině 19. století. Pro tento způsob vaření bylo nutné postavit parní kotel a kotelnu, ve velkých objektech i dvě kotelny.²¹ Součástí kotelny jsou dominantní vysoké cihlové komíny přesahující výšku hřebene střechy. V této etapě se ve výstavbě pivovarů nejvíce užívají historizující styly. U modernizovaných pivovarů můžeme pozorovat kombinace několika stavebních stylů.

Díky strojnímu pohonu s využitím páry většina výroben v pol. 19. století přechází ze svrchního kvašení na spodní způsob kvašení pивní mladiny. K technologickému vývoji dochází také z důvodu zrušení propinačního práva roku 1869, což umožnilo vznik novým akciovým pivovarům, zrušení monopolu a

větší konkurenci. Původní pivovary řemeslné výroby se přestavují podle nových technologií a jsou doplněny o přístavby. Objevují se specializované strojírny, které vystavují a přestavují průmyslové pivovary. Byly to např. firmy Martínek, Noback & Fritze, Novák & Jahn, Ringhoffer v Praze, Škodovy závody v Plzni a další.¹⁹ Zdokonalení výroby pivovarů vede ke zvýšení produktivity v roce 1900 až na šestinásobek oproti roku 1835.

Začalo se s výstavbou varen dvojího typu - jednoduché, které byly složeny ze dvou kombinovaných nádob tj. vystírací a zároveň zcezovací kád' a rmutový i mladinový kotel. Druhý typ byly dvojité, které měly čtyři nádoby, a to kád' vystírací, zcezovací kotel, rmutový kotel a mladinovou pánev. Ve varnách se začala používat k vytápění pára místo přímého topení.²²

Moderní adaptace hvozdu v industriální době, kdy je zatápěno jedovatějším kamenným uhlím ukazuje tzv. anglický hvozď. Ten spočívá v dokonalejším tepelném výměníku, kdy je kouř veden do zvláštního komínového průduchu mimo pracovní vzduch. Slad je sušen v několik patrech na tzv. lískách. Anglický hvozď je typický hvozďovým komínem s plechovým zakončením, kterému se říká např. „klobouk pana starého“ nebo „bába“. ¹⁸ Ty jsou u nás v průmyslových sladovnách stavěné přibližně od poloviny 19.století. Při modernizaci pivovaru se někdy tato technologie projevila až násilným vložením věžové hmoty hvozdu do stávající budovy sladovny. Ve 2. pol. 19. století se užívají hvozdy stojaté dvojlístkové.

12 MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>
 13 ANDERLE, Jan. Tradiční výroba sladu a piva z hlediska stavební typologie na příkladech z Plzeňska, 2013. Dostupné: <https://www.npu.cz/uop/plzen/pdf/pzc-2013/pzc-iii-2013-sep.-02---vyroba-sladu-a-piva.pdf>, str. 24-25
 14 BASAŘOVÁ, Gabriela; Hlaváček, Ivo: České pivo. Pacov 1999
 15 ANDERLE, Jan. Tradiční výroba sladu a piva z hlediska stavební typologie na příkladech z Plzeňska, 2013. Dostupné: <https://www.npu.cz/uop/plzen/pdf/pzc-2013/pzc-iii-2013-sep.-02---vyroba-sladu-a-piva.pdf>, str. 27-28
 16 Tamtéž str. 30-32
 17 MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>, str. 38

18 LIKOVSKÝ, Z. Pivovary na Československém území 1900–1948. Praha. 2007
 19 BASAŘOVÁ, Gabriela; HLAVÁČEK, Ivo. České pivo. Pacov 1999, str. 72
 20 WILKIE, T. The Repertory of Patent Inventions [online]. Ann Arbor: G. and T. Wilkie, 1815. Digitalizováno: Michiganská univerzita, 2007 Dostupné také <https://books.google.cz/books?id=St80AAAAMAAJ&hl=cs&pg=PP1#v=onepage&q&f=false>
 21 MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>, str. 31
 22 PUČÁLKOVÁ, Marie. Pivovarnictví 2. poloviny 19. století a počátku 20. století na příkladu Rolnického akciového pivovaru se sladovnou v Litvli, Bakalářská diplomová práce, 2010, Dostupné: https://is.muni.cz/th/w7r50/Pivovarnictvi_2.poloviny_19.stoleti_a_pocátku_20.stoleti_na_příkladu_Rolnickeho_akciového_pivovaru_se_sladovnou.pdf, str. 14

Panské pivovary v polovině 19. století nejčastěji dokládají proměnu za průmyslové revoluce, kdy původní budovy zůstaly zachovány a sladovny s přístavbou vzdušného stojatého hvozdu se umístili na pozemek, kde to bylo možné. Dále byly přistavovány štoky, spilky a sklepy pro zvýšení kapacit. Zdokonalování procesu výroby piva na celém světě v období průmyslové revoluce přineslo opětovné oddělení provozu sladoven a pivovarů. Odtržení je zapříčiněno zvýšenou poptávkou po výrobě kvalitního českého sladu.²³ Vznikají proto samostatné obchodní sladovny. V průběhu devatenáctého a dvacátého století bylo zařízení pivovarů a také výrobní postup, v souvislosti s rychlým rozvojem v oblasti vědy a techniky, častokrát zlepšován a modernizován, neboť jednotlivé pivovary si byly vědomy narůstající konkurence a ve snaze získat větší množství odběratelů, se musely neustále snažit zlepšovat kvalitu svého piva. Druhá polovina 19. století se nesla ve znamení dynamického rozvoje českého pivovarnictví, což zapříčinilo i uzavírání starých nemoderních závodů a zakládání nových moderních městských a následně i akciových pivovarů.

Nově vystavené pivovary

Nové pivovary staví měšťanstvo, šlechta, vznikají akciové pivovary, soukromé pivovary z řad podnikatelů či finančníků. Existují pivovary nově založené, nebo postavené pozboření staršího nevyhovujícího objektu.²⁴ Soukromé pivovary z té doby jsou např. Ringhofferův pivovar ve Velkých Popovicích nebo pivovary založené knížetem

Schwarzenbergem v Protivíně, Třeboni a Českém Krumlově. Největší modernizační změny v provozu pivovarů byly spojeny s výstavbou nejrůznějších přístaveb. U pivovary, které se neměly kam rozrůstat, muselo dojít k ukončení výroby a zániku pivovaru. Tyto provozy se většinou přemístili na periferii města. Vznikali také úplně nové závody na kraji města. Jako příklad lze uvést v roce 1883 Akciový pivovar na Královských Vinohradech nebo v roce 1900 Hostinský pivovar v Bráníku.

Akciové pivovary

Ještě před zrušením propinace, již v roce 1858, vznikl v Litoměřicích jeden z prvních akciových pivovarů. Akciové pivovary byly většinou podpořeny německým či rakouským kapitálem. Některé pivovary se ale zakládaly s cílem splnit své národní poslání a potlačit německý živel. Vznikly tak nové akciové pivovary v Přerově, Prostějově, Litovli nebo Brně. V Plzni si měšťané roku 1842 vystavěli pivovar nazvaný Měšťanský pivovar v Plzni, který poté vyráběl pivo známé po celém světě. Později byl vystavěn první plzeňský akciový pivovar z roku 1867, který se ale kvůli problémům s odbytem spíše zaměřoval na export.²⁵ Díky dvěma velkým pivovarům v oblasti nebyly malé firmy životaschopné a zanikaly. Praxe začal vařit v roce 1871 Akcionářský pivovar na Smíchově, který měl díky výhodné poloze mezi průmyslem velký odbyt. Tím byly postupně likvidovány malé pivovary v okolí. Podobně na tom bylo i pivovarnictví v Plzni a Českých Budějovicích.²⁶

Zánik menších pivovarů

Díky novým technologiím a změnám v zákoně v podobě zrušení propinačního zákona začala velmi rychle narůstat produkce a ziskovost větších průmyslových pivovarů, čímž se od sebe začaly diferenciovat úspěšnější a neúspěšnější pivovary. Nově založené akciové pivovary měly s novými technologiemi, levnějším pivem a mnohem vyšší produkcí neblahý vliv zejména na malé staropražské pivovary, které se snažily stále vyrábět spíše kvalitně než kvantitativně a měly omezené finance.²⁷ Právě snaha sládků udržet kvalitní pivo na úkor menší produkce, mohlo být dalším důvodem tohoto stavu. Malé pivovary nestačili konkurenci a musely být zrušeny. Od roku 1862 do roku 1906 poklesl počet pivovarů na našem území skoro o polovinu, zatímco celkový výstav piva se skoro ztrojnásobil.²⁸ Boj o zákazníka s konkurencí s sebou přinesl i nové způsoby šíření zboží, a to stáčení piva do lahví, které

poté rozváželi. Tímto způsobem distribuce se měly pivovary stát nezávislými na odbytu hostinců. Prodej lahvového piva se rozšířil i do obchodů se smíšeným zbožím a jiných prodejen. Později dokonce obchodníci nakupovali sudové pivo, které poté sami stáčeli do lahví a prodávali. Tento postup vyvolal u hostinských zařízeních vlnu nevole a požadování distribuce pouze do hostinců.²⁹

Velkým nepřítelem pivovarnické výroby byla válka. V době první světové války bylo z důvodu nedostatku surovin a zkušené pracovní síly zastaveno 122 podniků. Areály, které zůstali v provozu, ale produkovali pivo ve velice špatné kvalitě, protože se pro výrobu využívali náhražky chmelu.³⁰ Roku 1918 byla zřízena Pivovarská komise, která zakazovala používání náhražek. Následující čtyři roky se staly pro pivovarníky existenčním bojem. Ve většině zavřených provozů byla zřízena jiná náhradní výroba.³¹

23 MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>, str. 28

24 MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>, str. 32

25 PUČÁLKOVÁ, Marie. Pivovarnictví 2. poloviny 19. století a počátku 20. století na příkladu Rolnického akciového pivovaru se sladovnou v Litovli, kalářská diplomová práce, 2010, Dostupné: https://is.muni.cz/th/w7r50/Pivovarnictvi_2.poloviny_19.stoleti_a_pocátku_20.stoleti_na_příkladu_Rolnickeho_akciového_pivovaru_se_sladovno.pdf, str. 15

26 Tamtéž str. 15

27 SOBOTA, Tomáš. Proměny geografie průmyslu v důsledku průmyslové revoluce: příklad pivovarnictví v Praze, 1869–1939. Bakalářská práce. Praha, 2015. Dostupné: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/81924>

28 STANĚK, Josef. Blahoslavený sládek. Kapitoly z dějin piva. Praha 1998, str. 160

29 Tamtéž. str. 168

30 BASAŘOVÁ, Gabriela; Hlaváček, Ivo: České pivo. Pacov 1999, str. 76

31 PUČÁLKOVÁ, Marie. Pivovarnictví 2. poloviny 19. století a počátku 20. století na příkladu Rolnického akciového pivovaru se sladovnou v Litovli, kalářská diplomová práce, 2010, Dostupné: https://is.muni.cz/th/w7r50/Pivovarnictvi_2.poloviny_19.stoleti_a_pocátku_20.stoleti_na_příkladu_Rolnickeho_akciového_pivovaru_se_sladovno.pdf, str. 17

ČÁST 2.
STAVEBNĚ-HISTORICKÝ PRŮZKUM

ČASOVÁ OSA

Druhá polovina 13. Století
Nejspíše tehdejší pán úsovského panství Hrabiš ze Švábenic nechává vystavět hrad Rabštejn

Konec 80. Let 16. Století
Původní tvrz nechal Ferdinand Hoffmann neznámým autorem přestavět na renesanční zámek

1721
Sňatkem vdově Marie Arnoštky s hrabětem Aloisem Tomášem Harrachem přešlo panství roku 1721 zpět do vlastnictví hrabat Harrachů, ale zámek nadále zůstával vedlejším sídlem rodu

1763
Ferdinand Bonaventura Harrach získal pro své záměry velmi nadaného vídeňského stavitele Isidora Marcela Amedea Gannevala, který vytvořil projekt úprav zámku. V téže roce je zahájena výstavba patra západního křídla nad pivovarem

26. března 1763
Píše Ferdinand Harrach dopis správci Zullichovi, kde již rozhoduje, že bude provoz vymístěn do nové samostatné budovy za zámkem

1829
Dědí majetek Jan Kryštof Harrach (vládl 1829 – 1838)

1520 – 1530
Zástavní pán Petr ze Žerotína staví gotickou tvrz Janovice na místě dnešního zámku

1680
Po sňatku Marie Alžběty Hoffmannové s hrabětem Filipem Sigmundem z Dietrichštejna se stal janovický zámek jen občasným sídlem panstva

40. léta 18. století
zahájil Ferdinand Bonaventura Harrach (1708 - 1778, vládl 1742 - 1778) zásadní přestavbu zámku jehož součástí je i přízemní západní pivovarské křídlo se sklady plátenické manufaktury

23. března 1763
Píše Ferdinand Harrach dopis správci Zullichovi, kde uvažuje pivovar v přízemí západního křídla ponechat, ale zápach z pivovaru, který by se šířil do panských pokojů v patře ho přesvědčil o přesunutí. První levnější variantou bylo umístění pivovaru a spilky do stávajících prostorných panských stájí dál od zámku a část provozu v zámku ponechat

1767
Dle archivu korespondence byla samostatná budova pivovaru dokončen kolem roku 1767 v klasicistním či pozdně barokním slohu

1870 – 1890
Přestavba sladovnického hvozdu s gotizující fasádou a komínem s plechovým zakončením, tzv. „kloboukem pana starého“

1902
Jsou vytvořeny stavitelem J. Rosenbergem plány na modernizace teplého hospodářství včetně cihlového komínu pro parní pohon pro Alfréda Karla Harracha (1831 – 1914)

1914
Dědí majetek František Maria Harrach (vládl 1914 – 1937)

1. třetina 20. století
Je vytvořena nová přízemní přístavba na východní fasádě pro umývání pivních lahví a sudů

1945
Velkostatek byl rodině zabaven, je ukončen provoz pivovaru

1949
Objekt je napojen na celoevropské elektrické sítě

1950
V místě původní kladky je instalován moderní elektrický nákladní výtah

1993
Je vytvořena nejnovější výkresová dokumentace stávajícího stavu

1994
Probíhá výměna střešní krytiny celého objektu

1901
Jsou vytvořeny stavitelem J. Rosenbergem plány na modernizace chladného hospodářství pro Alfréda Karla Harracha (1831 – 1914)

1901 – 1907
Probíhá za správy velkostatku Janovice Alfréda Karla Harracha (vládl 1884 – 1914) modernizace technologie výroby piva tzv. spodním kvašením. Je dostavena ledová věž se štoky, zvětšeny sklepy, zdvojeny zdi. Nově je výroba průmyslová na parní pohon

1919
Elektrifikace pivovarského provozu napájeného ze sousední budovy vodní elektrárny

1937
Dědí majetek dcera Františka Maria Harracha Anna Marie Rosty – Forgach (1906 – 2001)

1946 - 1948
Je budova adaptována na provoz luštírny semen ze šišek. Jsou dostavena zatápěcí kamna do sklepů a lednice rozpatrována kovovými rošty

1970
Končí provoz luštírny a objekt mají v majetku Lesy české republiky. Jsou dostaveny garáže na severozápadní straně

Po roce 1998
přestavba objektu bývalých služebních bytů, kanceláři a skladů na bytové jednotky, která pokračuje až do dnes

HISTORIE HRAD RABŠTEJN

Janovického panství se objevuje ve druhé polovině 13. století. Nejspíše tehdejší pán úsovského panství Hrabíš ze Švábenic (1254-96) vybudoval jako správní centrum svého nově osídlovaného panství, výšinný skalní hrad, který nazývá Rabštejn tj. Havraní hrad.¹ Poloha gotického hradu na stísněném

místě mezi skalisky byla strategická vzhledem k bezpečnosti, ale zároveň dosti vzdálená městu Rýmařov, které bylo osídlenější a vhodnější pro obchod. Rabštejn přesto neunikl poškození v uherských válkách a následným útokům během Třicetileté války po dobytí hradu Sovince (1643).²

TVRZ JANOVICE

Zástavní pán Petr ze Žerotína, který kvůli výhodné poloze, bohatá ložiska drahých kovů a rozsáhlé lesy, vybral v letech 1520 – 1530 pro stavbu gotické tvrze lokaci nad Podolským potokem blízko města Rýmařova.⁴ Voda okolních toků terén podmáčela a ten se ve vlhčích obdobích roku měnil v bažinu.¹⁶ Tato tvrz se stává novým centrem rabštejnského panství kolem ní vzniká ves Janovice. Tvrz stála v místech dnešní budovy zámku, její podoba nám ale není známá. Možné, ale zatím neprokazatelné je, že oblé klenuté sklepy renesanční části jsou pozdně gotické, a souvisí tedy s původní tvrzí.¹⁶ O získání panství do dědičného vlastnictví se snažilo velké množství aristokratů, ale marně. Prozatím se ve všech případech vlastnictví

jednalo pouze o zástavní právo. Takto získal na relativně krátkou dobu janovické panství v roce 1552 i rod Ederů. Po vypršení zástavy po dvou generacích již neměli o panství další zájem. V roce 1583 zakoupil ještě funkční tvrz a janovické panství do dědičného vlastnictví Ferdinand Hoffmann z Grünbüchlu a Střechova. Nový pán byl přítel Rudolfa II. a bratranec posledních Rožmberků Viléma a Petra Voka. Ferdinand Hoffmann se na konci 50. let 16. stol. společně se svým bratrance Petrem Vokem stal hluboce věřícím luteránem. To mělo neblahý dopad nejen na jeho přátelství s císařem Rudolfem II., ale i na místo jeho sídla. Musel si proto budovat azyl v Janovicích, přesto že se do té doby zdržoval spíše v okolí Prahy.⁴

Hrab Rabštejn³

Sbírka I - map a pláneků vydaných do roku 1850²¹

1 Rýmařovský horizont, čtrnáctideník region Rýmařovska, 2009, dostupné: <https://www.rymarov.cz/rymarovsky-horizont> [cit. 10.4.2021] s.2
2 Zámek Janovice, dostupné: <https://zamek-janovice.cz/historie-zamku-aneb-jak-to-vsechno-zacalo/> [cit. 10.4.2021]
3 Rýmařovské, dostupné: <https://www.rymarovsko.cz/knihovna-stranek/panska-sidla/202-rabtejn.html> [cit. 10.4.2021]
4 Zámek Janovice, dostupné: <https://zamek-janovice.cz/historie-zamku-aneb-jak-to-vsechno-zacalo/> [cit. 10.4.2021]
16 Rýmařovský horizont, čtrnáctideník region Rýmařovska, 2009, dostupné: <https://www.rymarov.cz/rymarovsky-horizont> [cit. 10.4.2021], s.3
21 Sbírka I - map a pláneků vydaných do roku 1850, dostupné: <https://ags.cuzk.cz/archiv/> [cit. 2.9.2021]

HISTORIE ZÁMEK JANOVICE

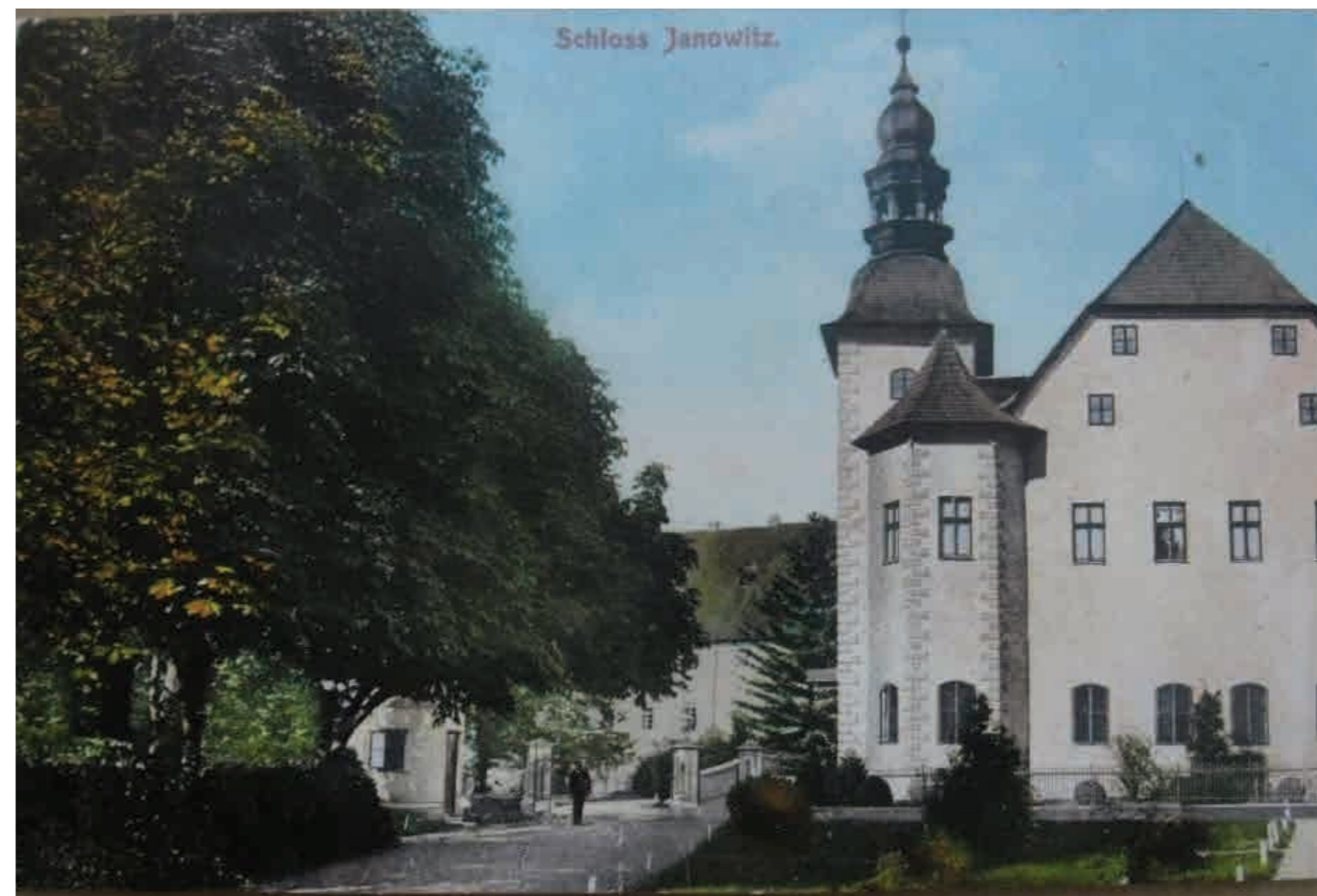
Původní tvrz nechal ke konci 80. let 16. stol. Ferdinand Hoffmann neznámým autorem přestavět na renesanční zámek z kamene a cihel. Nejstarší dochovaná část zámku je tedy východní křídlo s věží. Nejvyšší patro hranolové věže bylo z hrázděného zdiva.¹⁷ Podle nálezů úlomků bobrovek byla střecha byla červená prejzová. Okna tvořily tenké puklice spojované olovem. Dá se předpokládat, že stavitelem byl některý z významných rudolfínských architektů pražského okruhu, protože Ferdinand Hoffmann patřil k vlivným a bohatým pánům.⁵ Objekt, zdá se, situovali jinak než dnes. Záchranný archeologický výzkum totiž narazil na pokračování jihovýchodní 11 m dlouhé zdi nejstarší části zámku v místech, kde ještě na počátku 19.století běžela zídka s vnějšími opěráky. V těchto místech se také našel velký počet renesanční keramiky.¹⁷

Lokalita se nachází v původním bažinatém prostředí, na soutoku Podolského, Janovického a Růžového potoka a nevhodné hydrologické podmínky provází existenci zámku dodnes. Zděné základové konstrukce, dokumentované v superpozicích se stávajícím stavem, dokládají odlišnosti ve vývoji půdorysné dispozice objektu, existenci více stavebních fází napovídá i několik úrovní

technické infrastruktury v podobě cihlových a kamenných trativodů.⁶

K prvním významným zásahům do interiéru zámku došlo asi již v průběhu rekatolizace po roce 1625. 1656-8 přibyla k zámku kruhová kaple (rondel) mimo objekt zámku. Roku 1663 rozhodl krátce před svou smrtí Hoffmann Wolfgang Bedřich o rozsáhlých úpravách zámku stavitelem Alessandro Cannevaem v raně barokním duchu.⁷ Práce pokračovaly i potom, kdy se ujal poručnictví dvou osiřelých dcer kníže Ferdinand z Dietrichštejna (1667 - 1678).⁸ Mistr Canneval postavil i zámeckou zeď. Původní dispozice starší stavby se zásadně nezměnila, jen východní křídlo tehdy dosahovalo dnešní výše.¹⁸

Po sňatku Marie Alžběty Hoffmannové s hrabětem Filipem Sigmundem z Dietrichštejna se stal janovický zámek jen občasným sídlem panstva.⁸ Proto se domníváme, že v druhé polovině 17.století nedošlo na zámku k žádným změnám. Popis z roku 1710 zřejmě vystihuje stav z konce hoffmanského období. Uvádí velký sál a patnáct číslovaných místností, které nejspíš nezapočítávají jízby služebnictva, spíše, či pracovní prostory. Seznam uvádí zatím i rondel stojící mimo objekt.¹⁸

Zámek Janovice ²²

Zámek Janovice ²²

5 Zámek Janovice, dostupné: <https://zamek-janovice.cz/historie-zamku-aneb-jak-to-vsechno-zacalo/> [cit. 10.4.2021]
6 NPÚ Záchranný archeologický průzkum, dostupné: <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/Zachranny-archeologicky-pruzkum> [cit. 10.4.2021]
7 Janovický zámek, Rýmařovsko, dostupné: <https://www.rymarovsko.cz/historicke-pamatky/hrady-zamky-zriceniny/20-janovicky-zamek.html> [cit. 10.4.2021]
8 NPÚ Janovice u Rýmařova, dostupné <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/historie> [cit. 10.4.2021]
17 Rýmařovský horizont, čtvrtníctideník region Rýmařovska, 2009, dostupné: <https://www.rymarov.cz/rymarovsky-horizont> [cit. 10.4.2021], s.3
18 Tamtéž, s.5
22 Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 2.9.2021]

Pohlednice obec Janovice ¹⁰

Pohlednice obec Janovice ¹⁰

Sňatkem ovdovělé Marie Arnošky přešlo panství roku 1721 do vlastnictví hrabat Harrachů, ale zámek nadále zůstával vedlejším sídlem rodu. Navzdory tomu zahájil Ferdinand Bonaventura Harrach (1708 - 1778, vládl 1742 - 1778) zásadní přestavbu zámku. Už jeho otec Alois uzavřel roku 1740 smlouvu o díle s významným žerotínským stavitelem Gottfriedem Weisserem, který pak zahájil stavbu již ve 40. letech v pozdně barokním slohu.⁹ Weisserovy plány se nezachovaly nebo zatím nenašly. Jeho dílem je západní křídlo.¹⁸

V tomto přízemním křídle vznikl Janovický pivovar, který zabral téměř polovinu nového traktu od začátku nad potokem po vstupní část pod balkonem. Zahrnul varnu, sladovnu, sklad beden a sudů, skladiště šrotu, sklep, ale též byty pivovarníků a pivovarské chasy. Pivo se vařilo nejen pro vrchnost, ale především pro poddané. Ve zbytku přízemí se vešla správa proslulé plátenické manufaktury, výdejna příze a kuchyň.

Z nejnovějších informací plyne, že Ferdinand Bonaventura Harrach nebyl příliš spokojen s tím, co Weisser vytvořil, a v roce 1763 získal pro své záměry velmi nadaného vídeňského stavitele Isidora Marcela Amedea

Gannevala. Ten vytvořil zajímavý projekt úprav zámku.¹⁸

V 60. letech 18. století je zahájena výstavba patra západního křídla nad pivovarem. Z korespondence té doby Ferdinanda Harracha vyplývá, že nejdříve uvažoval pivovar v přízemí západního křídla ponechat, ale zápach z pivovaru, který by se šířil do panských pokojů v patře ho přesvědčil o přesunutí. První levnější variantou bylo umístění pivovaru a spilky do stávajících prostorných panských stájí dál od zámku.²³ V dopise o pár dní později již však rozhoduje, že bude provoz vymístěn do nové samostatné budovy za zámek.²⁴ Stavitel Ganneval se také zaměřil na rozdělení místností nového pivovaru.¹⁸

V patře západního křídla se rozkládaly velké ložnice hraběte, jeho ženy a dětí, přijímací pokoj, menší sál, biliárový pokoj, velký slavnostní sál zabírající výšku prvního i druhého poschodí, stejně vysoká panská jídelna v rohové poloze a knihovna v kratším křídle, pohostinské pokoje s pojkou služebních.¹⁹

Jako nejmladší, pravděpodobně z 2. poloviny 17. století, se jeví ustupující spojovací severní křídlo.

8 NPÚ Janovice u Rýmařova, dostupné <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/historie> [cit. 10.4.2021]

9 Tamtéž

10 Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 2.9.2021]

18 Rýmařovský horizont, čtrnáctideník region Rýmařovska, 2009, dostupné: <https://www.rymarov.cz/rymarovsky-horizont> [cit. 10.4.2021], s.3

19 Tamtéž

23 ZAO, Vs Janovice, inv. č. 1619, kart. 35.

24 Tamtéž

Zámek byl opět významným rodovým sídlem janovické linie Harrachů od Jana Kryštofa (1829 - 1838) až do posledního Františka Maria, jímž vymírá janovická linie rodu Harrachů po meči 1938.¹¹ Poslední vnější změny pochází z roku 1901, k nimž patří již neexistující dvojstranná rampa před hranolovou věží se secesní litinovou stříškou. V areálu zámku se nacházela těž palírna, jatka a pivovar.

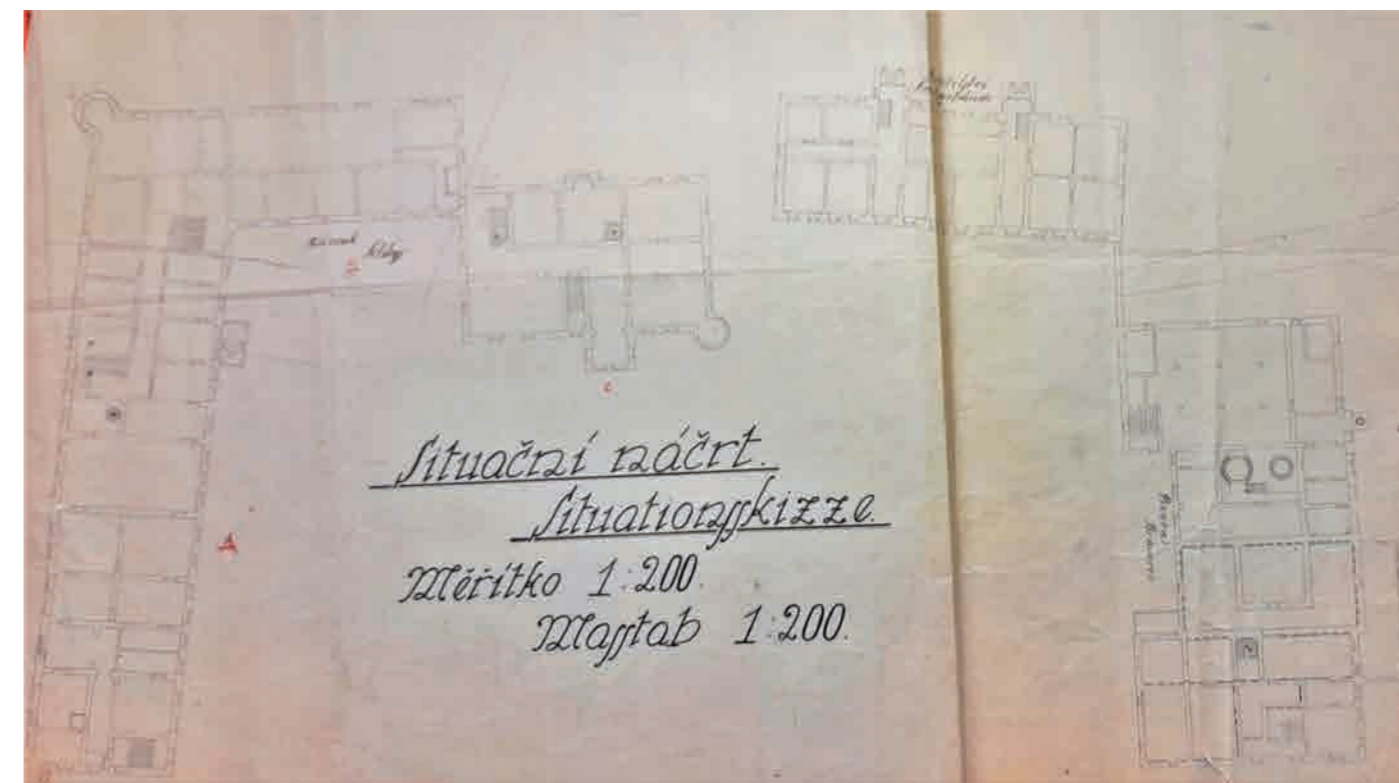
Poslední majitelkou byla jeho dcera Anna Marie, žena maďarského diplomata Františka Zikmunda Rosty – Forgache z Barkocz.¹²

Svědectví o zámku podává v Lidových novinách roku 1931 Vilém Stránecký. Tehdy ještě stály prostorné stáje pro kočárové lipicány a ušlechtilé jezdecké plnokrevníky za pivovarem u zdi nad Podolským potokem. Hospodářskou a správní část odděloval od nádvoří zámku jednoduchý litinový plot končící obdobnou mříží boční brány opatřené vně lucernami a otevírající se na můstek

přes podolský potok. Zeď zničená povodní 1960 ještě stála s dřevěným harrachovským pavilonem naproti přes potok.²⁵

Nejtěžší chvíle nastaly po roce 1945. Velkostatek se zámek byl rodině zabaven na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. a v červenci 1945 zde byl zřízen internační tábor pro německé občany. Část mobiliáře byla vyvezena do Maďarska, něco umístěno na zámku Liběchov a většina zničena nebo rozkradena. Část zámku využívalo jako sklad místní JZD.¹²

Dne 7. 5. 1954 zde vznikl Státní archiv Janovice a zámek převzala krajská správa Ministerstva vnitra v Olomouci. Roku 2002 byl archiv deponován v Opavě a Olomouci. Zámek spravovalo Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra ČR, které část objektu pronajalo Městu Rýmařov, od roku 2011 oživovalo areál zámku Městské muzeum Rýmařov kulturními akcemi v letní sezóně. V roce 2019 přešel zámek pod správu Národního památkového ústavu.¹³

Situční půdorys zámeckého areálu²⁶

Historická fotografie pivovaru - v pozadí věž zámku²⁷

11 NPÚ Janovice u Rýmařova, dostupné: <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/historie> [cit. 10.4.2021]

12 Zámek Janovice, dostupné: <https://zamek-janovice.cz/historie-zamku-aneb-jak-to-vsechno-zacalo/> [cit. 10.4.2021]

13 NPÚ Janovice u Rýmařova, dostupné <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/historie> [cit. 10.4.2021]

14 NPÚ Pasportizace zámku Janovice, dostupné: <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/Pasportizace-zamku-Janovice> [cit. 10.4.2021]

25 Rýmařovský horizont, čtrnáctideník region Rýmařovska, 2009, dostupné: <https://www.rymarov.cz/rymarovsky-horizont> [cit. 10.4.2021]

26 ZAO, Vs Janovice, inv. č. 6633

27 Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 2.9.2021]

HISTORIE PIVOVAR

Na úvod pro upřesnění je třeba znovu zmínit, že Janovický pivovar poprvé vzniká jako samostatné přízemní západní křídlo zámku. Již v 60. letech 18. století je však křídlo nastaveno o patra pro bydlení, pro které by zapáchající provoz pivovaru nebyl vyhovující. Výroba piva se proto vymisťuje do samostatné budovy na východním okraji zámeckého pivovaru v blízkosti panských stájí.

Klasicismus/pozdní baroko (60. léta 18. století)

Dle archivu korespondence byl pivovar dokončen kolem roku 1767 i se sladovnickým hvozdem a sladovou pūdou.²⁸ Vznika symetrická hmota složená ze dvou hlavních budov s valbovou střechou, které jsou propojeny stejně vysokým příčným křídlem (obr. 1). Pūdorysně pivovar připomíná činku. Jižní budova sladovny, která je založená na obdélném pūdorysu, je tvořena v přízemí rozsáhlým humnem. To je zaklenuto plackovými klenbami na kamenných sloupech (obr. 3). V patře jsou objemné skladovací a sušící prostory sypky s dřevěnými sloupy pro zvýšení únosnosti (obr. 4). V této místnosti se také nachází násypná dřevěná konstrukce, kterou putují suroviny ze skladovacího prostoru krovu do humna. Humno a sypka tvoří cca tři čtvrtiny budovy sladovny, v poslední čtvrtině se nachází předsíň, odkud se zatápělo, a hvozď. V této době však nejspíš hvozď ještě využívá jiné technologie a má jinou podobu než známe dnes. Krov sladovny je velice vysoký

a je rozdělen na další dvě skladovací patra s větracími vikýři ve střeše. Hambálkový krov s podélným vázáním s ležatou stolicí je typický pro pozdní baroko (obr. 5). Provoz varny ve středním traktu byl převýšen přes dvě patra a volně otevřen do krovu s hřebenovým větrákem, kudy unikal kouř a pára. Krov byl konstrukčně řešen stejně jako nad sladovnou, ovšem doplněn o tzv. hřebenový větrák, který vznikne protažením střešních trámů nad hřeben. Část budovy s varnou měla jasný rastr středně velkých oken. Spilka a sklepy v druhé polovině propojovací budovy nemuseli být v době vaření piva technikou svrchního kvašení vybaveny chlazením ani izolačními stěnami. Poslední budova byla věnovaná převážně služebním bytům, kancelářím a skladům. Tato část je založena na pūdorysu totožného tvaru a velikosti se sladovnou a tvoří vizuální protipól. Krov se do dnešních dnů nedochoval ani není vyobrazen na historických plánech, lze ale předpokládat také hambálkový krov s ležatou stolicí, jako tomu bylo ve zbytku stavby. Se stářím budovy druhově korespondují i pětiboké výseče v plackové klenbě pro okna v patře (obr. 6).

Na fotografii na pohledu z roku 1898 je čitelné na celé budově klasicistní členění fasády (obr. 1). Jedná se o systém lyzénových rámců se sdruženými lyzénami. Po celém odvodu je vedena kordonová římsa a zakončovací korunní římsa. Střešní krytina je čtvercového formátu skládaného na koso, je tedy možné, že se jedná o břidlici většího formátu.

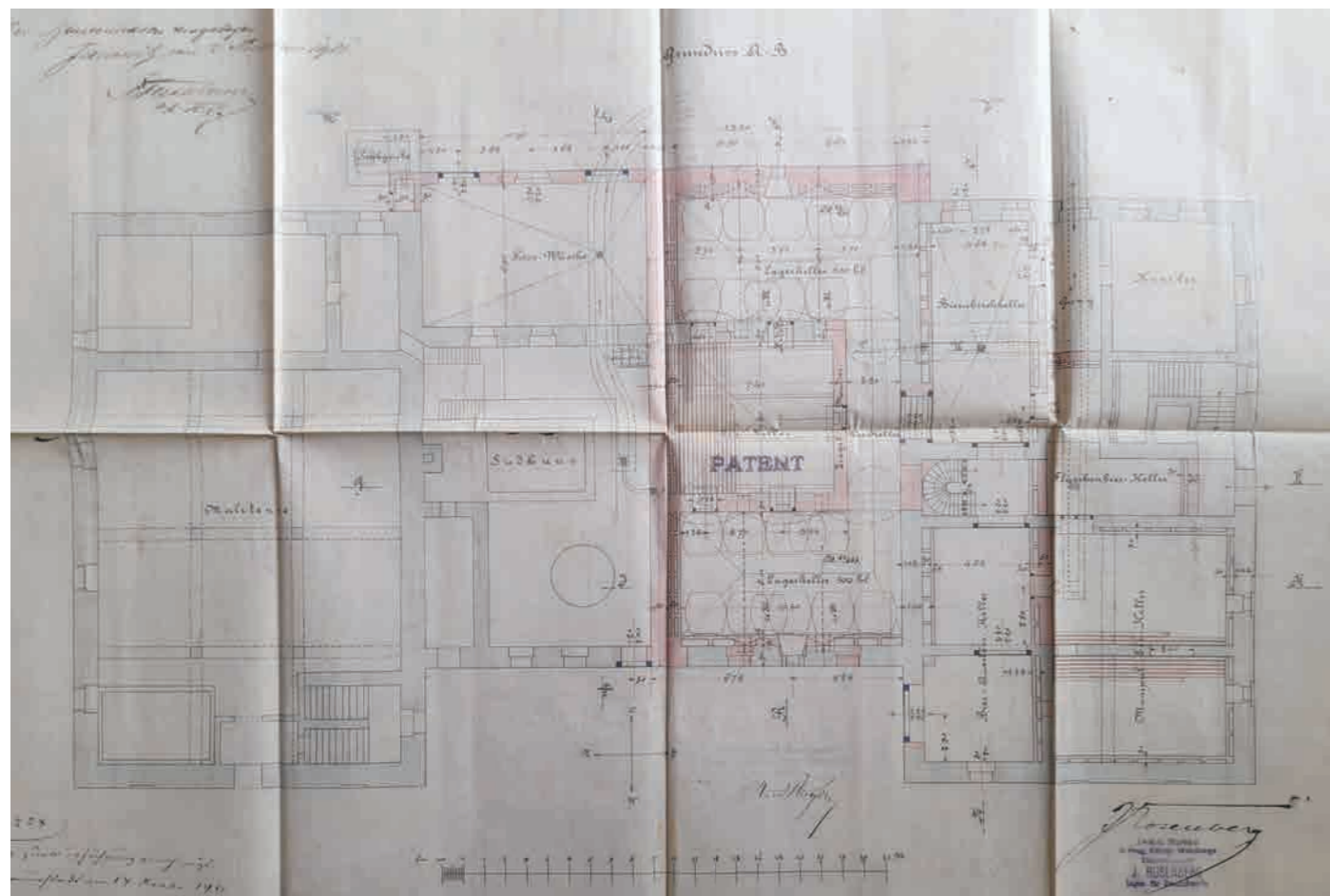

Obr. 1³⁰

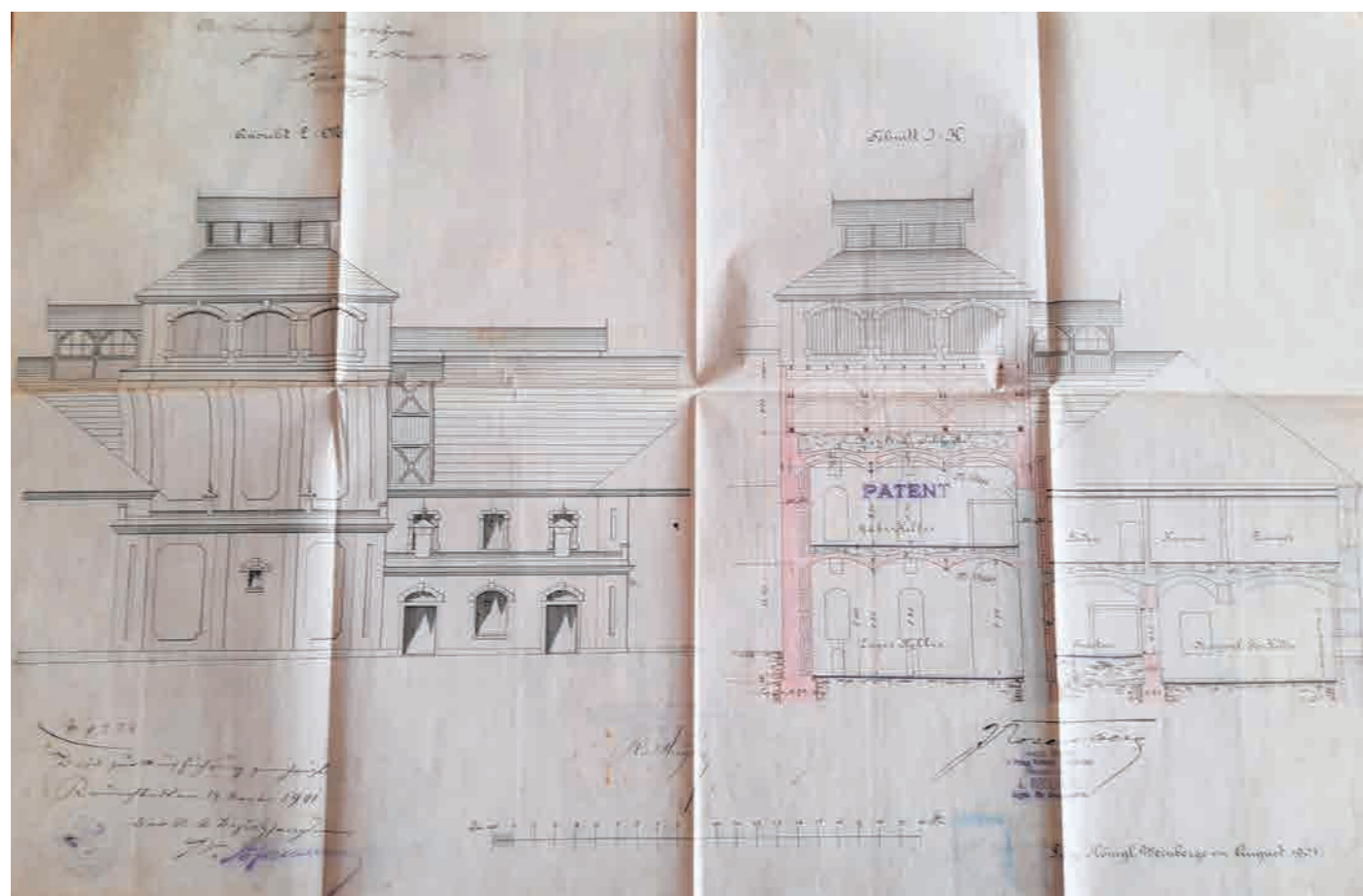

Obr. 2³¹

28 ZAO, Vs Janovice, inv. č. 1619, kart. 36
30 Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 10.9.2021]
31 Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 10.9.2021]

Obr. 15³²

Obr. 16³³

Přestavba hvozdu (odhad 1870 - 1890)

Objektu hvozdu sice podle korespondence z archivu stojí již v roce 1766, nicméně nejspíše jinak technologicky. Gotizující fasáda nasvědčuje, že modernizace hvozdu proběhla v období mezi lety 1870 - 1890 (obr. 7). Hvozď je zakončen dodnes zachovalým hvozďovým komínem s plechovým zakončením, tzv. „kloboukem pana starého“ (obr. 8).

Přestavby v letech 1901 - 1907

Řemeslná výroba piva, která do počátku 20. století v pivovaru fungovala již byla hodně zastaralá. Přichází modernizace postupu v podobě nového principu výroby tzv. spodním kvašením, který nahrazuje dosud používaný postup svrchním kvašením.

První část přestavby, prostoru chladného hospodářství, je podle plánů z roku 1901 od stavitele J. Rosenberga (obr. 15). Princip spodního kvašení vyžaduje celoroční chlazení prostoru spilky a sklepů. Do budovy je násilně vražen vysoký objekt ledové věže se zdvojenými, někdy dokonce ztrojenými, tepelně izolačními stěnami, která je obehnaná další hmotou sklepa (obr. 9) Tato věž se v zimě naplnila ledem z panských rybníků a poté po celý rok chladila sklepy a spilky.

Některé stávající stěny jsou rozšířeny o

vzduchovou mezeru a přistavěnou izolační stěnu. Tím je rozšířen původní půdorys činky na nepravidelný tvar. V nejvyšším patře lednice jsou umístěny chladicí štoky s velkými okny s dřevěnými žaluziemi a volně otevřeným krovem typickým pro tuto dobu a část výroby. Žaluzie umožňovaly regulaci větrání. Pro dopravu ledu je k budově přistavěn dřevěný výtah na led, který je násilně prorazen do klenob. Krov nad budovou bytů, skladů a kanceláří je nahrazen jednoduchým vaznicovým krovem se stojatou stolicí, který je pro toto období typický.

Technologie průmyslu postupuje obrovskou rychlostí. Do výroby pivovaru se začíná využívat parní pohon. V roce 1902 jsou stavitelem J. Rosenbergem vypracovány další plány na modernizaci, tentokrát objektu teplého hospodářství. Prostory jsou již připravovány na průmyslovou parní výrobu, je dostavovaná kotelna a vysoký cihlový parní komín. Vana je uzavřena klenbami na ocelové nosníky, páry a kouře jsou odvedeny plně mimo pracovní prostory (obr. 10). To dovoluje také změnu krovu na vaznicový se stojatou stolicí, jako je tomu u chladné části a obytné budovy (obr. 11). Hambálkový krov ale stále zůstává nad sladovonou. Tyto modernizace se realizovaly až do roku 1907, kdy může pivovar plně přejít na výrobu průmyslovou.

32 ZAO, OÚ Rýmařov, NAD 426, inv. č. 534, kart. 291
33 ZAO, OÚ Rýmařov, NAD 426, inv. č. 534, kart. 291

Provozní dostavby v 1. třetině 20. století

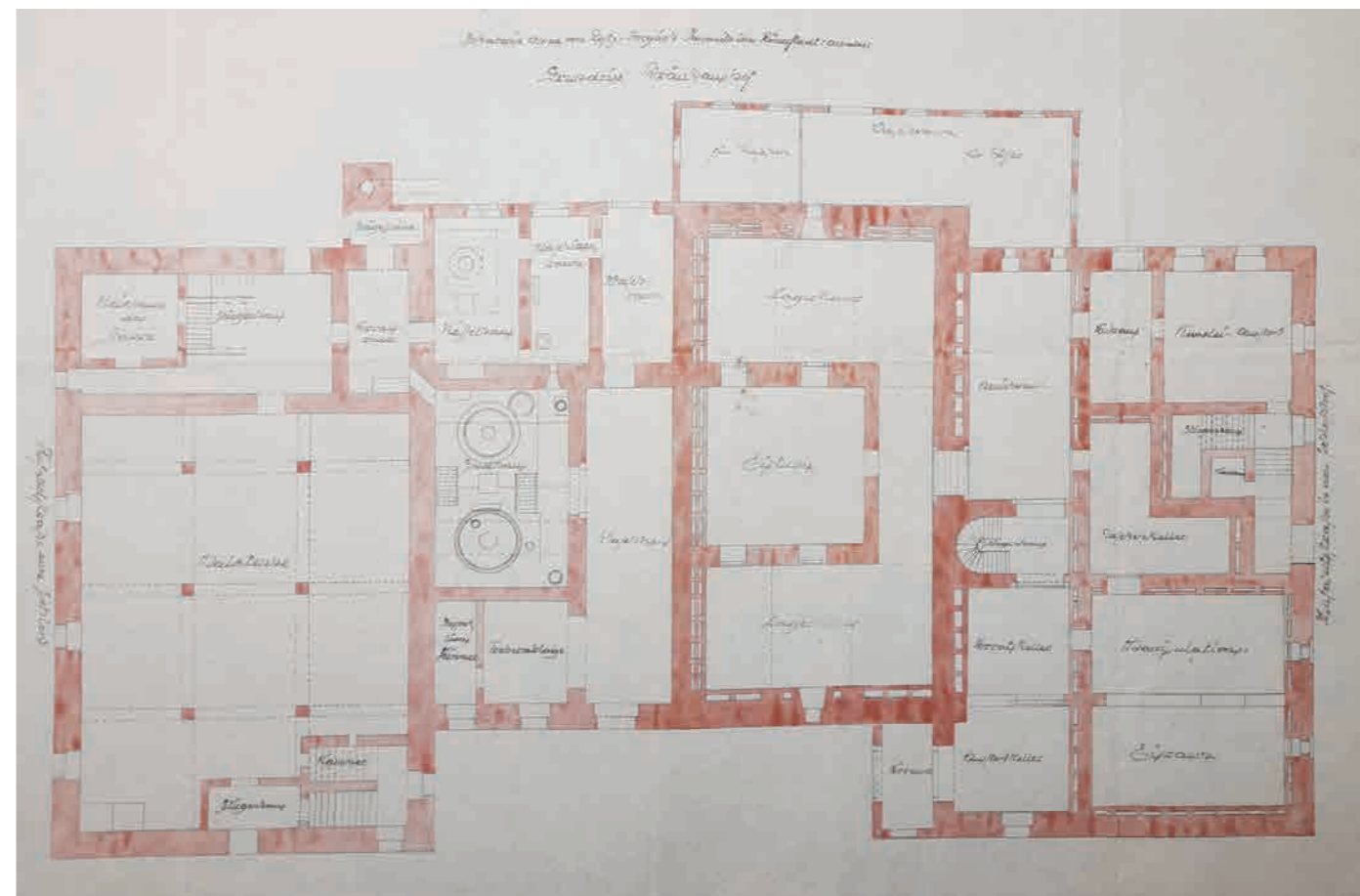
Po modernizaci přichází další potřeba prostoru a je vytvořena nová přízemní přístavba na východní fasádě pro umývání lahví a sudů. (obr. 12, 17) Tato hmota nerespektuje okno sklepů a skrývá ho do konstrukce krovu. V objektu Harrachova pivovaru se pivo vaří až do roku 1946.

Po roce 1946

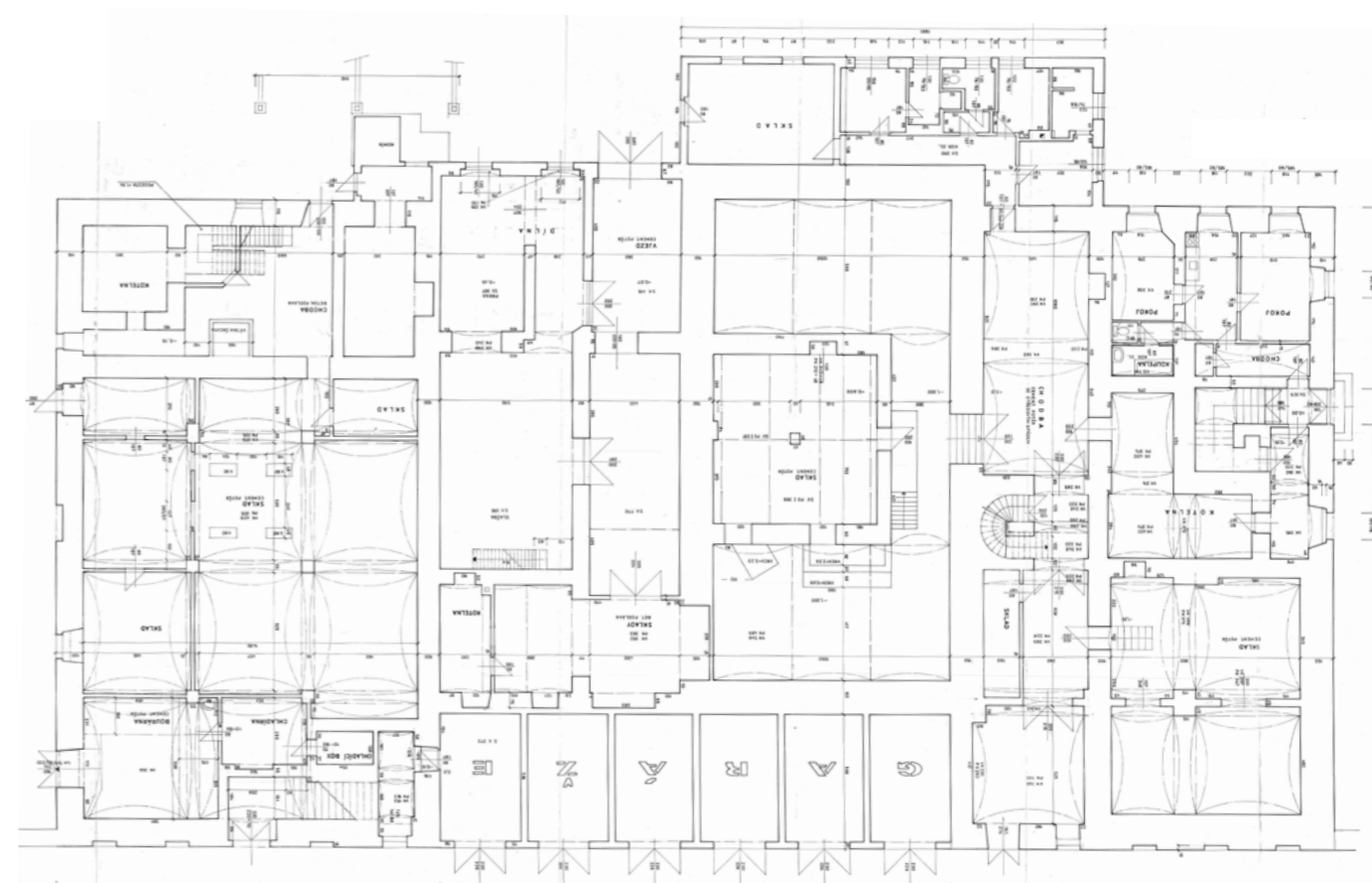
V roce 1946-48 je v budově vytvořen provoz luštírny semen ze šišek. Stavba je adaptována na výrobu nového produktu, hlavně dostavěným zatápěčím kamen pro využitím lednice jako další sušící hvozdu (obr. 13). V

roce 1949 je objekt napojen na celoevropské elektrické sítě. O rok později je v místě původní kladky instalován moderní elektrický nákladní výtah (obr. 14).²⁹ Rokem 1970 končí i provoz luštírny. Dále mají v majetku budovu Lesy české republiky, které přistavují ze severozápadní strany šest garáží.

Roku 1994 probíhá oprava střešní krytiny celého bývalého pivovaru a tím dochází i k odstranění hřebenového větráku. O čtyři roky později začíná přestavba objektu bývalých služebních bytů, kanceláří a skladů na bytové jednotky, která pokračuje až do dnes.

Obr. 17³⁴

Obr. 18³⁵

29 Pivovar Janovice. Dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/casova-osa-vyvoje-pivovaru/>
 34 Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/> [cit. 10.9.2021]
 35 Archiv majitele pivovaru

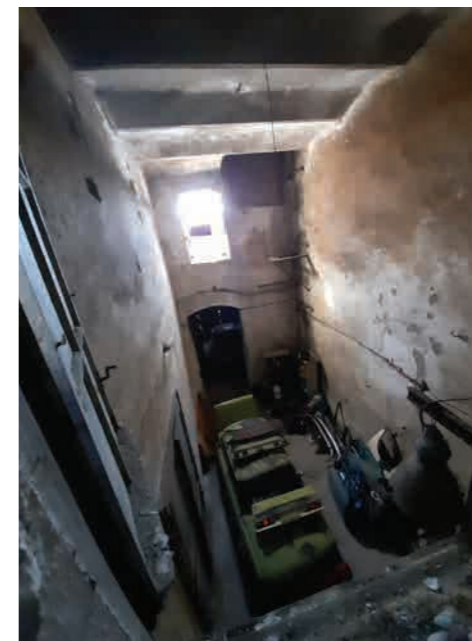

Obr. 3

Obr. 6

Obr. 10

Obr. 11

Obr. 4

Obr. 7

Obr. 8

Obr. 12

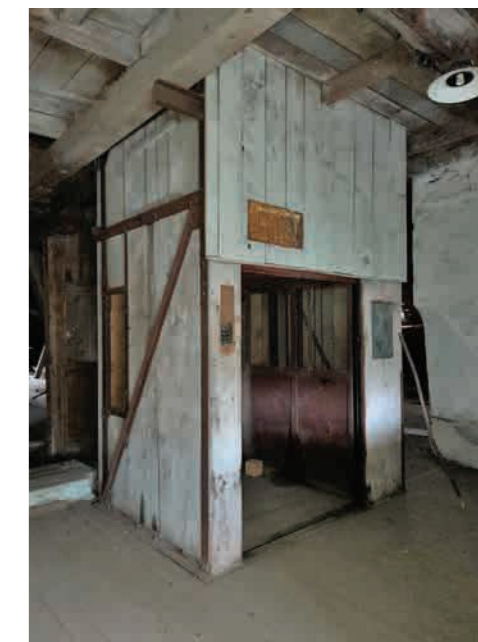
Obr. 5

Obr. 9

Obr. 13

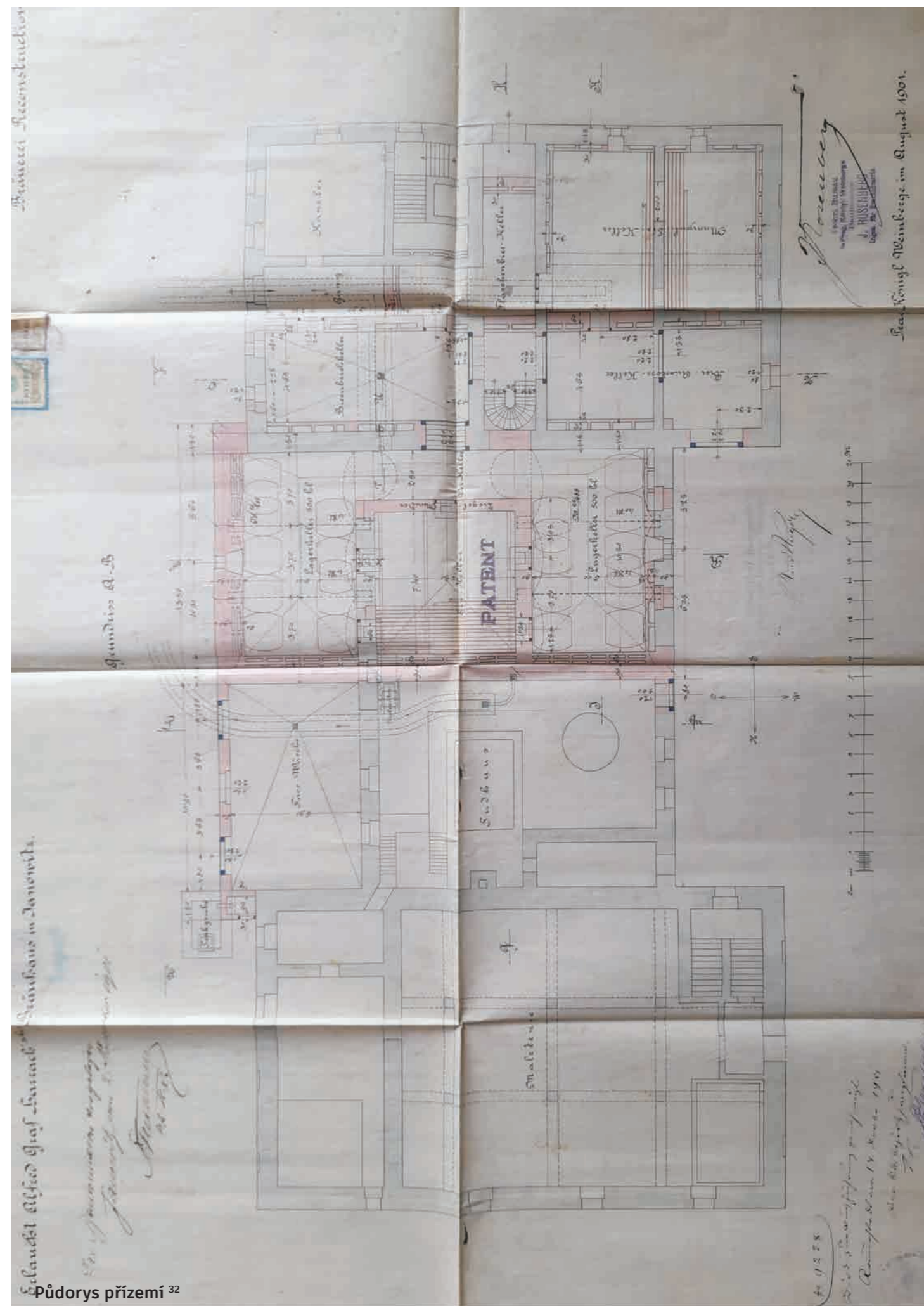
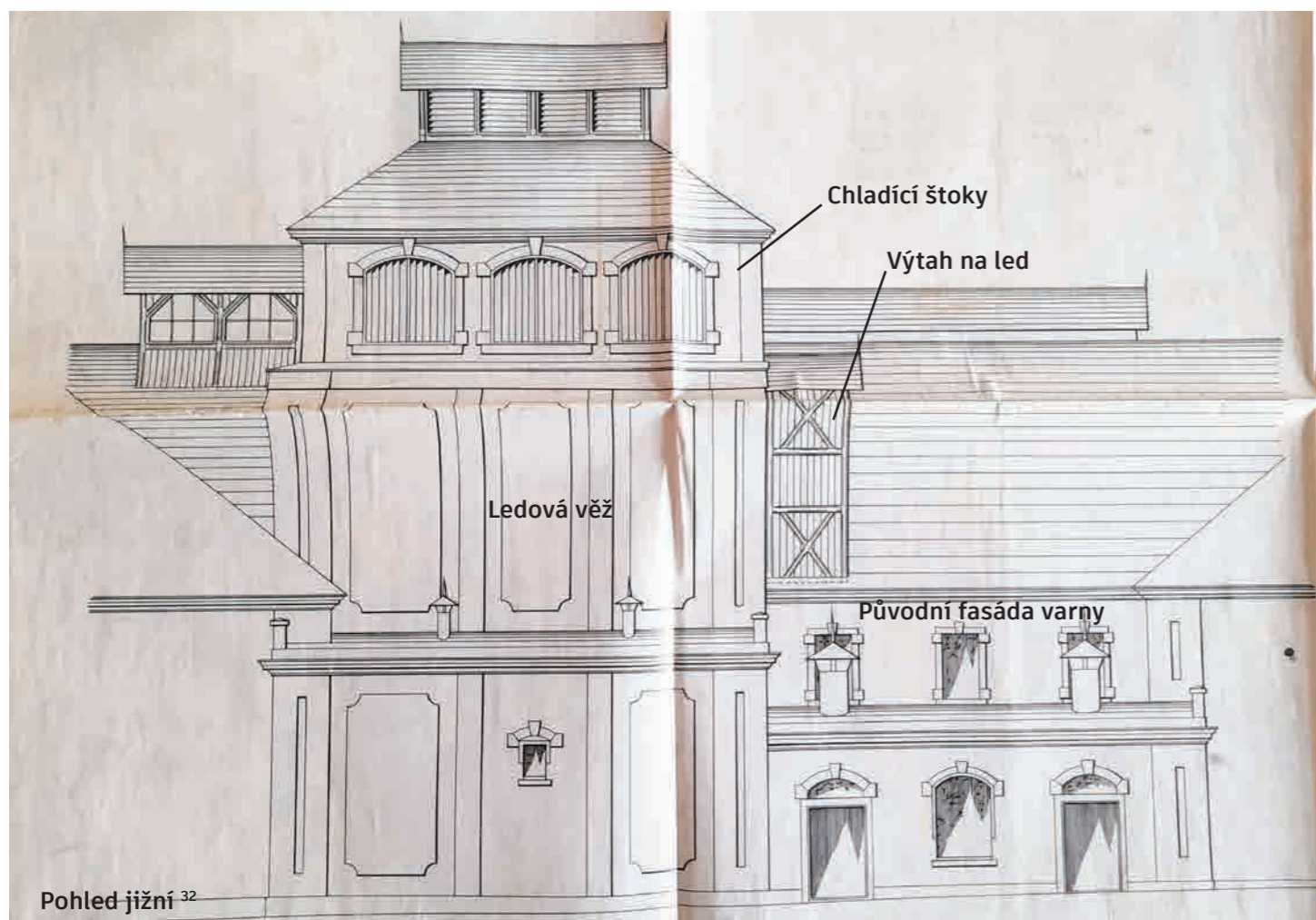
Obr. 14

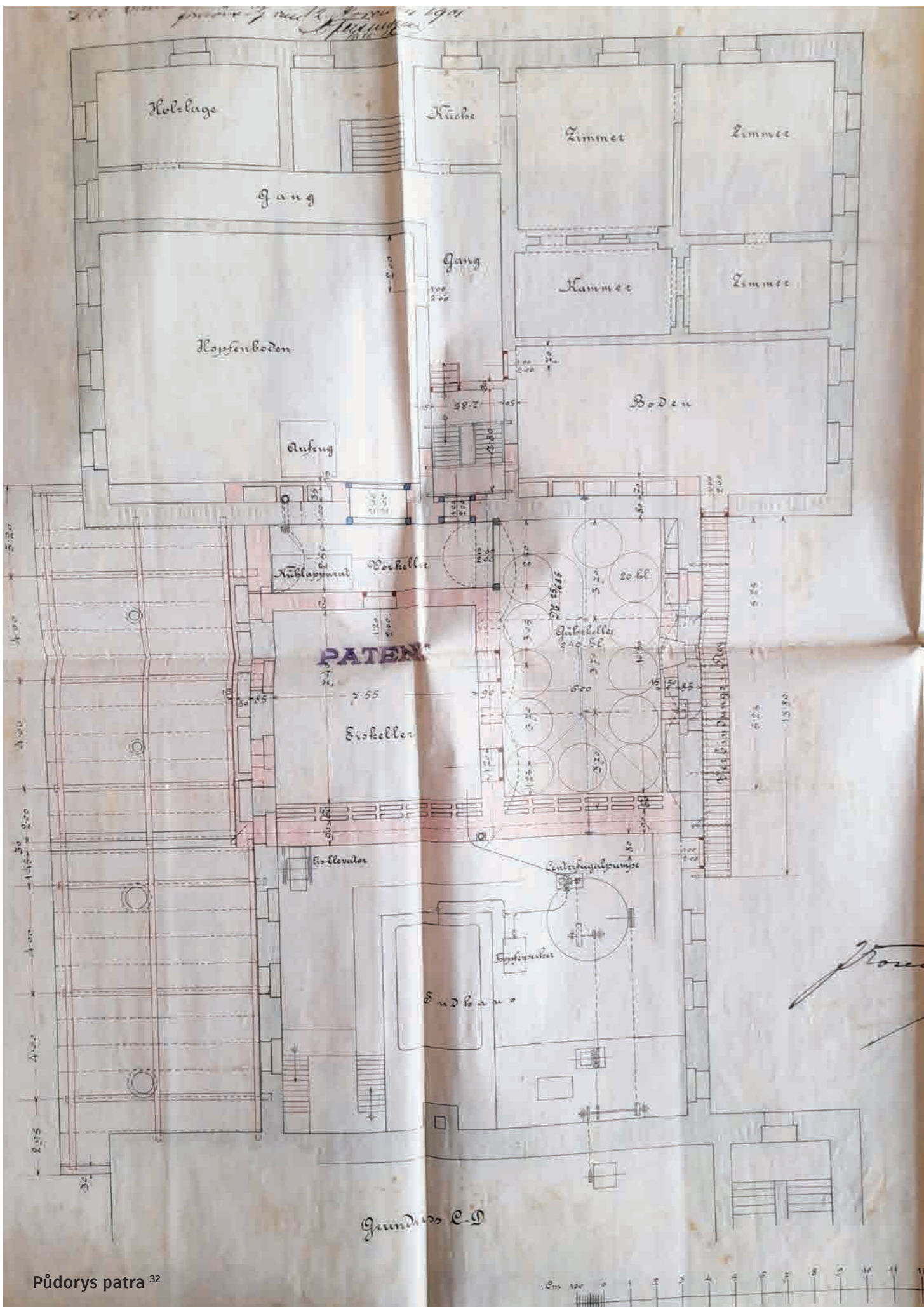
DOSTUPNÉ ARCHIVÁLIE

PLÁN PŘESTAVBY CHLADNÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

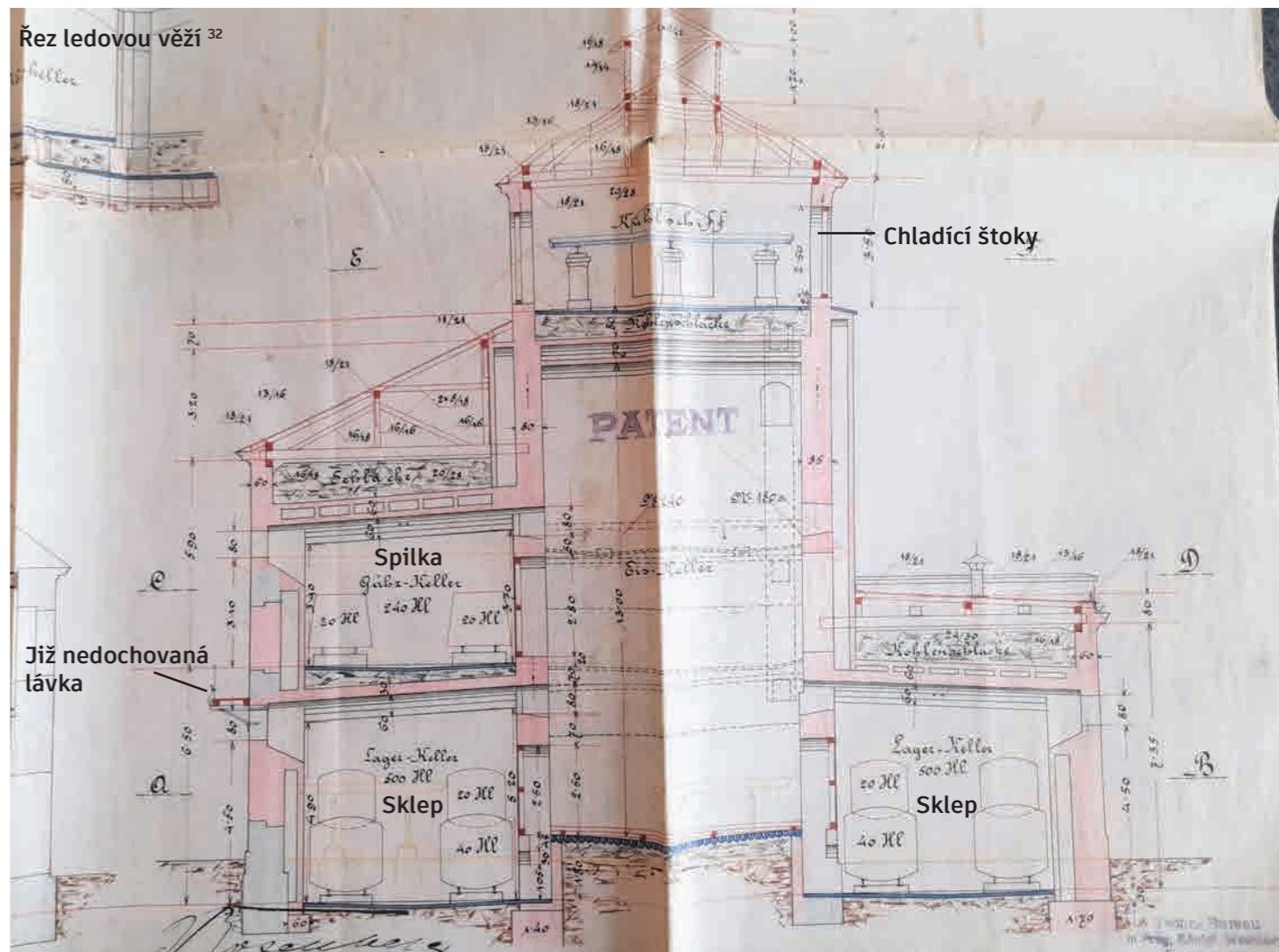
Plány z roku 1901, jsou umístěn ve Státním okresním archivu Bruntál. Autorem, který je na spodní části podepsán, je stavitel J. Rosenber. Plán je tvořen pro Alfreda Graf Harracha. Plán zobrazuje přízemí pivovaru ve dvou barvách. Modrá barva vyznačuje stávající konstrukci, kde jasně vyplývá půdorys činky, známý již z Císařských otisků stabilního katastru z roku 1834. V půdorysech je také zakreslené vybavení řemeslné výroby piva ve varně. Růžová barva zachycuje návrh přestavby chladného hospodářství. Základem je vestavba vysoké lednice s dvojitými nebo i trojitými tepelně izolačními stěnami, která je zakončena chladícími štoky s pro ně typickým otevřeným krovem. Nějteré stávající stěny

jsou také dodatečně zdvojeny. Navyšuje se také kapacita sklepa na dvojnásobek. V době návrhu již jistě bylo jasné, že bude brzy následovat přestavba teplého hospodářství a byla tedy rozšířena o třetinu i varna. V řezu vedoucím skrz varnu je ještě zakreslena stávající pozdně barokní konstrukce krovu s hřebenovým větrákem. K této přestavbě se dochovaly půdorysy přízemí, 1. patra a štoků, pohledy i řezy. Návrh byl nejspíše realizován v celém rozsahu, nedochoval se výtah na led a vnější lávka vedoucí z kanceláře do varny. Tyto plány jsou ve Státním okresním archivu v Olomouci uloženy i v pouze jednobarevném provedení, tzn. výkresy nového stavu.

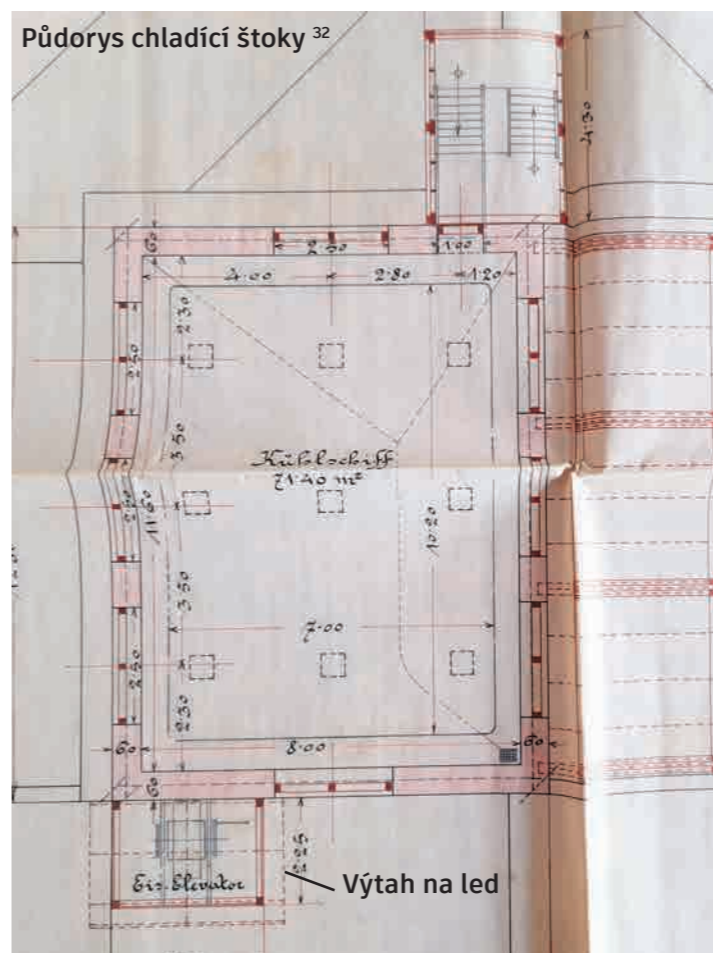
Půdorys patra 32

Řez ledovou věží 32

Již nedochovaná
lávka

Chladicí štoky

Půdorys chladicí štoky 32

Výtah na led

Řez varnou 32

Výtah na led

Otvřený krov s
hřebenovým větrákem

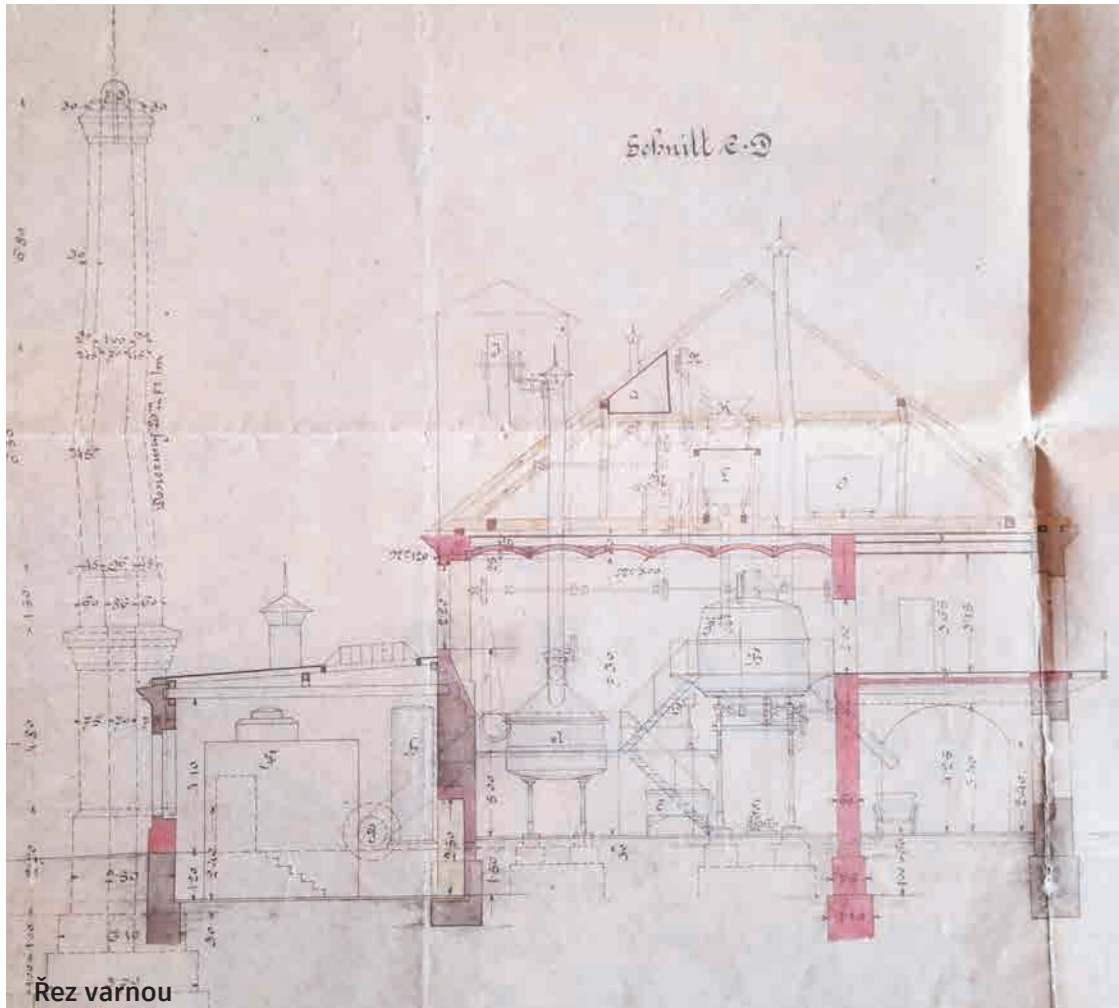
Již nedochovaná
lávka

DOSTUPNÉ ARCHIVÁLIE
PLÁN PŘESTAVBY TEPLÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

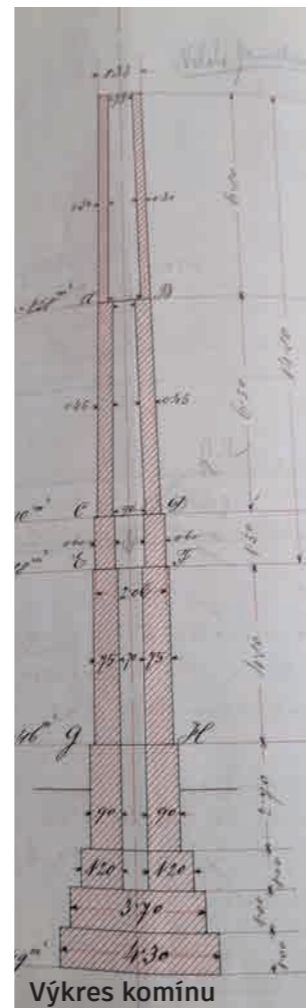
Tyto plány z roku 1902, jsou umístěny ve Státním okresním archivu Bruntál a navazují na předchozí z roku 1901. Autorem, který je na spodní části podepsán, je taktéž stavitel J. Rosenber a je tvořen pro Alfreda Graf Harracha. Plán zobrazuje část přízemí pivovaru (varna a sladové humno) ve dvou barvách. Modrá barva vyznačuje stávající konstrukci. Růžová barva zachycuje návrh přestavby teplého hospodářství, tedy varny a kotelny s veškerým technologickým vybavením. Varna je zaklenuta klenbičkami

na ocelové nosníky a je navržen novodobý krov se stojatou stolicí. Pára a kouř jsou nově odváděny komíny. K této přestavbě se dochoval půdorys přízemí a dva řezy varnou. Součástí návrhu je i cihlový komín typický pro průmyslový parní pohon. K němu je v Soka Bruntál archivován i podrobný výpočet a výkres také od stavitele J. Rosenberga.

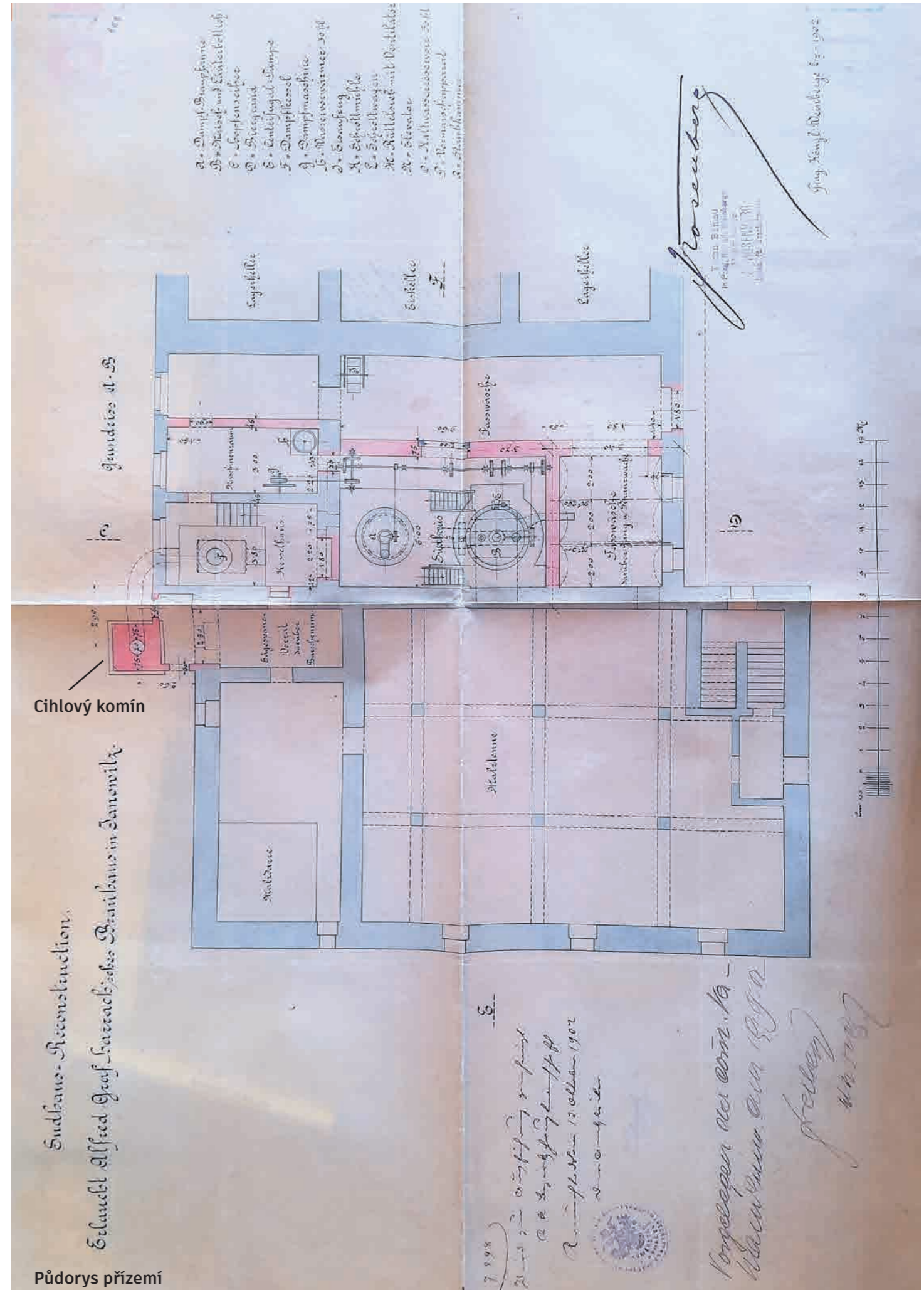
Tyto plány jsou ve Státním okresním archivu v Olomouci uloženy i v pouze jednobarevném provedení, tzn. výkresy nového stavu.

Rez varnou

Výkres komínu

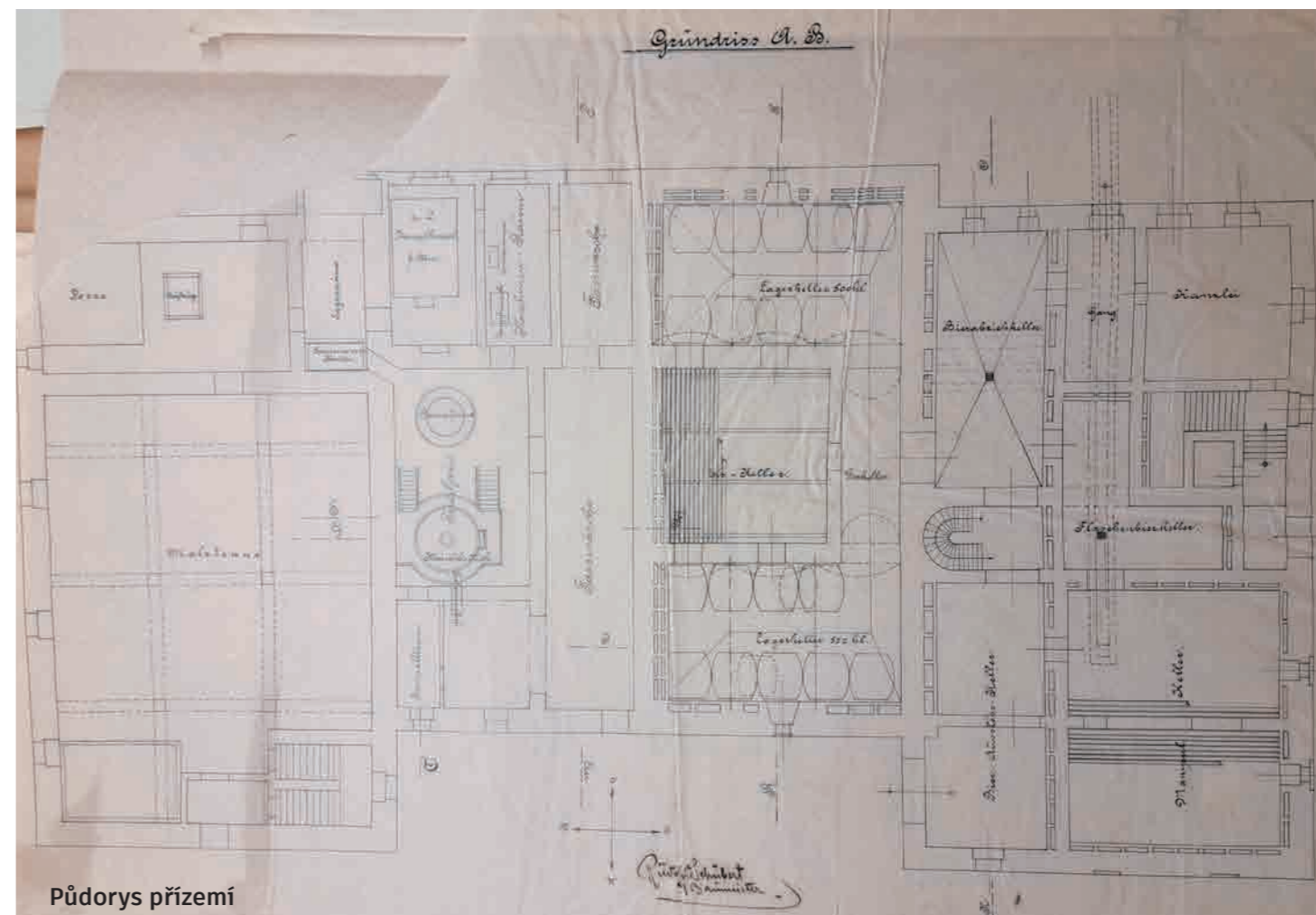
Cihlový komín

Sudbano - Rekonstruktion.
 Eulandl Alfred Graf Harrachsches Branikhaus in Janowitz.

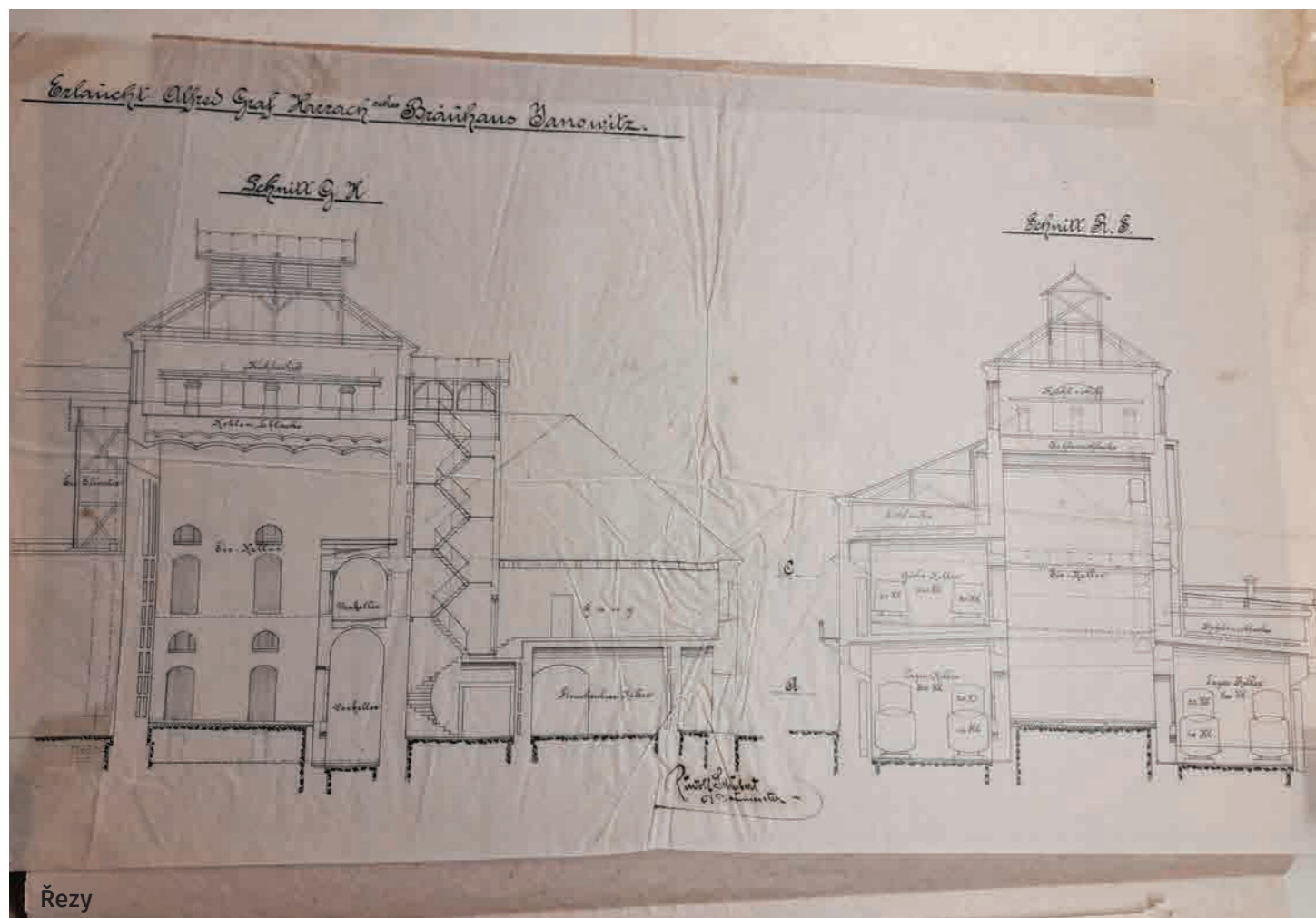
Půdorys přízemí

DOSTUPNÉ ARCHIVÁLIE
PLÁN VÝSLEDNÉHO PIVOVARU

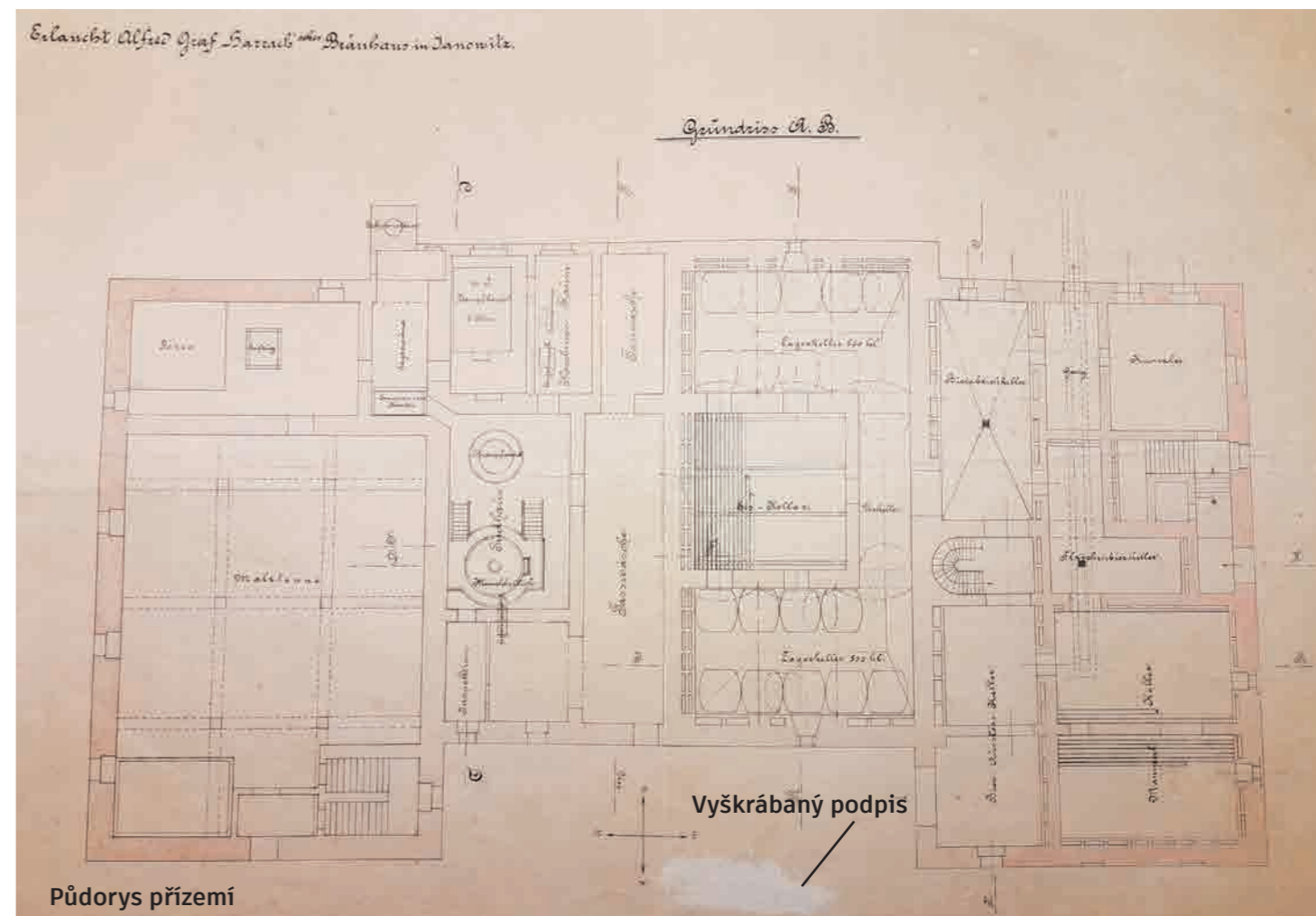
Tyto nedatované plány jsou archivovány ve Statním okresním archivu v Olomouci. Plán je taktéž tvořen pro Alfreda Graf Harracha, který vládne v letech 1895 - 1937, odhaduji tedy dataci do let 1902 - 1937. Nejspíše se jedná o zakreslení stávajícího stavu po obou rekonstrukcích. Plány byly překresleny čárově na pauzovacím papíru. V dolní části je nejasně čitelný podpis stavitele Rudolfa Johnberta. Dochoval se také jeden půdorys přízemí na normálním kreslicím papíru, kde je však jeho podpis vyškrábaný.

Půdorys přízemí

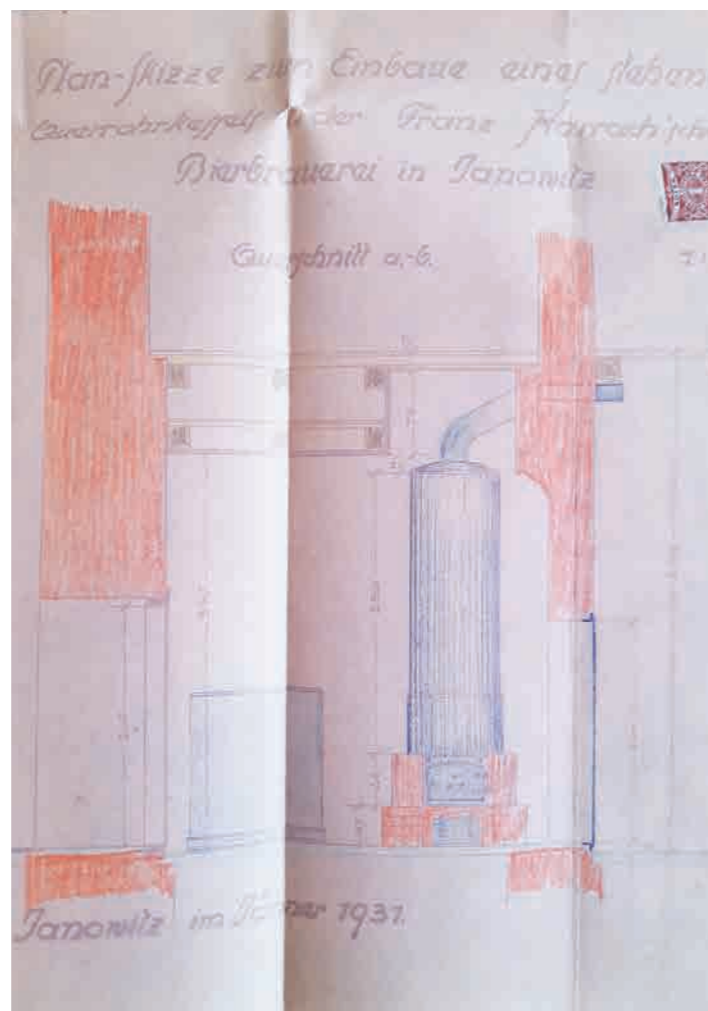
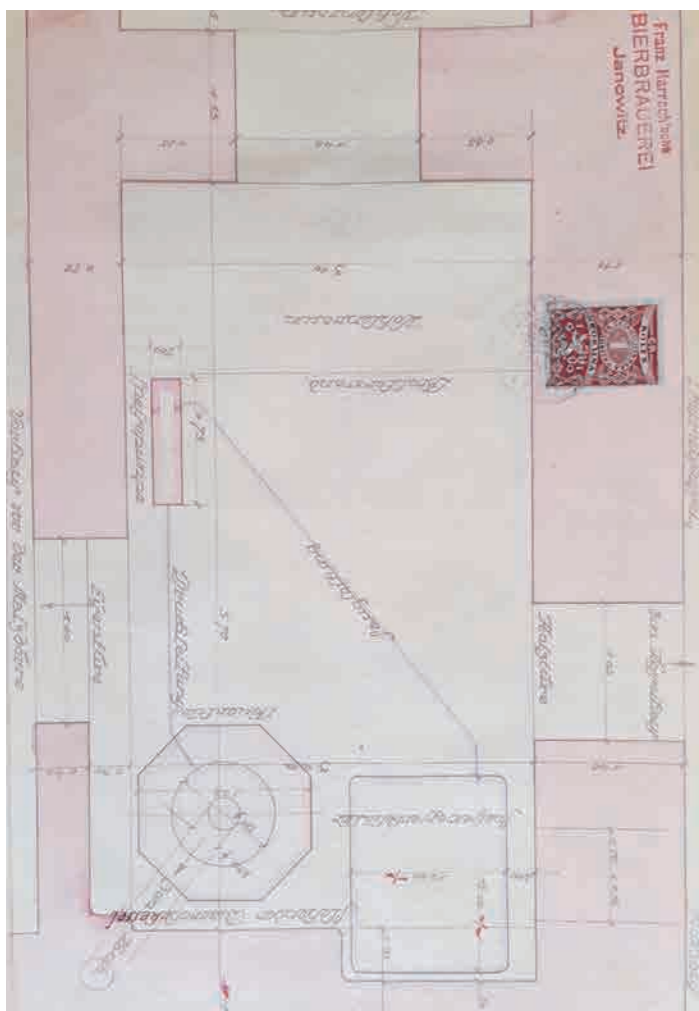
Řezy

Půdorys přízemí

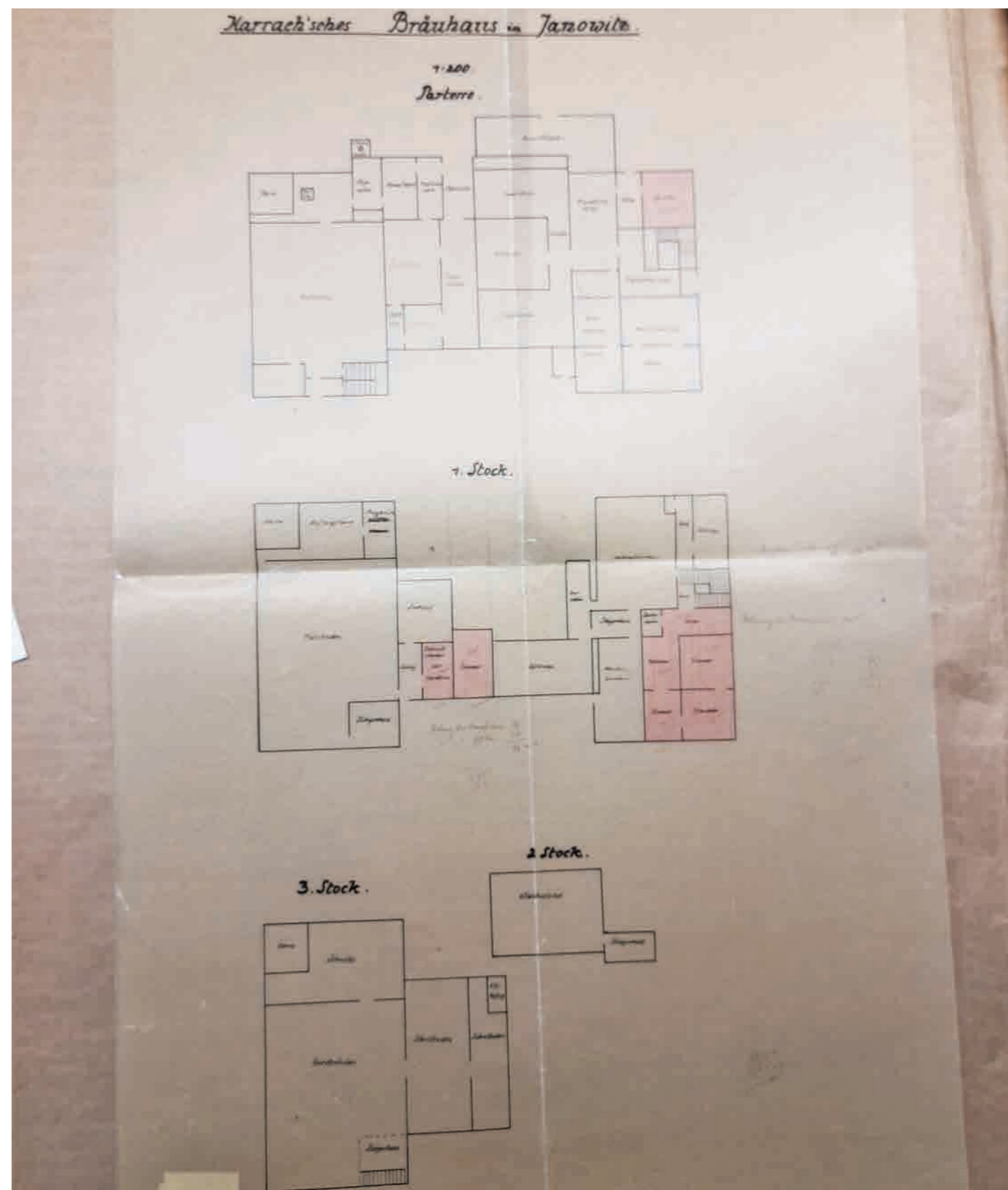
DOSTUPNÉ ARCHIVÁLIE
ÚPRAVA KOTELNY

Tyto plány z roku 1931 vyobrazují změnu kotelny spolu s novým kotlem. Autorem plánů je Alfred Schubert a jsou vytvořeny již pro Franze Harracha.

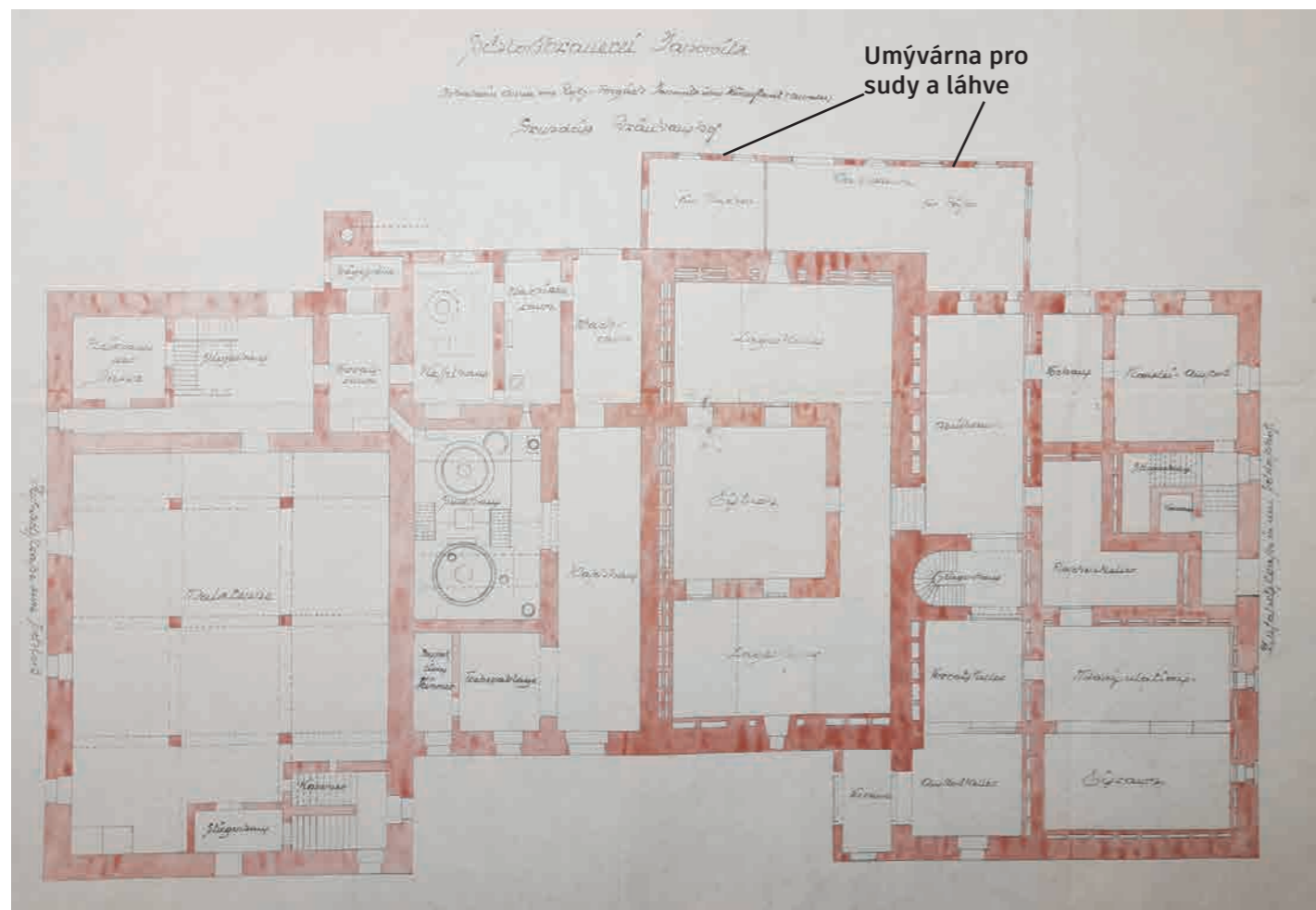
PLÁNY NEDATOVANÉ

Nedatované plány, které jsou vytvořeny pro Franze Harracha nejspíše pro výčet majetku (okolo půdorysů jsou výpočty m²)

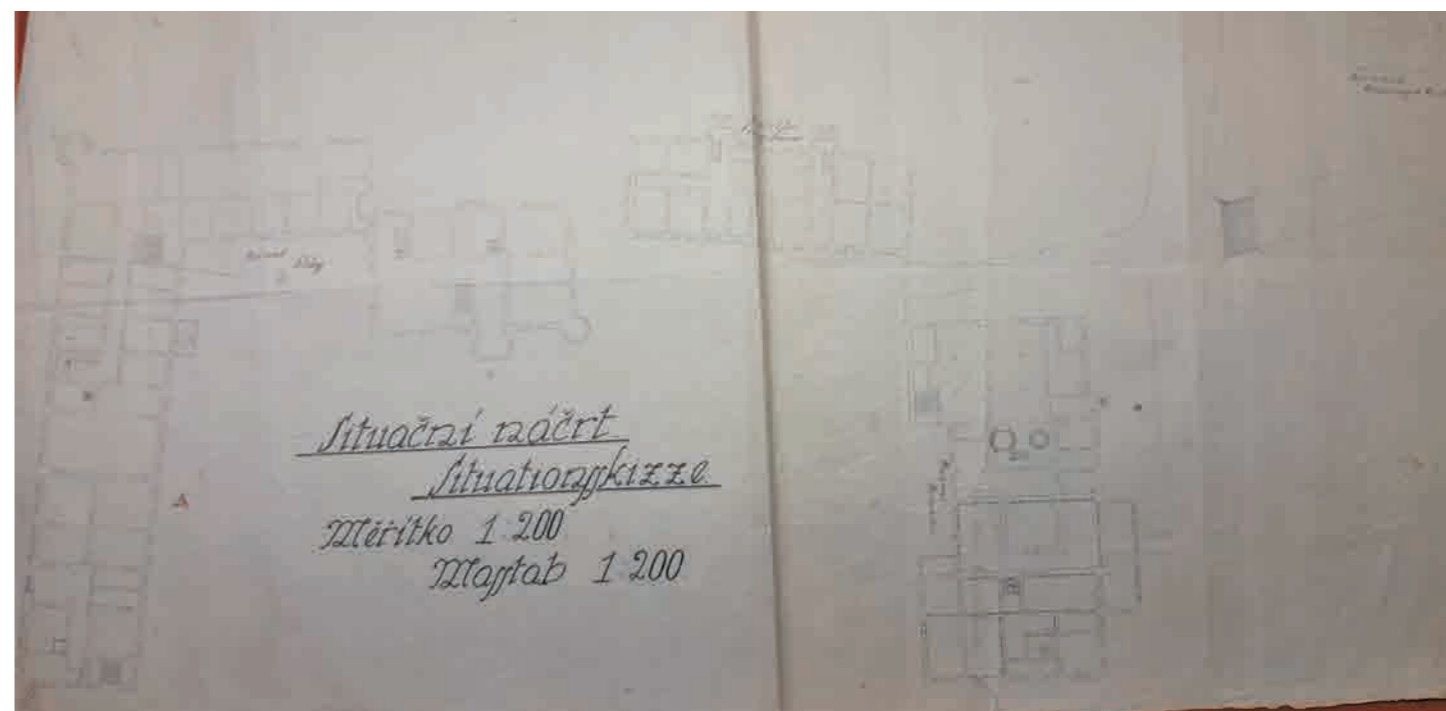
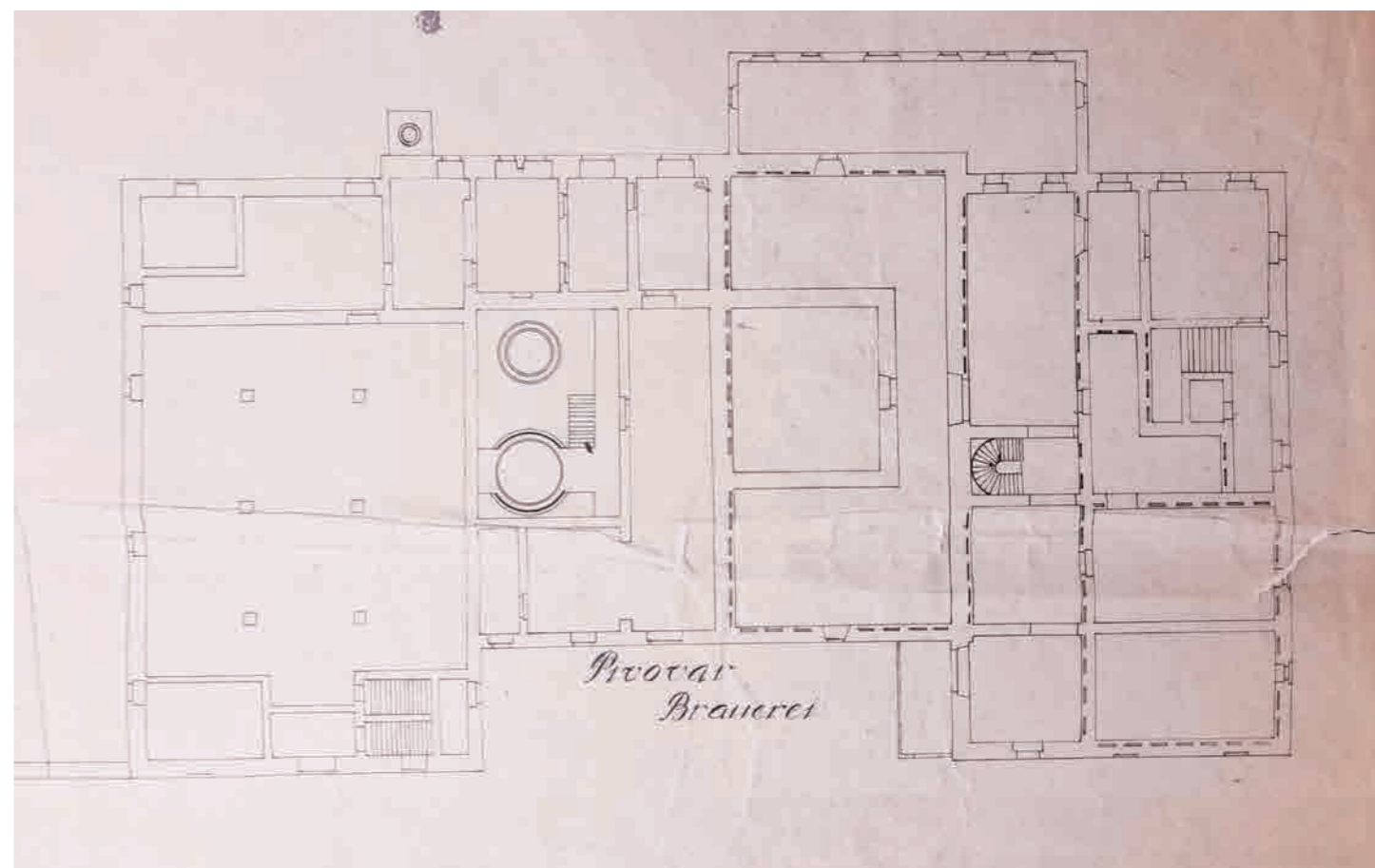
DOSTUPNÉ ARCHIVÁLIE
PLÁN PRO ANNU MARIÍ ROSTY-FORGACH

Nedatovaný plán, který je, jak je psáno v horní části, vytvořen pro Annu Marii Rosty Fotgach, vyobrazuje přízemí pivovaru. Stěny nejsou barevně odlišeny. Lze předpokládat, že se jedná jen o výkres stávajícího stavu pro předání majetku. Anna Marie rozená Harrachová pebývá majetek pro sňatku roku 1937 a vlastní ho do roku 1945. Odhadovaná datace výkresu je tedy rok 1937 - 1945. Na východní straně budovy přibývá umývárna pro sudy a láhve.

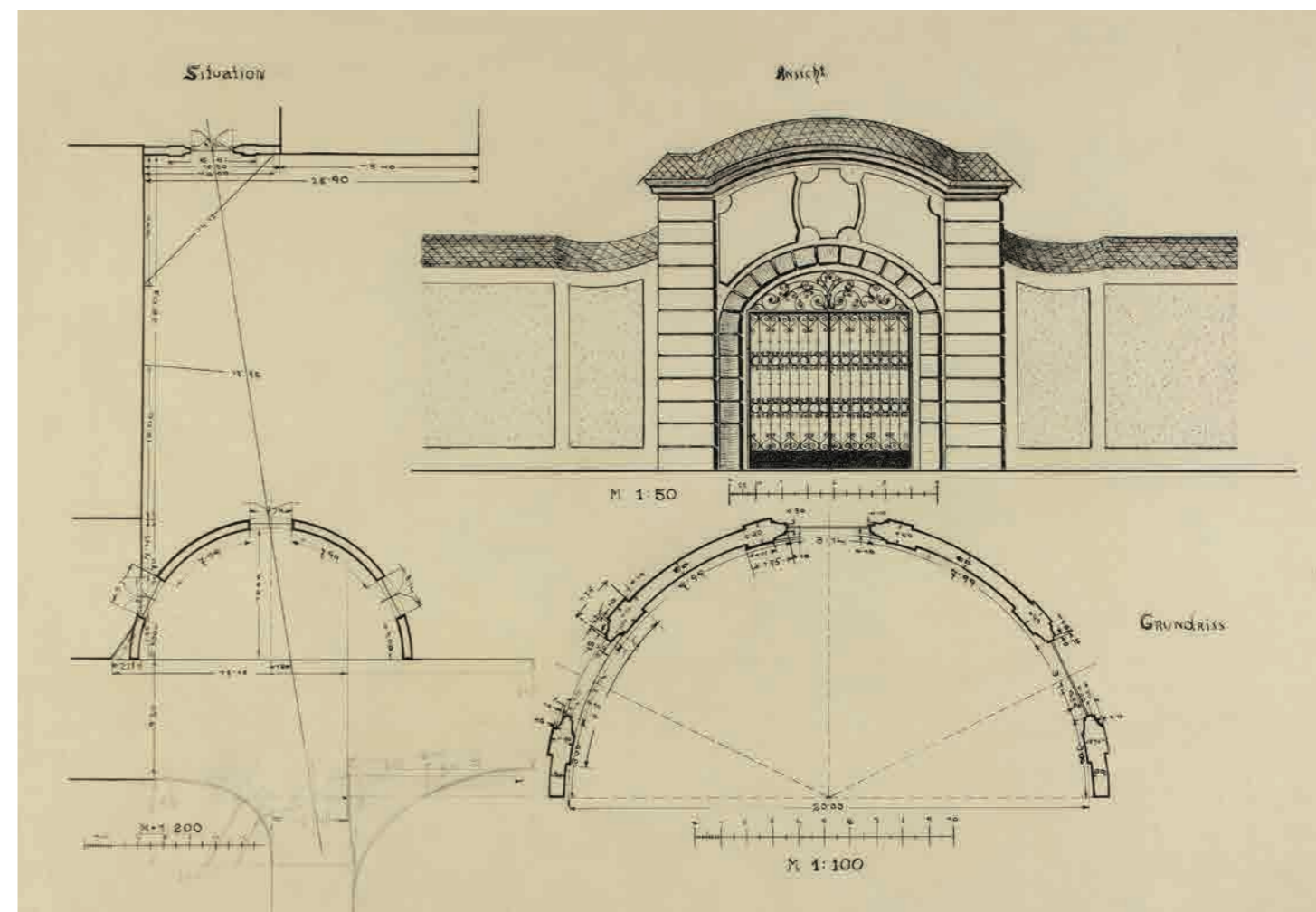
NEDATOVANÝ SITUAČNÍ VÝKRES

Tento nedatovaný situační náčrt majetku je již psaný česko německy, tudíž se dá předpokládat, že se jedná o nejnovější plán z meziválečného období.

DOSTUPNÉ ARCHIVÁLIE
PLÁN NOVBAROKNÍ BRÁNY

Tento plán z roku 1900 vyobrazuje novobarokní vjezdovou bránu, která je umístěna z obou stran pivovaru. Dále také obsahuje půlkruhovou nejspíše nikdy nerealizovanou vstupní stavbu naproti bráně.

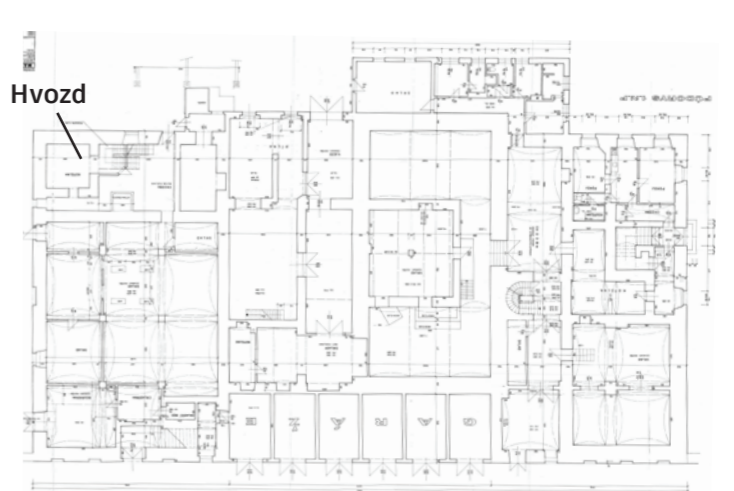
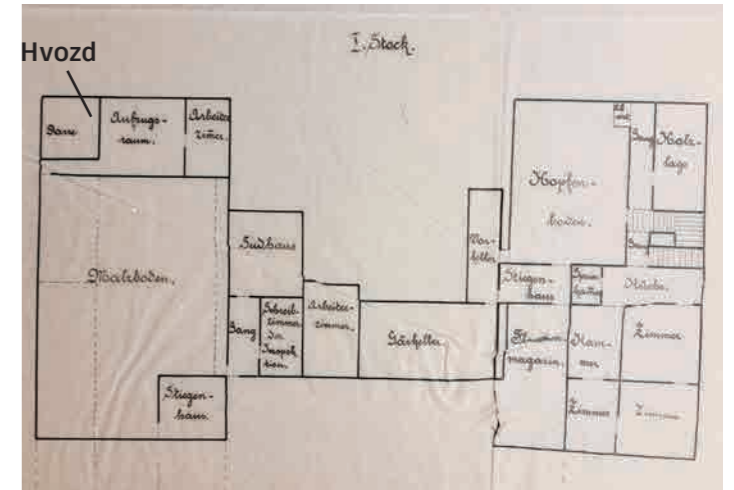
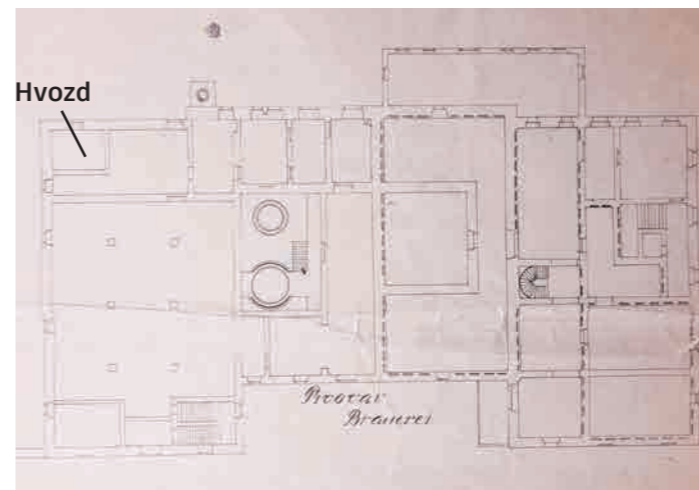
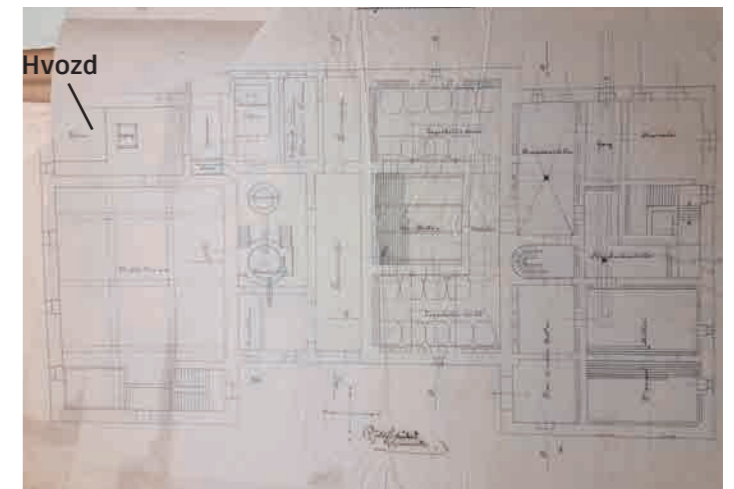
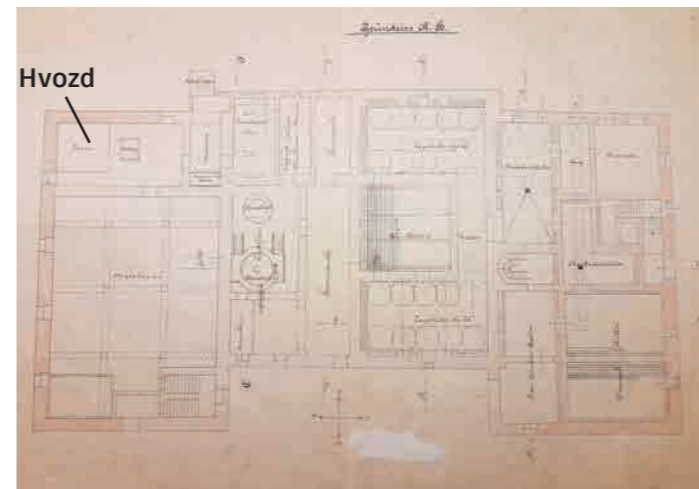
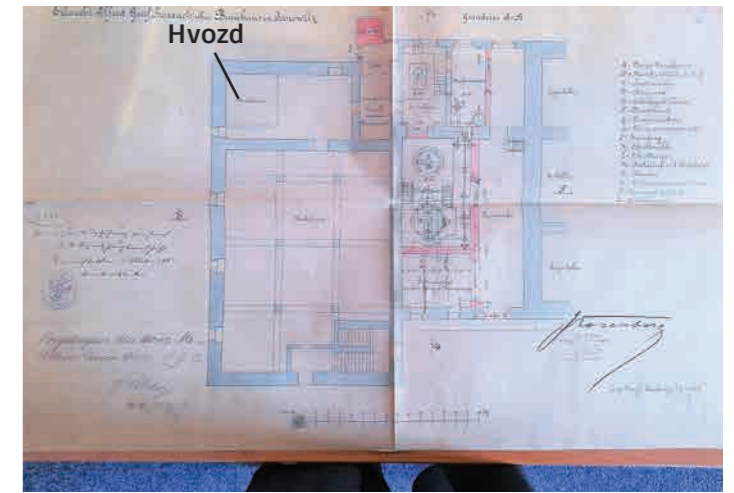
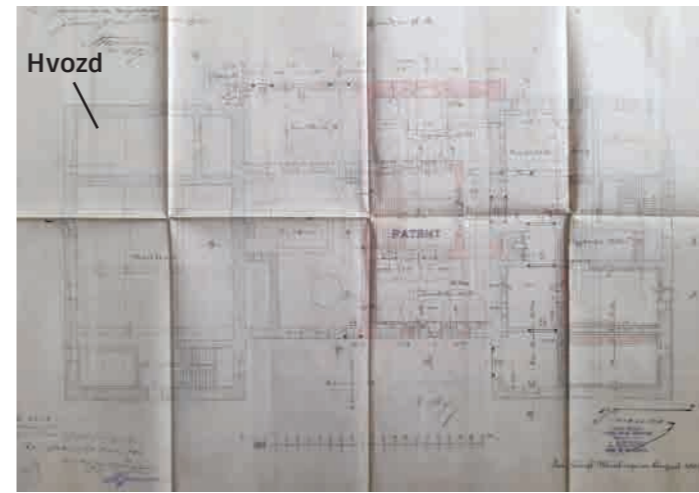

ZOBRAZENÍ HVOZDU V HISTORICKÝCH PLÁNECH

Při studování plánů vyvstala otázka : co způsobilo, že je v nejstarších plánech pro pány Harrachy až do 30. let 20. století hvozd vyobrazován pouze jednoduchou čarou, nikoliv zdí? Poprvé je zeď u hvozd kreslená až pro Annu Marii Rosty-Forgách a poté na situačním náčrtu. Myšlenka, že by bylo místo nosné zdi využito ocelového nosníku bylo vyloučeno po ohledání místa.

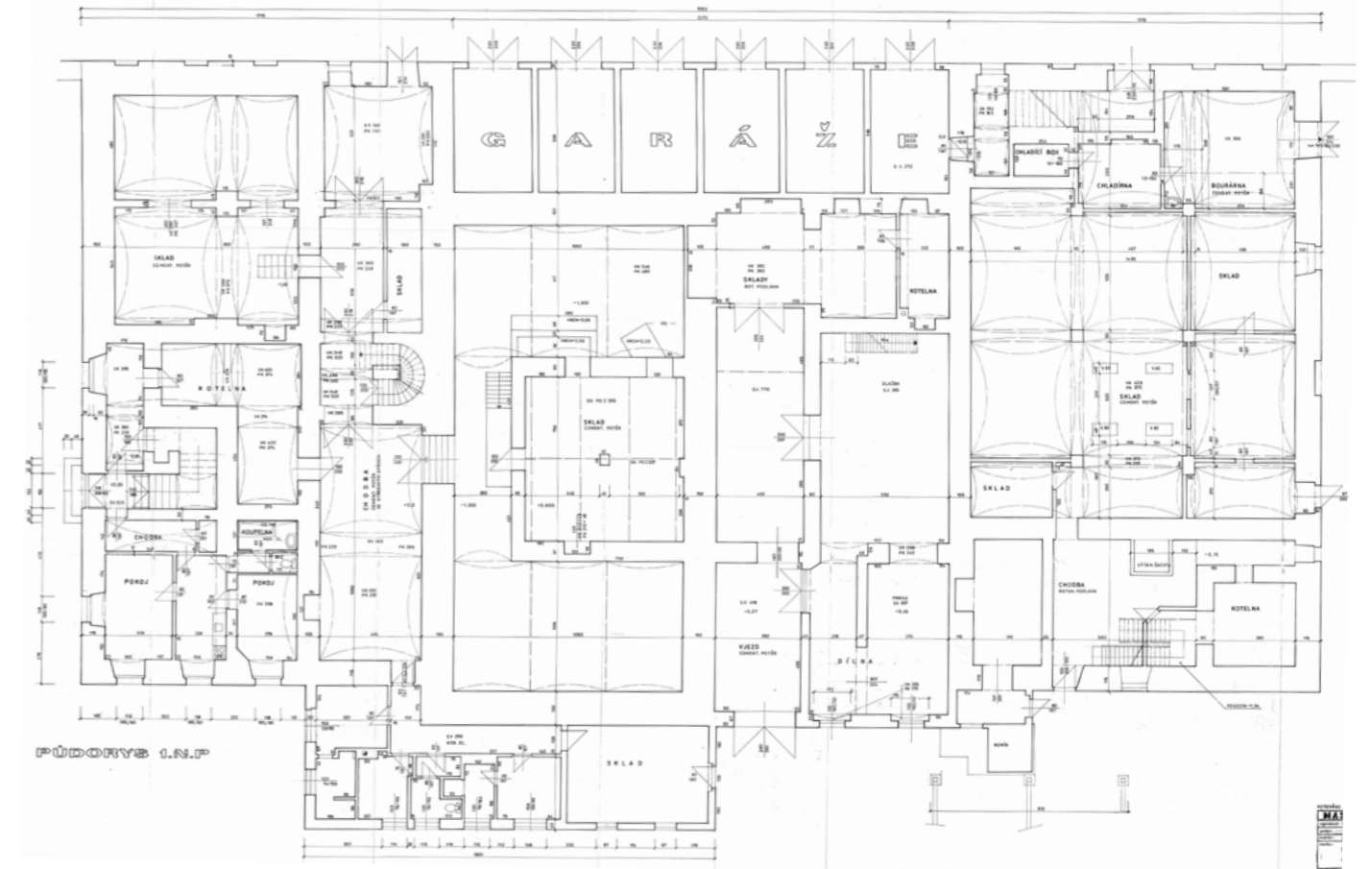
Nejstarší plán z doby výstavby pivovaru nebo přestavby hvozd se dosud nenašel. Nejstarší dochovalý plán je z roku 1901 z doby modernizace středové části budovy, kdy

nebyl kladen důraz na prokreslení okrajových částí stavby, které nejsou součástí přestavby. Je pravděpodobné, že byl hvozd chybně zakreslen pouze čarou, či nedokreslen. Tato kresličská chyba se dále kopírovala při výkresech modernizací a finální podoby po přestavbách, které se hvozdů vůbec netýkaly. Poprvé je hvozd správně zakreslen v inventarizačním výkrese, kdy se nezakresluje na základě starších plánů, ale vytvářejí se nové. Dále je již vykreslen normální zdvojenou čarou zdi.

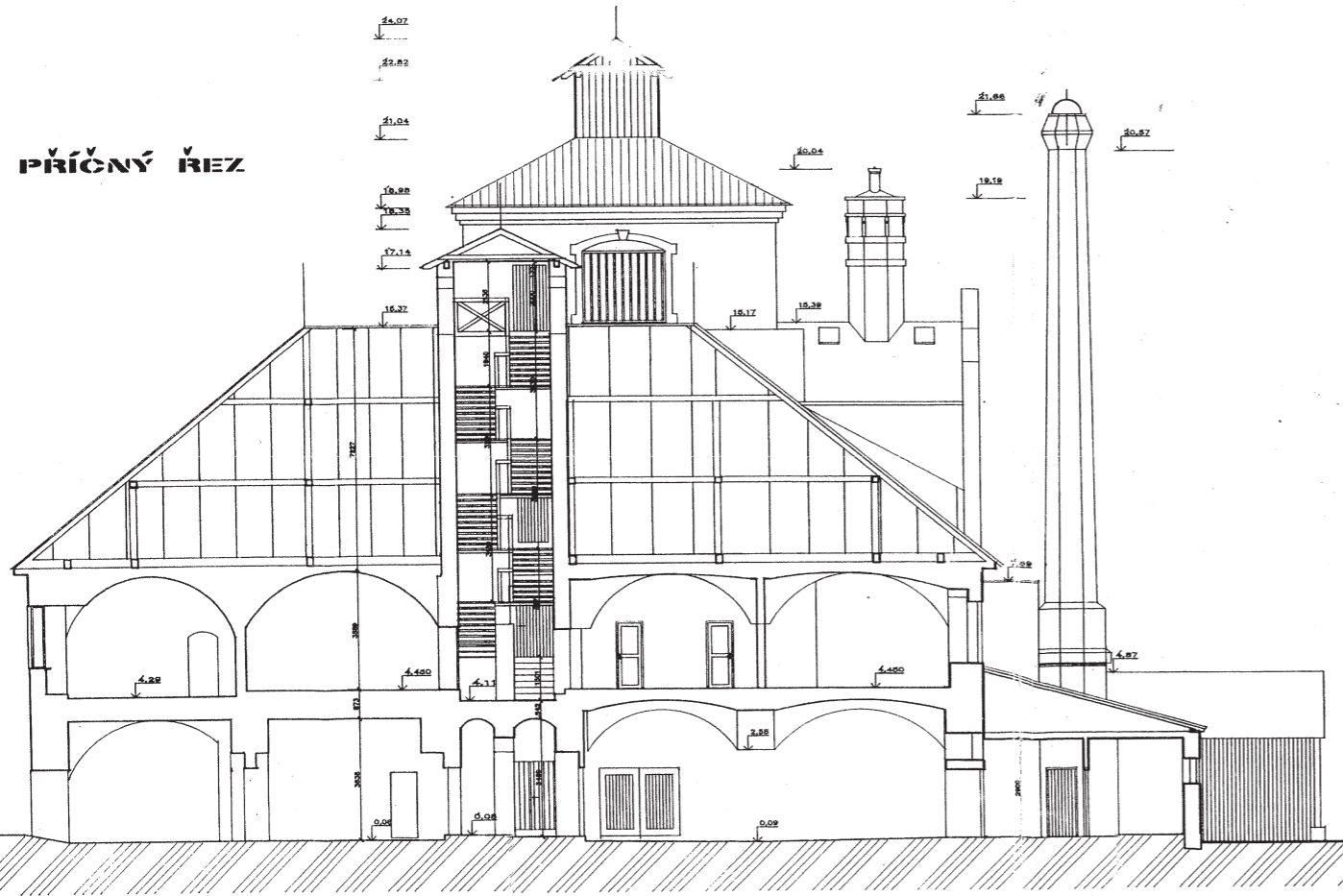

ZAMĚŘENÍ CELÉHO BÝVALÉHO PIVOVARU 1993

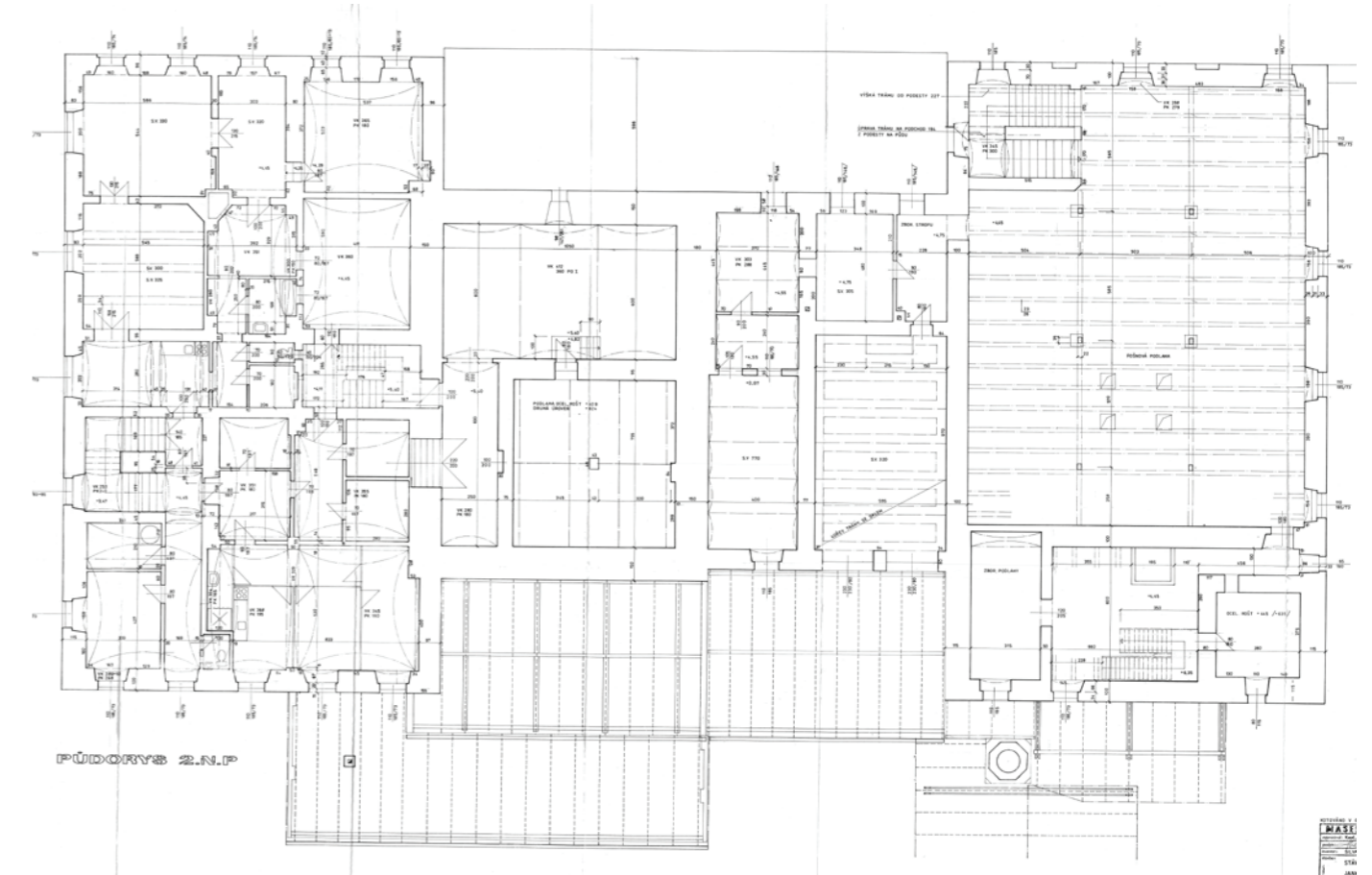
V roce 1993 proběhlo podrobné zaměření celého objektu související s následným nahrazením střešní krytiny. Výsledkem toho jsou veškeré půdorysy, pohledy a jeden příčný řez stavbou. Zachycuje stav budovy po přestavbě na luštinu semen a již je budova elektrifikována. V objektu sladovny je vsazen nákladní výtah, humno je rozpříčkováno a plní funkci skladů a bourárny. Na západní straně jsou dostavěny garáže. V prostoru sklepů jsou dastavěny nové topeniště pro využívání bývalé lednice jako druhého hvozdu, také je věž rozpatrována kovovými rošty.

Půdorys přízemí³⁵

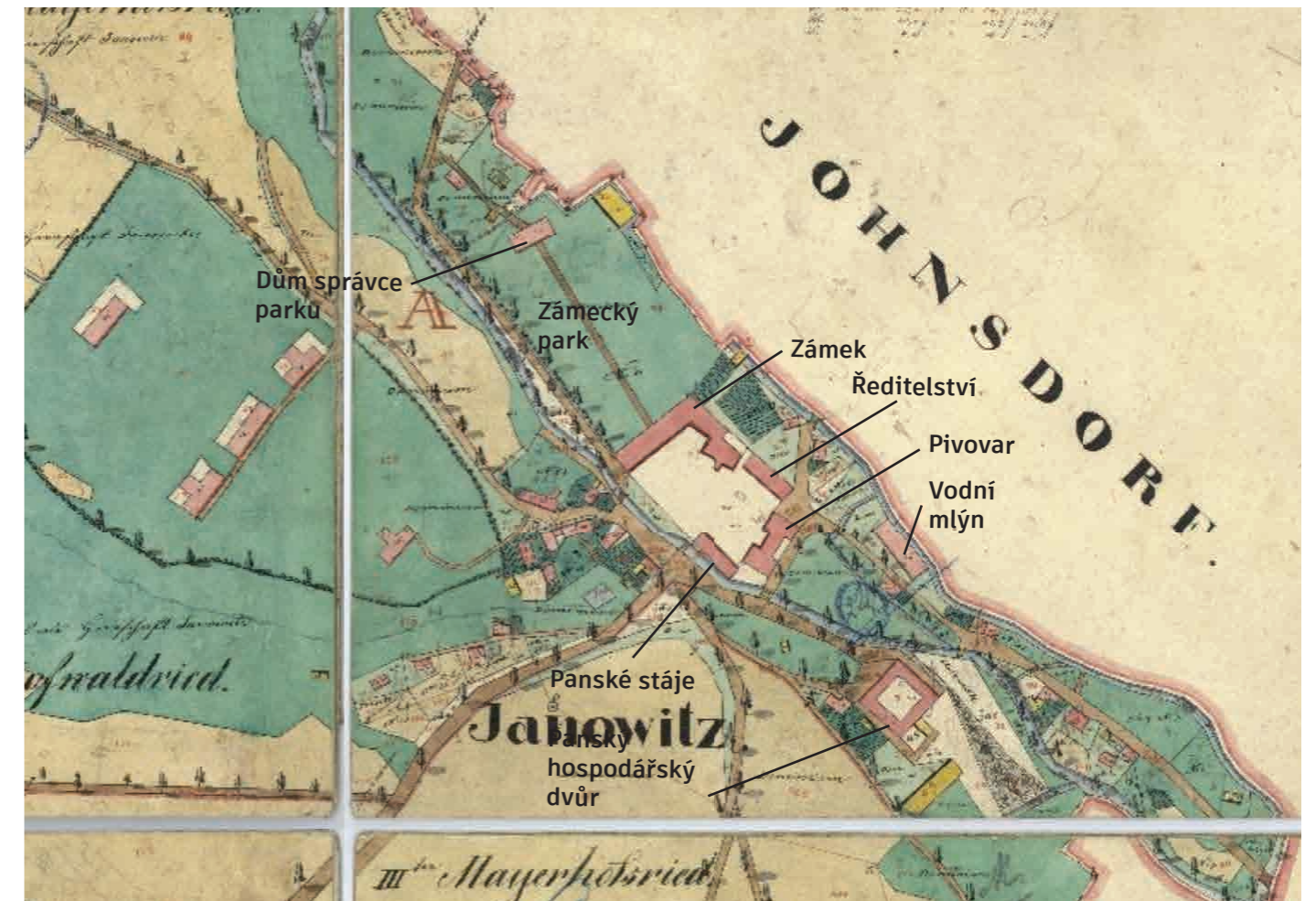
Řez³⁵

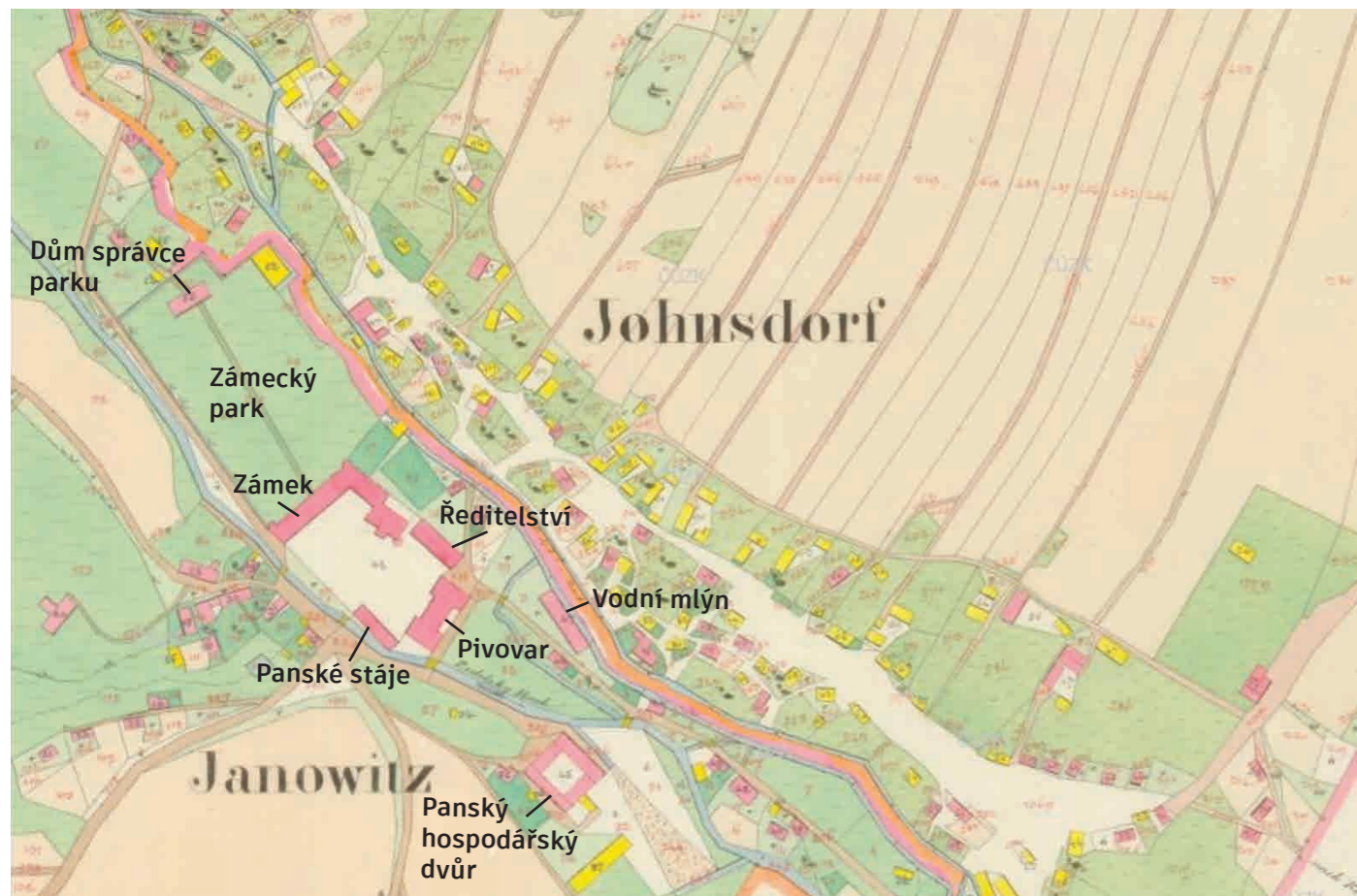
Půdorys patra³⁵

HISTORICKÉ MAPY

Císařské povinné otisky stabilního katastru z roku 1834 je nejstarším zobrazením podrobné situace v lokalitě. V historických mapách spatřujeme zámecký areál v půdorysném uspořádání, jako dnes. V severní části se nechází zámek, na který navazuje ředitelství. Z východní strany areál uzavírá pivovar, který nese tvar činky. Poslední budova kolem zámeckého dvora jsou stáje v jižní části u potoka. Ze severozápadu je zámek propojen se zámeckým parkem, v jehož centru je dům správce. Ze severovýchodní strany je vykopán vodní háhon k vodnímu mlýnu. Přiléhající panský hospodářský dvůr jihovýchodním směrem má tvar čtverce. Na historické nedatované mapě jsou znatelné možné úpravy parku a zámeckého dvora.

Indikační skica stabilního katastru (1834)

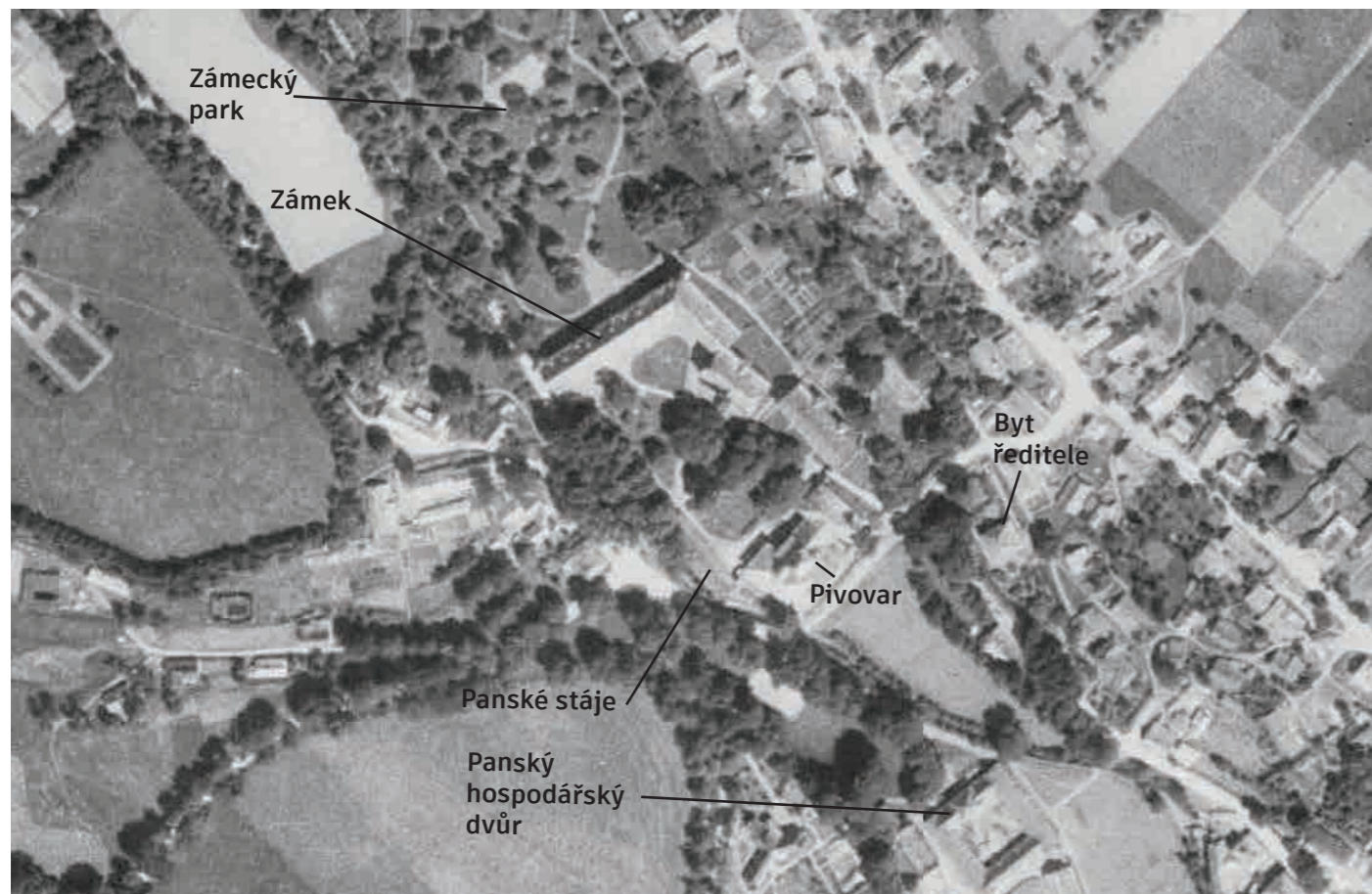
Císařské povinné otisky stabilního katastru (1834)

Historická mapa Janovic (nedatováno, odhad druhá polovina 19.století)

LETECKÉ SNÍMKOVÁNÍ

Vodní mlýn je nahrazen vodní elektrárnou ve vlastnictví rodiny Harrachů, která napájí výrobu pivovaru energií. Vodní náhon zůstává pod názvem růžový potok v podobě úzkého kanálu zachován dodnes. Později je budova vodní elektrárny v plánech jmenovaná jako byt ředitele. Na historickém leteckém snímkování z roku 1930 je znatelná možná úprava a komunikační osnova zámeckého dvora. Stejně tak je z tohoto snímku částečně možné mapovat uspořádání cest v zámeckém parku. Přilehlý panský hospodářský dvůr pomalu chátrá. V roce 1930 je dvůr stále částečně zastřešený, v leteckém snímkování z roku 2011 jsou již vidět pouze trosky zdí, a nyní dvůr úplně zmizel.

Historické letecké snímkování (kolem roku 1930)

Letecké snímkování (2011)

Letecké snímkování aktuální (2020)

HISTORICKÉ FOTOGRAFIE A VYOBRAZENÍ

Pohlednice obce Janovice obsahuje vlevo i vpravo zámek Janovice z jedné a druhé strany. Uprostřed v kruhovém tvaru je vyobrazen Harrachův pivovar z východní strany. Budova je v původním tvaru, tedy varna pouze s hřebenovým větrákem a chladné hospodářství bez ledové věže.

34

34

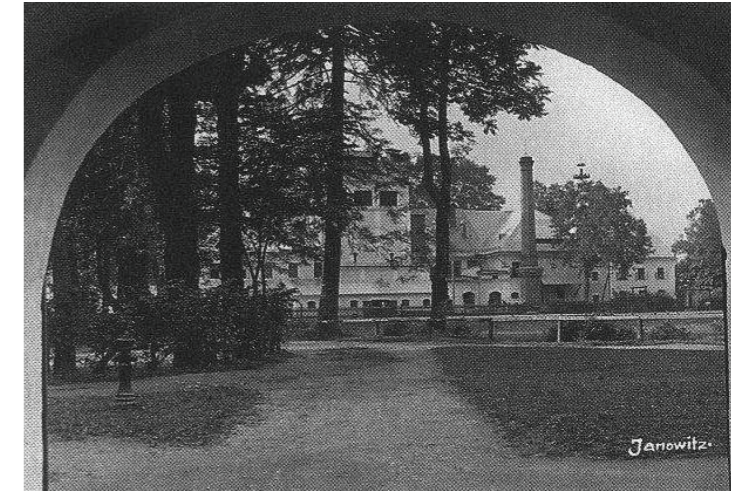
Tato pohlednice z obce Janovice vyobrazuje vlevo nahoře Janovický zámek, dole katr a vpravo nahoře Harrachův pivovar ve stavu před přestavbami. Pohled z východu na budovu pivovaru.

34

Nejstarší dochovaná fotografie pochází z roku 1828. Díváme se na budovu pivovaru z východu směrem na zprava gotizující hvozd s dodnes dochovaným komínem. Věžová hmota je vstrčená do budovy sladovny s klasicistní fasádou. Dále teplé hospodářství s hřebenovým větrákem, chladné hospodářství a úplně vlevo na budovu kanceláří, bytů a skladů s pravidelnou klasicistní fasádou.

Jedna z prvních fotografií pivovaru z východu po přestavbě chladného i teplého hospodářství. Vidíme zleva zpoza stromů částečně ledovou věž se štoky v nejvyšším patře, zvětšení půdorysu varny a nový cihlový komín. V levé části je již vystaven přístavek pro mytí lahví a sudů. Dřevěná stříška vedle komína u vstupu do kotelny je zatím pouze samonosná připevněná na fasádě sladovny.

34

Na této fotografii je lépe čitelná samonosná dřevěná stříška a je již doplněna o další část na dřevěných sloupech směřující do ulice. Za cihlovým komínem je umístěn dodnes nedochovaný výtah na led. Nad varnou již není na hřebeni střechy větrání.

34

Fotografie pohledu na pivovar z východu, na budovu je navázaná novobarokní brána a za ní je viditelná část Janovického zámku. Před pivovarem je v místě dnešního parkoviště předzahrádka s keři a stromy obehnaná dřevěným plotem.

34

HISTORICKÉ FOTOGRAFIE A VYOBRAZENÍ

Pohled na areál zámku z východu, který ukazuje i budovu v té době ředitelství. Před budovou již není předzahrádka. Za novobarokní bránou je vidět věž zámku. Datace fotografie není známá.

34

Detailní fotografie vstupní brány mezi budovou ředitelství a sladovnou. Za bránou vidíme nejstarší část Janovického zámku s věží. Prostor před bránou je již využíván jako parkoviště. Datace fotografie není známá.

34

Tato malba je pohled z mostu přes Podolský potok do ulice Panská. V pravo je část budovy pivovaru, kde jsou v patře ještě původní dvoukřídlá okna, která jsou dnes nahrazena trojkřídlími. Přízemí, které bylo využívané jako sklepy okna úplně chybí. Na budovu pivovaru je připojena novobarokní brána, která dále přechází do budovy stájí. Z vyobrazení je čitelný tvarovaný štít. Datace malby není známá.

34

Fotografie z doby výstavby mostu je focena z ulice Panská skrz vstupní bránu k zámku. Za Bránou stojí již v té době bývalé stáje, které mají vnější okna směrem k potoku zadržaná. Datace fotografie není známá.

34

Nejnovější historická fotografie pivovaru z popředí ukazuje budovu bývalých stájí, později obytnou probouráním větších oken, která však již nemá střechu. Datace fotografie není známá.

34

AKTUÁLNÍ FOTOGRAFIE

AKTUÁLNÍ FOTOGRAFIE

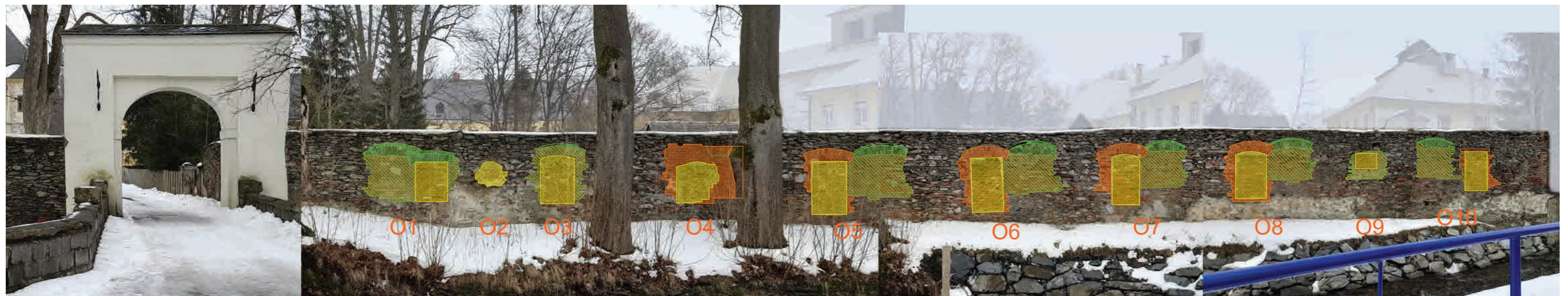
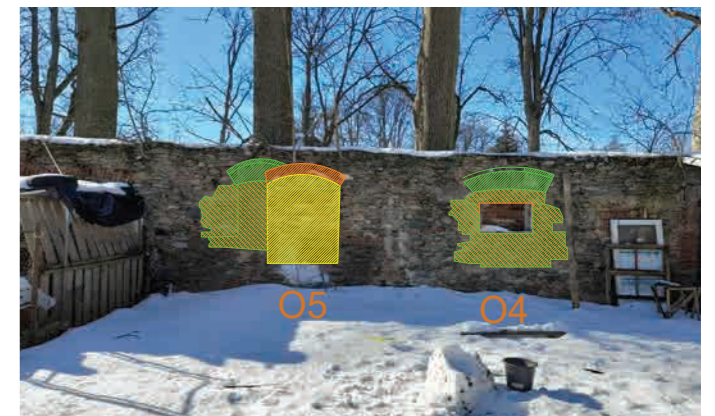
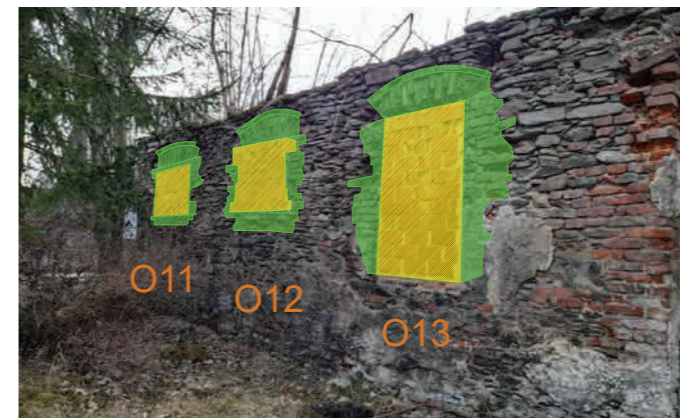
AKTUÁLNÍ FOTOGRAFIE

BÝVALÁ HOSPODÁŘSKÁ BUDOVA

Tato budova se nachází na jižním okaji pozemku při břehu Podolského potoka. Původně stavba byla postavena nejspíše v barokním období za účelem prostorných stájí pro kočárové lipicány a ušlechtilé jezdecké plnokrevníky. Z té doby jsou na fasádě vidět zazděná nízká okna klenutá cihlami s doprovodným obloukem. Po roce 1760 se uvažuje o přemístění pivovarnického provozu ze zámku právě do této objemné budovy, nakonec se ale rozhodne o vystavení samostaného pivovaru v těsné blízkosti stájí. V 19.století byla budova nejspíše adaptována z větší části pro bydlení. Nízká okna hospodářského provozu byla zazděna a nahrazena novými většími. Otvor O4, který

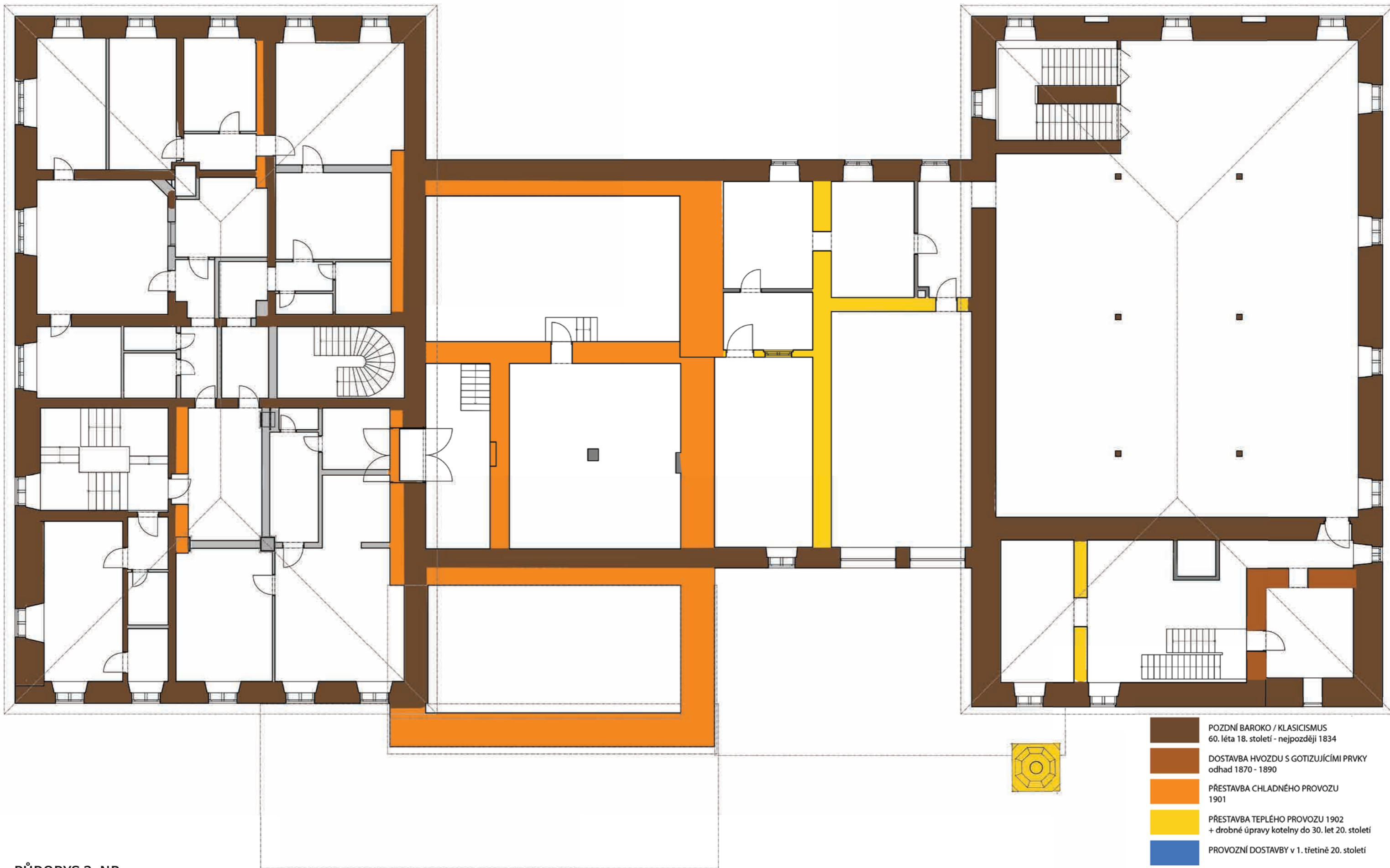
nebyl zvětšen, by napovídal provozu černé kuchyně. Tuto možnost také umocňuje historická fotografie ze stavby mostu, na které je na podobném místě vystaven komín (viz. str. 47). Na stejné fotografii je jasně vidět dodnes nedochovalá polovalbová střecha. Směrem k příjezdové bráně ale budovu zdobil tvarovaný štít (viz. str. 47). Po ohledání stavby nebyl nalezen žádný náběh kleneb, budova byla nejspíše po celou dobu plochostropá. Do dnes se dochovaly jen tři stěny, zeď směrem do dvora již není čitelná ani v hlíně. Přesně umístění napojení této zdi a tedy přesný rozměr stavby lze však vidět v koutě (červený obdélník).

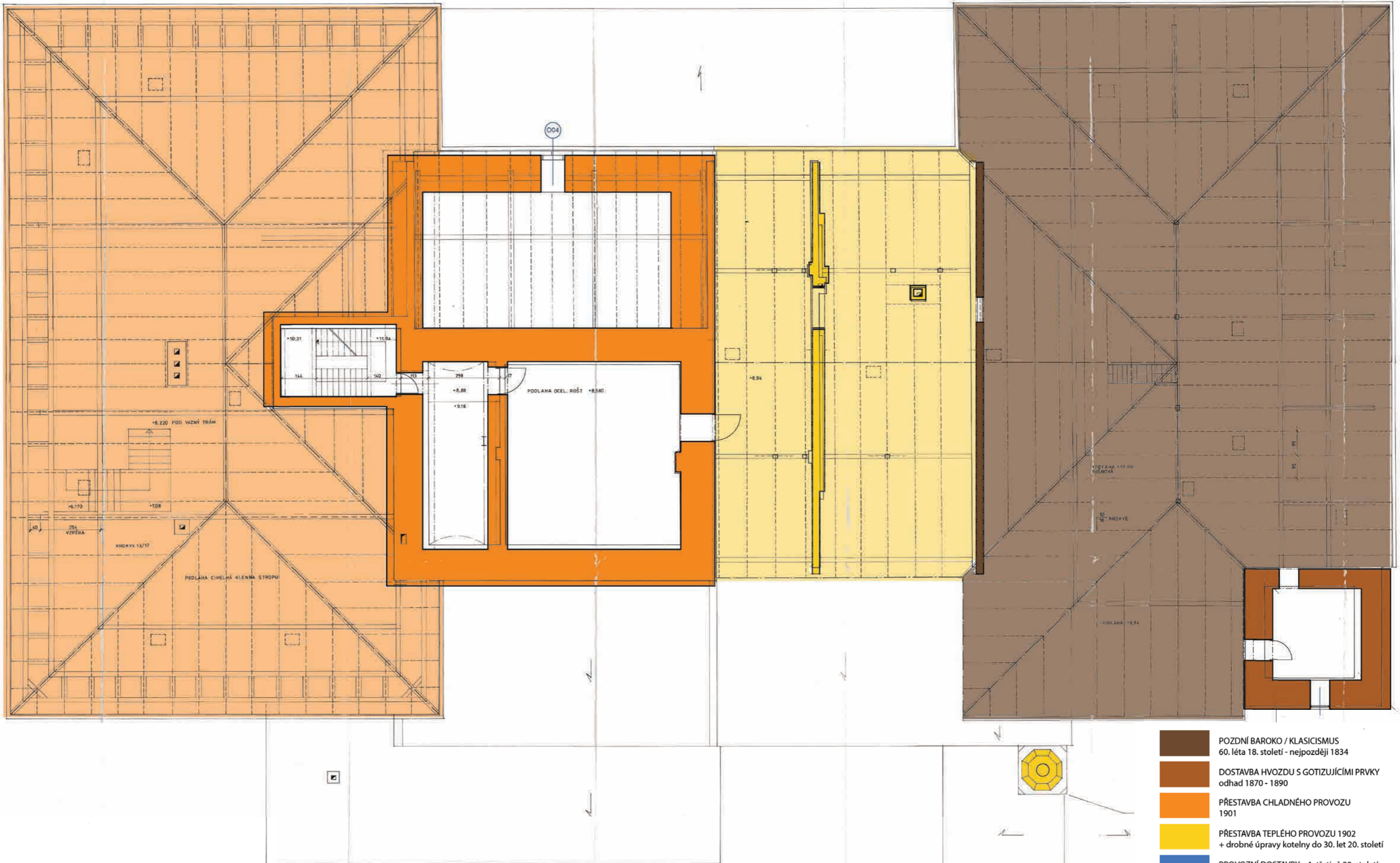
PŮDORYS 1. NP
STAVEBNĚ-HISTORICKÝ PRŮZKUM

- POZDNÍ BAROKO / KLASICISMUS
60. léta 18. století - nejpozději 1834
- DOSTAVBA HVOZDU S GOTIZUJÍCÍMI PRVKY
odhad 1870 - 1890
- PŘESTAVBA CHLADNÉHO PROVOZU
1901
- PŘESTAVBA TEPLÉHO PROVOZU 1902
+ drobné úpravy kotelny do 30. let 20. století
- PROVOZNÍ DOSTAVBY v 1. třetině 20. století
- PŘESTAVBA NA LUŠTÍRNU SEMEN,
ELEKTRIFIKACE
- 90. LÉTA 20. STOLETÍ AŽ NYNÍ

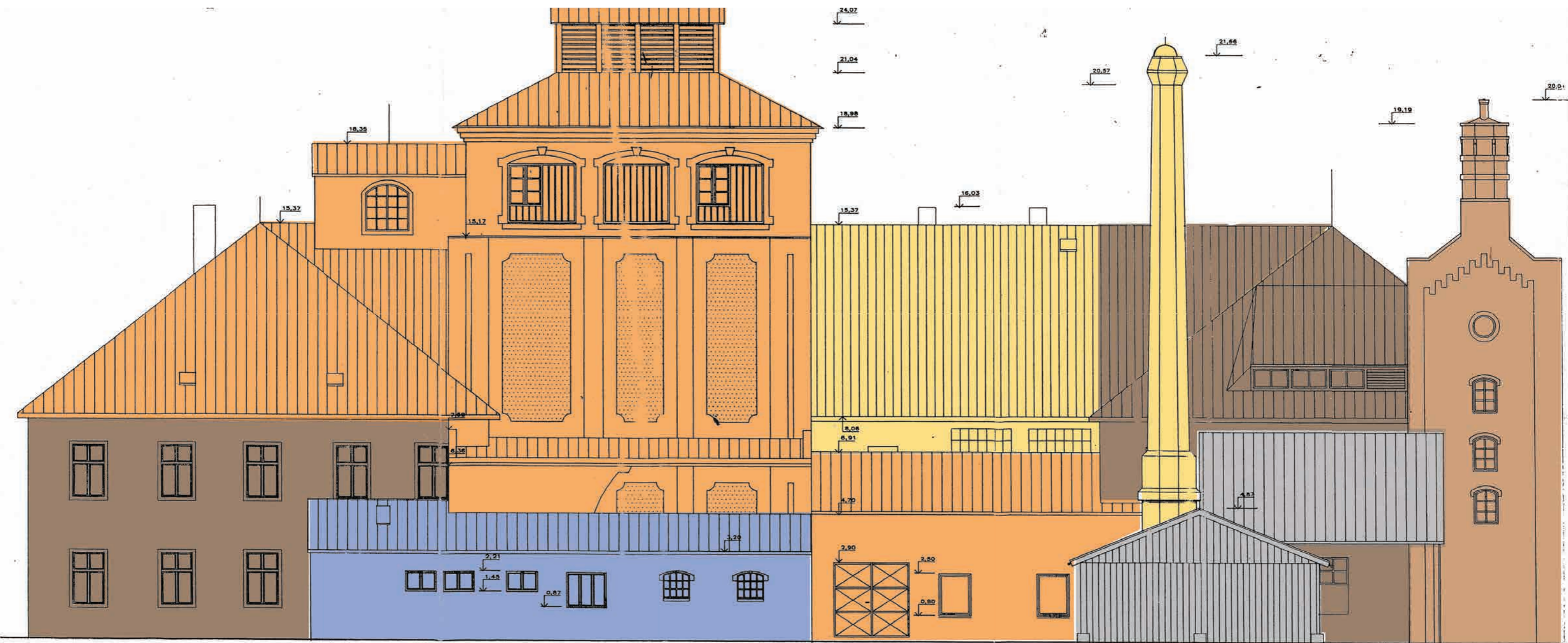
PŮDORYS 2. NP
STAVEBNĚ-HISTORICKÝ PRŮZKUM

- POZDNÍ BAROKO / KLASICISMUS
60. léta 18. století - nejpozději 1834
- DOSTAVBA HVOZDU S GOTIZUJÍCÍMI PRVKY
odhad 1870 - 1890
- PŘESTAVBA CHLADNÉHO PROVOZU
1901
- PŘESTAVBA TEPLÉHO PROVOZU 1902
+ drobné úpravy kotelny do 30. let 20. století
- PROVOZNÍ DOSTAVBY v 1. třetině 20. století
- PŘESTAVBA NA LUŠTÍRNU SEMEN,
ELEKTRIFIKACE
- 90. LÉTA 20. STOLETÍ AŽ NYNÍ

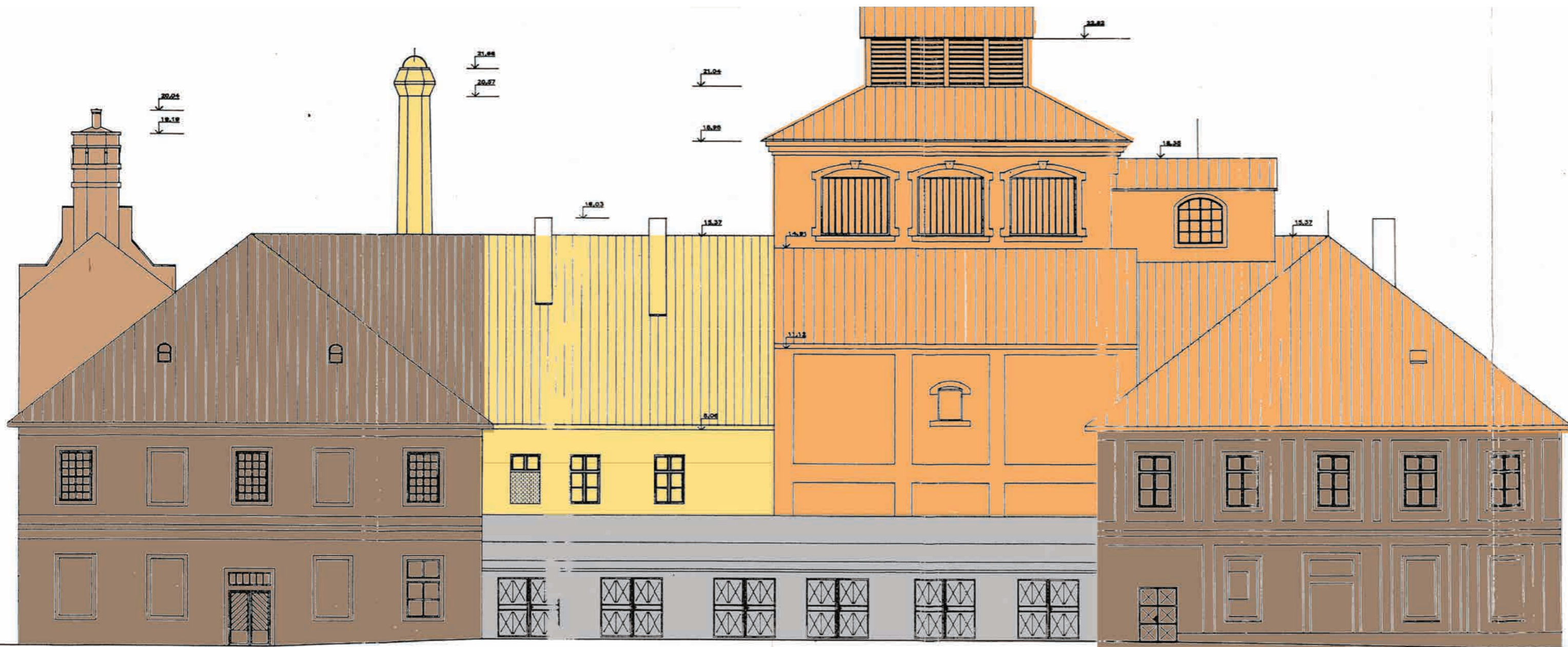
**PŮDORYS 3. NP A KROVŮ
STAVEBNĚ-HISTORICKÝ PRŮZKUM**

- POZDNÍ BAROKO / KLASICISMUS
60. léta 18. století - nejpozději 1834
- DOSTAVBA HVOZDU S GOTIZUJÍCÍMI PRVKY
odhad 1870 - 1890
- PŘESTAVBA CHLADNÉHO PROVOZU
1901
- PŘESTAVBA TEPLÉHO PROVOZU 1902
+ drobné úpravy kotelny do 30. let 20. století
- PROVOZNÍ DOSTAVBY v 1. třetině 20. století
- PŘESTAVBA NA LUŠTÍRNU SEMEN,
ELEKTRIFIKACE
- 90. LÉTA 20. STOLETÍ AŽ NYNÍ

POHLED VÝCHODNÍ
STAVEBNĚ-HISTORICKÝ PRŮZKUM

- POZDNÍ BAROKO / KLASICISMUS
60. léta 18. století - nejpozději 1834
- DOSTAVBA HVOZDU S GOTIZUJÍCÍMI PRVKY
odhad 1870 - 1890
- PŘESTAVBA CHLADNÉHO PROVOZU
1901
- PŘESTAVBA TEPLÉHO PROVOZU 1902
+ drobné úpravy kotelny do 30. let 20. století
- PROVOZNÍ DOSTAVBY v 1. třetině 20. století
- PŘESTAVBA NA LUŠTÍRNU SEMEN,
ELEKTRIFIKACE
- 90. LÉTA 20. STOLETÍ AŽ NYNÍ

POHLED ZÁPADNÍ
STAVEBNĚ-HISTORICKÝ PRŮZKUM

- KLASICISMUS / NEJASNĚ POZDNÍ BAROKO
60. léta 18. století - nejpozději 1834
- DOSTAVBA HVOZDU S GOTIZUJÍCÍMI PRVKY
odhad 1870 - 1890
- PŘESTAVBA CHLADNĚHO PROVOZU
1901
- PŘESTAVBA TEPLĚHO PROVOZU 1902
+ drobné úpravy kotelny do 30. let 20. století
- PROVOZNÍ DOSTAVBY v 1. třetině 20. století
- PŘESTAVBA NA LUŠTÍRNU SEMEN,
ELEKTRIFIKACE
- 90. LÉTA 20. STOLETÍ AŽ NYNÍ

ZDROJE

ANDERLE, Jan. Tradiční výroba sladu a piva z hlediska stavební typologie na příkladech z Plzeňska, 2013. Dostupné: <https://www.npu.cz/uop/plzen/pdf/pzc-2013/pzc-iii-2013-sep.-02--vyroba-sladu-a-piva.pdf>

BASAŘOVÁ, Gabriela; Hlaváček, Ivo: České pivo. Pacov 1999

LIKOVSKÝ, Z. Pivovary na Československém území 1900–1948. Praha. 2007

MOSLER, Štěpán. Historický pivovar - potenciál regionálního rozvoje. Brno, 2018. Disertační práce. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/70879>

MOSLER, Štěpán Historie a vývoj pivovarské architektury. Brno, 2014. Dostupné z: <https://dspace.vutbr.cz/xmlui/handle/11012/51938>

JIROUŠKOVÁ, Šárka. České a moravské pivovary. Praha, 2007. Disertační práce

JOHN, Jiří. Vaření piva v českých zemích, zaniklé pivovary na Sokolovsku. Sokolov, 2008

WILKIE, T. The Repertory of Patent Inventions [online]. Ann Arbor: G. and T. Wilkie, 1815. Digitalizováno: Michiganská univerzita, 2007 Dostupné také <https://books.google.cz/books?id=St80AAAAMAAJ&hl=cs&pg=PP1#v=onepage&q&f=false>

PUČÁLKOVÁ, Marie. Pivovarnictví 2. poloviny 19. století a počátku 20. století na příkladu Rolnického akciového pivovaru se sladovnou v Litovli, Bakalářská diplomová práce, 2010, Dostupné: https://is.muni.cz/th/w7r50/Pivovarnictvi_2.poloviny_19.stoleti_a_pocatku_20.stoleti_na_prikladu_Rolnickeho_akciového_pivovaru_se_sladovno.pdf

SOBOTA, Tomáš. Proměny geografie průmyslu v důsledku průmyslové revoluce: příklad pivovarnictví v Praze, 1869–1939. Bakalářská práce. Praha. 2015. Dostupné: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/81924>

STANĚK, Josef. Blahoslavený sládek. Kapitoly z dějin piva. Praha 1998

Strategický plán rozvoje města Rýmařov do roku 2030 dostupné: https://www.rymarov.cz/images/2020/Informace_z_uradu/Strategicky_plan_mesta_2030_final.pdf

Územní plán Rýmařov, dostupné: <https://www.rymarov.cz/uzemni-planovani/category/4-2-uzemne-planovaci-podklady-a-dokumentace-mesta-rymarov>

Spitzerova vila, dostupné: <http://www.slavnevily.cz/vily/moravskoslezsky/vila-julia-spitzera>

Zámek Janovice, zámecký park, dostupné: <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/Zamecky-park-a-vyvoje-pivovaru/>

Archiv majitele pivovaru, dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/historie/>

Rýmařovský horizont, čtvrtáctideník region Rýmařovska, 2009, dostupné: <https://www.rymarov.cz/rymarovsky-horizont>

Zámek Janovice, dostupné: <https://zamek-janovice.cz/historie-zamku-aneb-jak-to-vsechno-zacalo/>

Janovický zámek, Rýmařovsko, dostupné: <https://www.rymarovsko.cz/historicke-pamatky/hrady-zamky-zriceniny/20-janovicky-zamek.html>

Rýmařovské, dostupné: <https://www.rymarovsko.cz/knihovna-stranek/panska-sidla/202-rabtejn.html>

NPÚ Záchranný archeologický průzkum, dostupné: <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/Zachranny-archeologicky-pruzkum>

NPÚ Pasportizace zámku Janovice, dostupné: <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/Pasportizace-zamku-Janovice>

NPÚ Janovice u Rýmařova, dostupné <https://www.zamek-janoviceurymarova.cz/cs/o-zamku/historie>

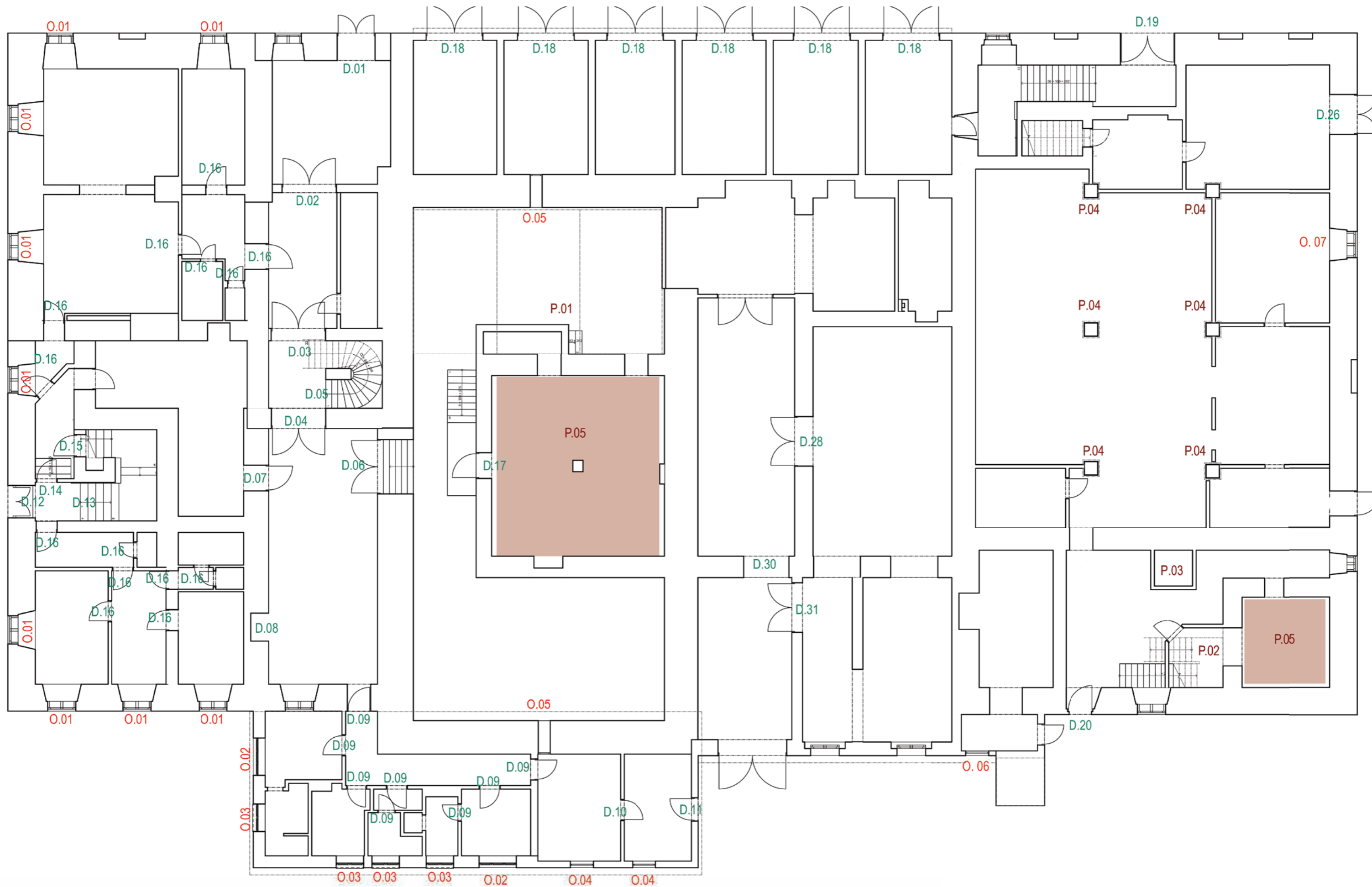
Pivovar Janovice. Dostupné: <https://pivovar-janovice.cz/casova-osa-vyvoje-pivovaru/>

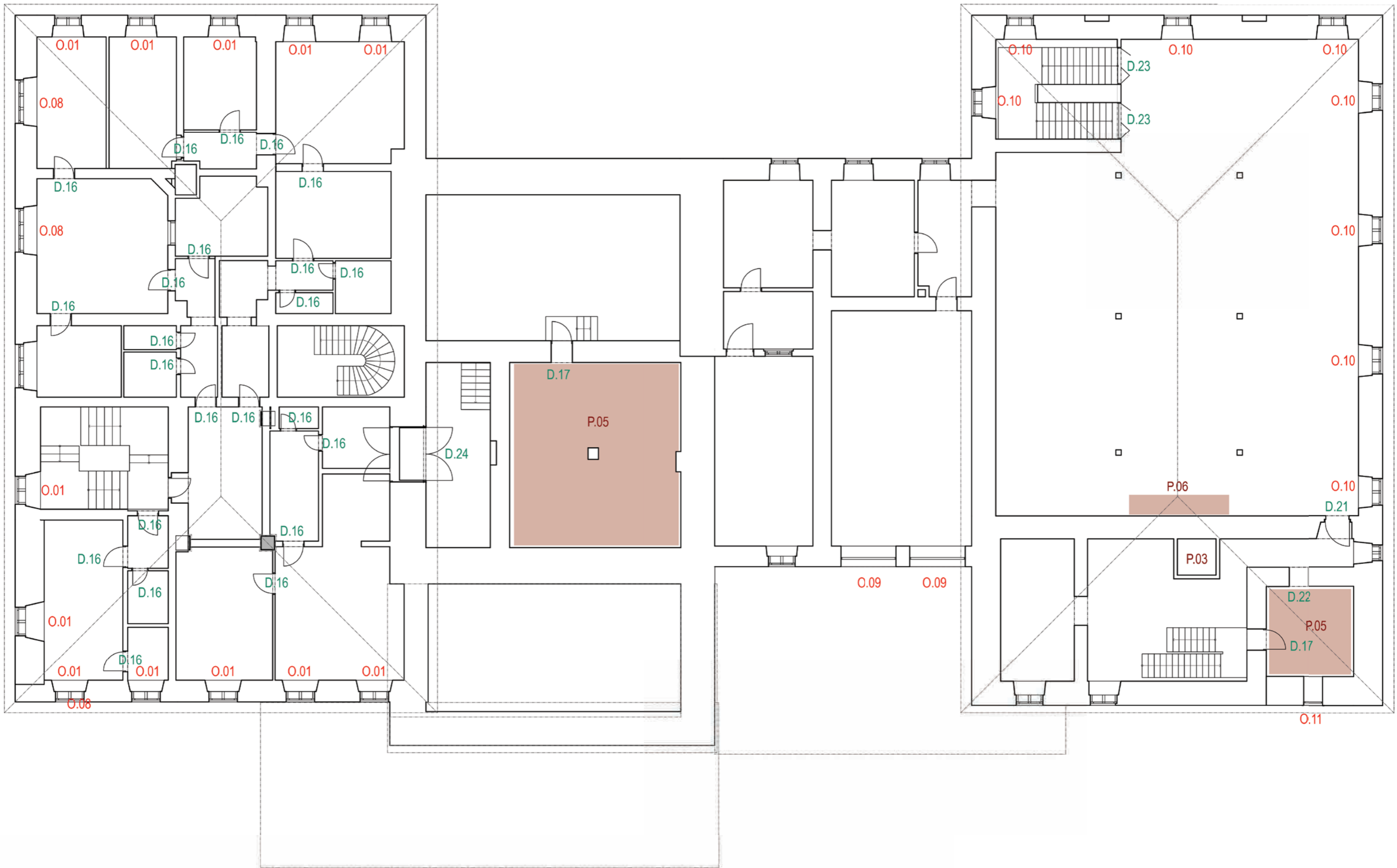
Archiválie získané: Státní okresní archiv Olomouc
Státní okresní archiv Bruntál
Zemský archiv v Opavě

Mapového podklady: <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=2012>
<https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap>
http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer
<http://mapy.cz>

KATALOG VYBRANÝCH PRVKŮ

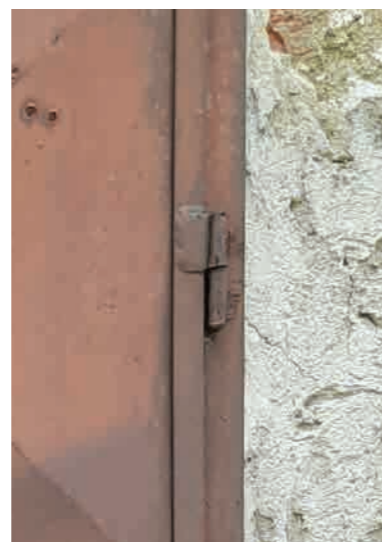
INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	VSTUPNÍ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.01
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. století
STAV	ZNIČENÉ

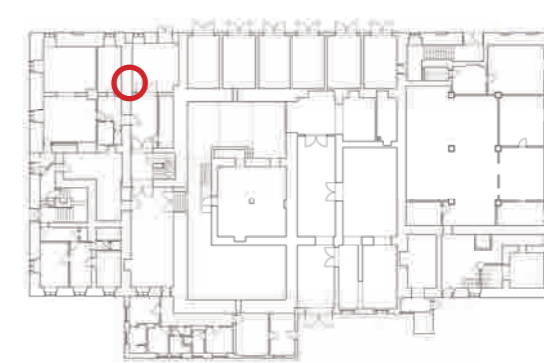
CHARAKTERISTIKA

Tyto dvoukřídlé plechové dveře fungují jako vstupní dveře do chodby v 1.NP bytové části, nachází se na severní fasádě. Původní okenní otvor je zazděn izolačními tvárnicemi a přepažen ocelovým překladem. Západní ostění otvoru bylo rozšířeno a vyplněno plechovými vraty natřenými na červenou barvu. Je to celokovová konstrukce. Dveřní křídla jsou zkřížena a již je není možné plně zavřít, chybí i klika. Plech je na více místech zrezlý.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	VNITŘNÍ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.02
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 18. st.
STAV	ZNIČENÉ, TORZÁLNÍ

CHARAKTERISTIKA

Původně dvoukřídlá dřevěná vrata jsou nyní v torzálním stavu. Dochoval se pouze dřevěný rám a část jednoho ze křídel. Zde je čitelné rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi zavěšené na mohutnějším krátkém vnějším pásovém závěsu se zdobnými konci.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	VNITŘNÍ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.03
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 18. st.
STAV	ZNIČENÉ, TORZÁLNÍ

CHARAKTERISTIKA

Původně dvoukřídlá dřevěná vrata jsou nyní v torzálním stavu. Dochoval se pouze dřevěný rám a jedno křídlo. Zde je čitelné rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi zavěšené na mohutnějším vnějším pásovém závěsu se zdobnými konci. Ze severní strany je z pozdějších dob křídlo pobito deskou. Dveře jsou zasazeny do obloukového výklenku. Dřevo je natřeno šedou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	VSTUPNÍ PORTÁL
OZNAČENÍ	D.04
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 19. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Interiérová dvoukřídlá dřevěná vrata jsou nyní ve špatném stavu. Rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi je zavěšené na vnějším závěsu se zdobnými konci. Jsou použity pásové i křížové závěsy. Dveře jsou zasazeny do obloukového výklenku. K zavírání slouží kovová petlice. Dřevo je natřeno šedou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	SCHODIŠŤOVÉ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.05
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 18. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

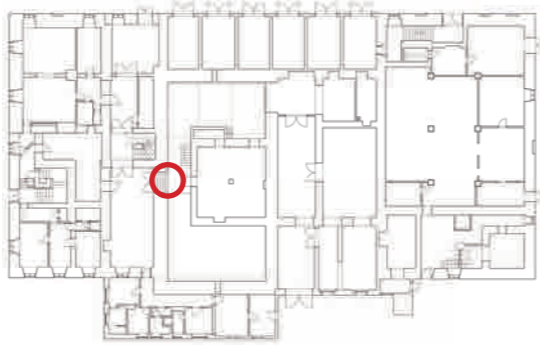
Dvoukřídle dřevěné svlakové dveře na zadní straně spojené trámky jsou zavěšeny na vnějších pásových závěsech s okrasným koncem. Otvírání je zajištěno historickou kovovou klikou. Zamykání je pomocí horní i dolní kovové petlice. Původní zárubeň je nejspíše barokní z doby výstavby 2. pol. 18. století, dveřní křídla byla ale kolem roku 1900 nahrazena. Dřevo je natřeno šedou barvou.

FOTODOKUMENTACE

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA		
NÁZEV PRVKU	VRATA OD SKLEPA	
OZNAČENÍ	D.06	
UMÍSTĚNÍ	1.NP	
ODHAD DATACE	poč. 20. st.	
STAV	ŠPATNÝ	

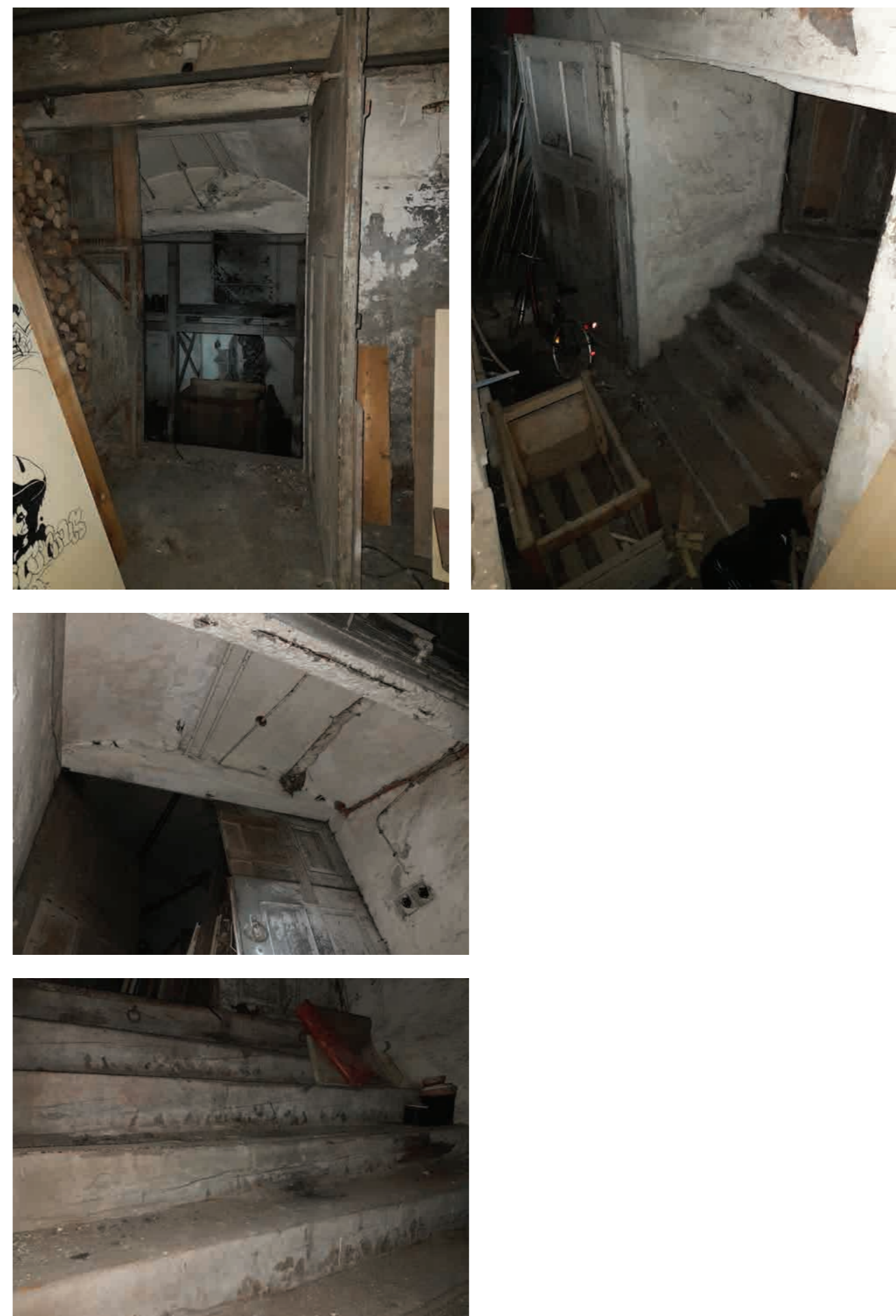
CHARAKTERISTIKA

Tyto dvoje dvoukřídlá dřevěná vrata v izolační dutinové stěně ledové věže jsou nyní ve špatném stavu. Rámová dřevěná křídla s plnými výplněmi složená z více různorodých článků (nejspíše je využito i skříňových dveří) jsou zavěšena na vnějším křížovém závěsu do tvaru L. K otevírání slouží madlo kruhového tvaru, dveře nejsou uzamykatelné. Dřevo je natřeno šedou barvou. Mezi dveřmi je umístěno dřevěné schodiště nejspíše z doby výstavby, které by mohlo být vhodné pro dendrochronologickou dataci.

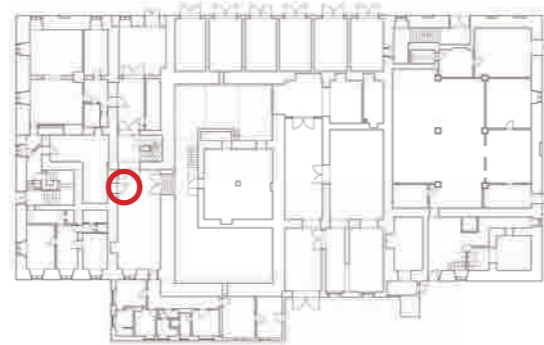
FOTODOKUMENTACE

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE KOTELNY
OZNAČENÍ	D.07
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	poč. 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

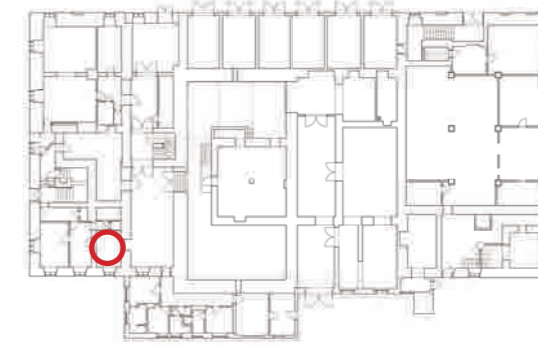
CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dveře jsou nyní v zachovalém funkčním stavu. Rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi je zavěšené na vnějším křížovém závěsu. Z jedné strany je křídlo pobito protipožárně plechem. Dveře jsou zasazeny do obloukového otvoru v izolační stěně. Dřevo je natřeno šedou barvou. Později byly dveře doplněny uzavíracím mechanismem a byla vyměněna klika za plastovou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	ZAZDĚNÉ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.08
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 19. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

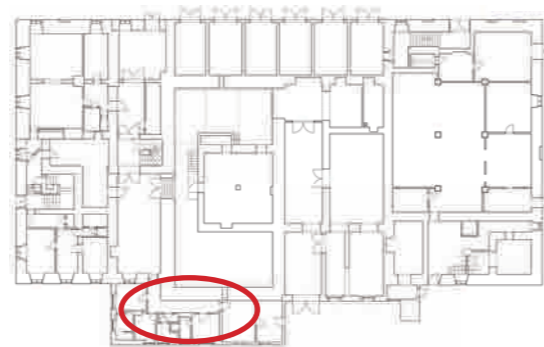
Dřevěné dveře jsou nyní v zachovalém funkčním stavu. Otvor je ale již zazděný. Tradiční klasicistní rámové dřevěné křídlo s horními skleněnými výplněmi a spodní plnou výplní je zavěšené na vnitřním závěsu. Dřevo je natřeno krémovou barvou. Později byla vyměněna klika za plastovou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE VYMÝVÁRNA
OZNAČENÍ	D.09
UMÍSTĚNÍ	OD - 1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

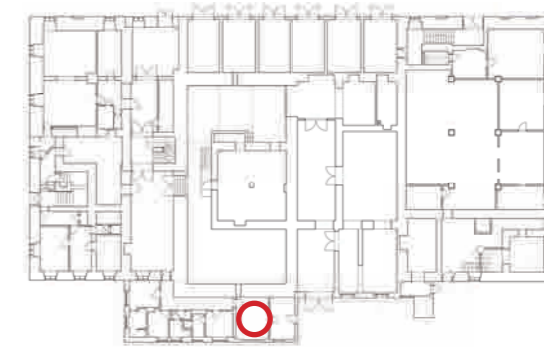
CHARAKTERISTIKA

Dřevěná skupina dveří v dostavované vymývárně pivních lahví a sudů jsou nyní v zachovalém funkčním stavu. Rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi je zavěšené na vnitřním závěsu. Dřevo je natřeno světle šedou barvou. Některé dveře mají stále kovovou kliku, na některých byla později vyměněna klika za plastovou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	ZELENÉ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.10
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dveře v dřevěné přičce z dostavované části jsou nyní v zachovalém funkčním stavu. Rámové dřevěné křídlo s horními skleněnými výplněmi a dvěma spodními plnými výplněmi je zavěšené na vnitřním závěsu. Dřevo je natřeno zelenou barvou. Klika je částečně kovová a částečně plastová.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	VSTUPNÍ DVEŘE VYMÝVÁRNÝ
OZNAČENÍ	D.11
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

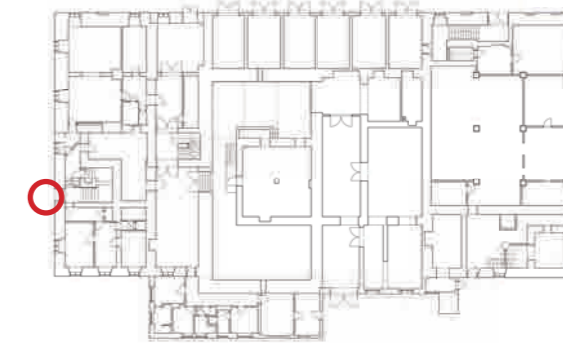
Dřevěné dveře jsou nyní v zachovalém funkčním stavu. Rámové dřevěné křídlo rozdělené na čtyři části s plnými výplněmi (horní vyšší než spodní) je zavěšené na vnitřním závěsu. Dřevo je natřeno červenou barvou. K otevírání a zamykání slouží kovová klika.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	VSTUPNÍ DVEŘE ZÁPAD
OZNAČENÍ	D.12
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

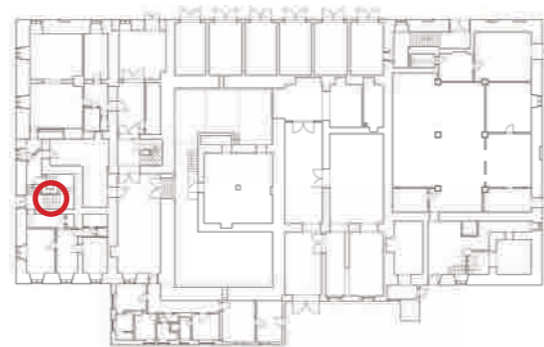
Tyto dvoukřídlé dřevěné dveře jsou nyní v zachovalém stavu. Křídla jsou mírně zkřížená. Tyto vstupní dveře do obytné části jsou nejspíše volnou kopií dveří původních, které mohly být více členěné. Dlažba z roku kolem 1900 totiž nedobíhá až k dveřnímu rámu. Rámové dřevěné křídlo se skleněnými výplněmi je zavěšené na vnitřním závěsu. Dřevo je natřeno světle hnědou barvou. K otevírání a zamykání slouží kovová klika.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	DVEŘE SCHODIŠTĚ
OZNAČENÍ	D.13
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	1. pol. 19. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

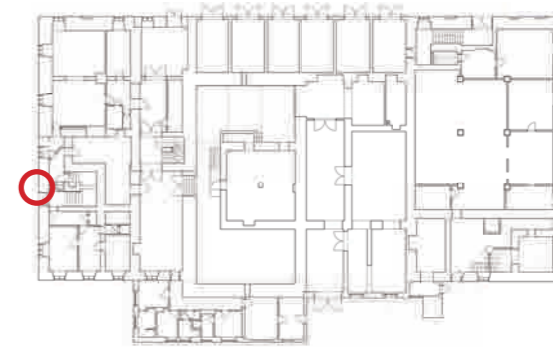
Původně dvoukřídlé dřevěné interiérové dveře jsou nyní v torzálním stavu. Dochoval se pouze dřevěný rám s kužilkovými závěsy (pastrana) typickými pro dobu klasicismu. Vše je natřeno bílou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	DVEŘE CHODBA
OZNAČENÍ	D.14
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 19. st.
STAV	ZACHOVALÝ

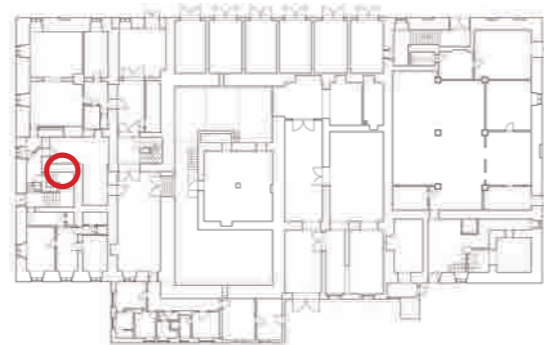
CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dveře jsou nyní v zachovalém funkčním stavu, pouze vysazené z rámu. Rámové dřevěné křídlo rozdělené na čtyři části s plnými výplněmi poukazuje na možnost, že měly dříve krabicový zámek. Křídlo je zavěšené na vnitřním kužilkovém závěsu. Dřevo je natřeno světle hnědou barvou. K otevírání a zamykání slouží nyní plastová klika.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE SKLAD
OZNAČENÍ	D.15
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	1. pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

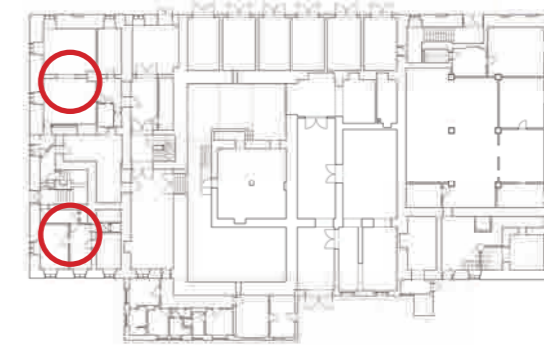
CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dveře jsou nyní v zachovalém funkčním stavu. Rámové dřevěné křídlo rozdělené na čtyři části s plnými výplněmi či skleněnými je zavěšené na vnitřním žaludovém závěsu. Kování je nejspíše použito druhotně. Dřevo je natřeno hnědou barvou.

FOTODOKUMENTACE

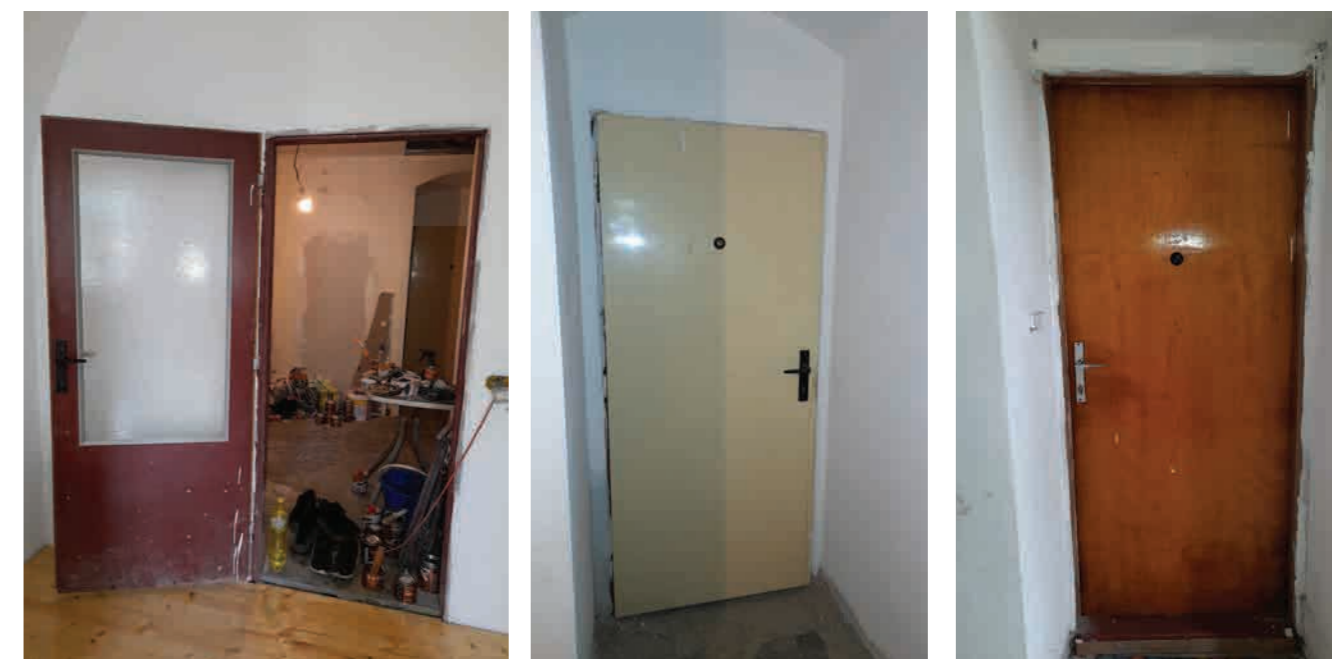
INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	BYTOVÉ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.16
UMÍSTĚNÍ	1.NP, 2.NP
ODHAD DATACE	konec 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

Interiérové dveře vytvořené převážně z aglomerovaných deskových materiálů zavěšené na skrytých závěsech doplněné převážně plastovou klikou jsou z doby úpravy pivovaru pro bydlení.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	PROTIPOŽÁRNÍ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.17
UMÍSTĚNÍ	1.NP, 2.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

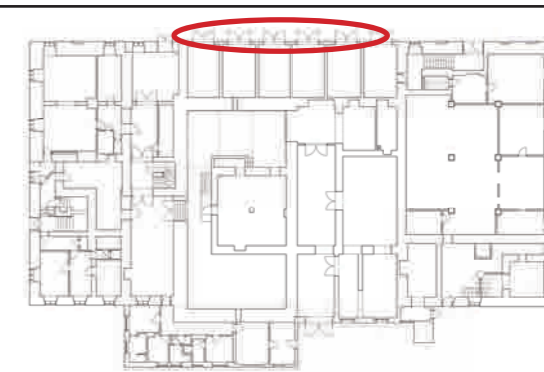
CHARAKTERISTIKA

Celokovové protipožární dveře v bývalé ledové věži jsou osazeny v době transformace pivovaru na luštírnu, kdy byla ledová věž také využívána pro sušení. Otvor byl na tomto místě vytvořen již v době výstavby ledové věže. Křídlo je zavěšené na vnějším pásovém závěsu.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	GARÁŽOVÁ VRATA
OZNAČENÍ	D.18
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

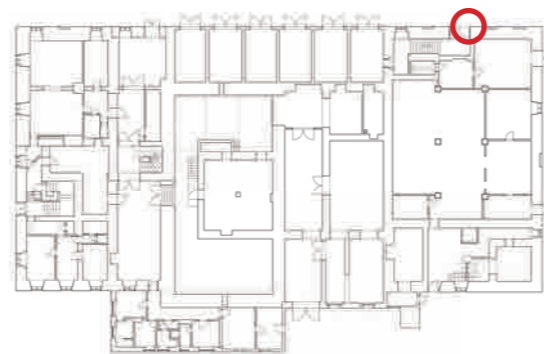
Celokovová dvoukřídlá garážová vrata v dostavovaných garážích bývalé ledové jsou osazeny v době transformace pivovaru na luštírnu. Křídlo je zavěšené na vnitřním závěsu. K otevírání a uzamykání slouží kovová klika se zámkem.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	VSTUPNÍ PORTÁL
OZNAČENÍ	D.19
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 18. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

Kamenný portál sladovny s nadsvětlíkem vyplněný původními dřevěnými barokními svlakovými dveřmi. Křídla s diagonálními vnějšími výplněmi jsou zavěšena na vnějších esíčkových závěsech. K uzavírání slouží krabicový zámek s malou kličkou. Zástrč je doplněna později. Dveře jsou natřeny hnědou barvou.

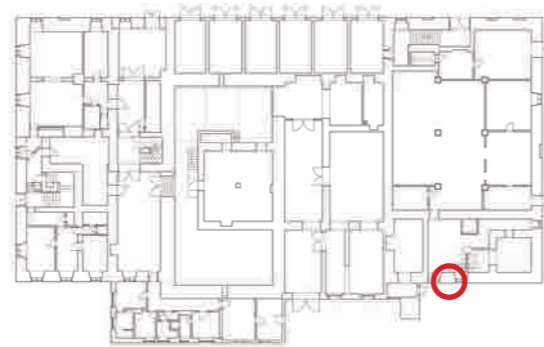
FOTODOKUMENTACE

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	VSTUPNÍ DVEŘE
OZNAČENÍ	D.20
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	nedatovatelní
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné vstupní dveře jsou nyní v torzálním stavu. Dochoval se pouze dřevěný rám a okno sloužící jako nadsvětlík.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE SÝPKA
OZNAČENÍ	D.21
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 19. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

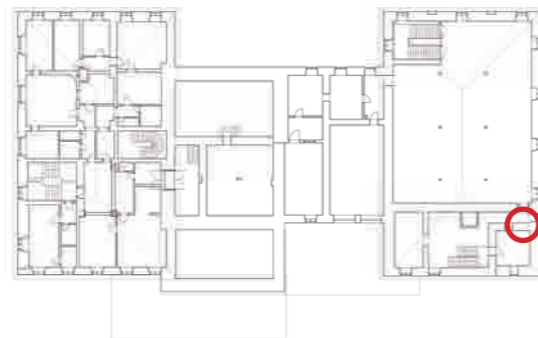
Dvoukřídlé asytrické svlakové dveře mezi předsíní hvozdu a sýpkou nejspíše spojené s dostavbou goticizujícího hvozdu v letech 1870-1890. Křídla jsou zavěšena na vnějších pásových závěsech. K uzavírání slouží na jedné straně krabicový zámek s klíčkou a zástrč, na druhé straně je kovová klika.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	DVEŘE HVOZD
OZNAČENÍ	D.22
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 19. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Nízké svlakové dveře do hvozdu nejspíše spojené s dostavbou goticizujícího hvozdu v letech 1870-1890. Křídlo je zavěšeno na vnějších pásových závěsech. K uzavírání slouží zástrč.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	DVEŘE SCHODIŠTĚ SÝPKA
OZNAČENÍ	D.23
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	2. pol. 19. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Dvoudílné svlakové dveře na schodišti sladovny můžou být spojené s dostavbou goticizujícího hvozdu v letech 1870-1890. Křídla jsou zavěšena na vnějších pásových závěsech. K uzavírání slouží krabicový zámek s kličkou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE ZAZDĚNÉ
OZNAČENÍ	D.24
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	poč. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

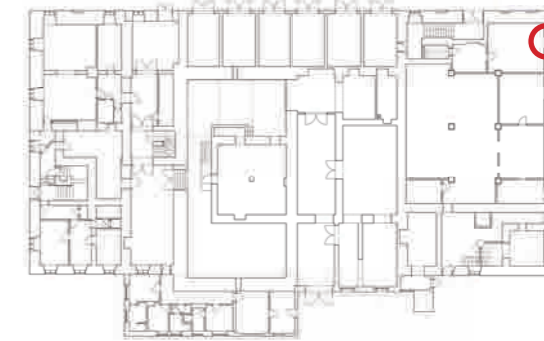
CHARAKTERISTIKA

Velká dvoukřídlá dřevěná vrata nejspíše z doby přestavby na počátku 20. století. Rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi je zavěšené na vnějším křížovém závěsu do tvaru L s kužilkovým zakončením. Zavírání je na malou petlici. Dřevo je natřeno šedou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	VSTUPNÍ DVEŘE BOURÁRNA
OZNAČENÍ	D.26
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	konec 20. st.
STAV	ZACHOVALÝ

CHARAKTERISTIKA

Dvoukřídlá celokovová vrata s nadsvětlikem z luxfer do bourárny nahradila okno, čitelné z historických plánů. Lze tedy s velkou pravěpodobností vyloučit možnost skrytého kamenného portálu. Křídla jsou zavěšena na vnitřních závěsech. K otevírání slouží kovová klika.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE VARNA
OZNAČENÍ	D.28
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	poč. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

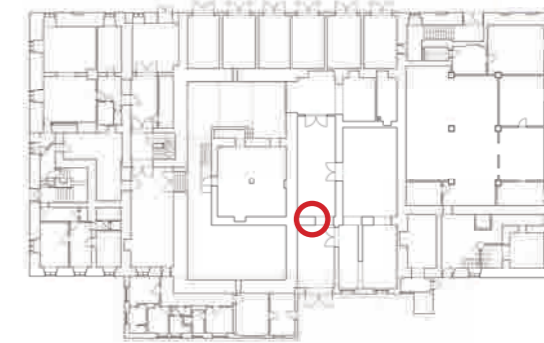
CHARAKTERISTIKA

Velká dvoukřídlá dřevěná vrata z doby přestavby varny na počátku 20. století. Rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi a zdobnými lištami je zavěšené na mohutném vnějším křížovém závěsu. Dveře jsou zasazeny do obloukového výklenku. Dřevo je natřeno tmavě hnědou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE VARNA
OZNAČENÍ	D.30
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	poč. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Velká dvoukřídlá dřevěná vrata s nadsvětlíkem z doby přestavby varny na počátku 20. století. Rámové dřevěné křídlo s plnými či skládanými výplněmi z prkének je zavěšené na mohutném vnějším křížovém závěsu. Dveře jsou zasazeny do obloukového výklenku. Dřevo je natřeno tmavě hnědou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVEŘE AUTODÍLNA
OZNAČENÍ	D.31
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

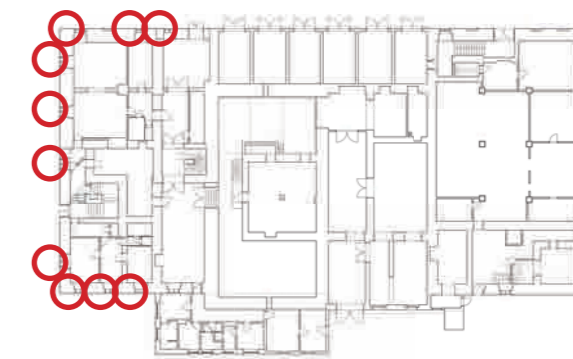
CHARAKTERISTIKA

Dvoukřídlé dřevěné dveře, které jsou nejspíše z doby přestavby provozu na luštírnu. Rámové dřevěné křídlo s plnými výplněmi je zavěšené na mohutném vnějším křížovém závěsu. K otevírání slouží kovová klika. Dřevo je natřeno tmavě hnědou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVOUDÍLNÉ OKNO
OZNAČENÍ	0.01
UMÍSTĚNÍ	1.NP, 2.NP
ODHAD DATACE	poč. 20. st,
STAV	ZACHOVALÉ

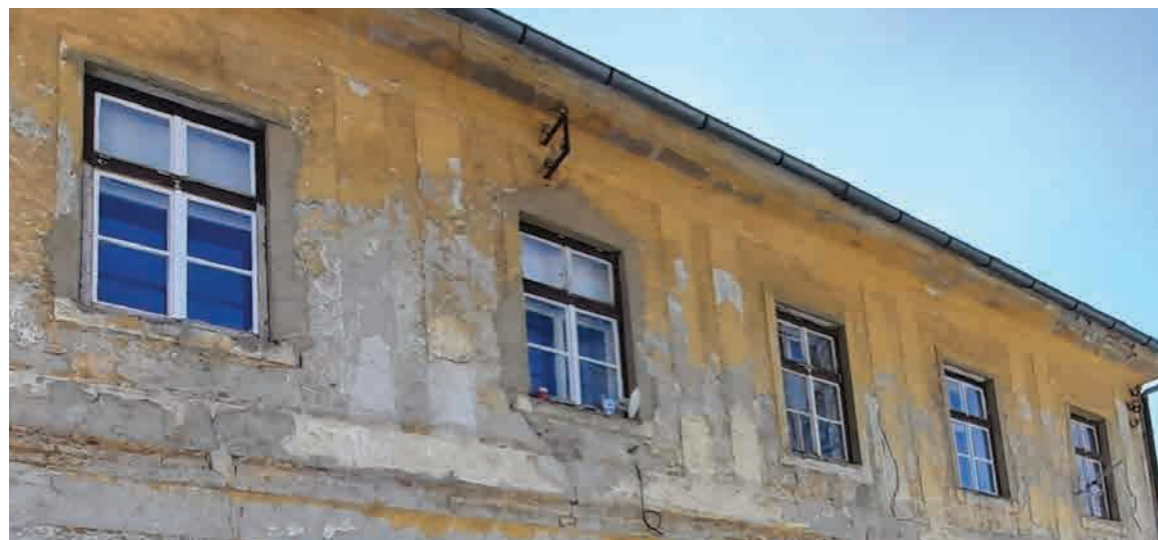
CHARAKTERISTIKA

Dřevěné špaletové okno s převážně dřevěným parapetem, vnitřní i vnější okno je otevíravé dovnitř. Hlavní křídla jsou dělena na dvě části, otevíravý nadsvětlík je složen ze dvou jednodílných křídel. Boční ostění je sbíhavé. V přízemí je horní ostění šikmé, v patře je horní ostění segmentové a ukončené pětibokou výsečí. Kličky jsou plastové nebo z bílé mosazi. Křídla i rám jsou natřené bílou barvou.

FOTODOKUMENTACE

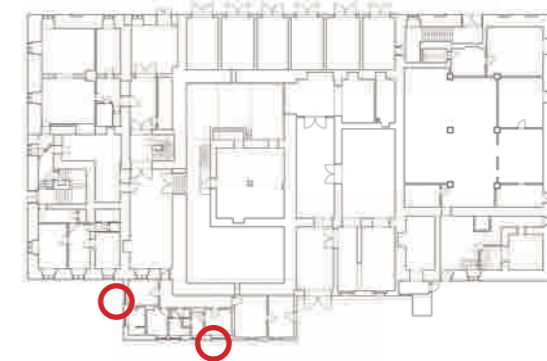

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	TROJDÍLNÉ OKNO
OZNAČENÍ	0.02
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATAČE	pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÉ

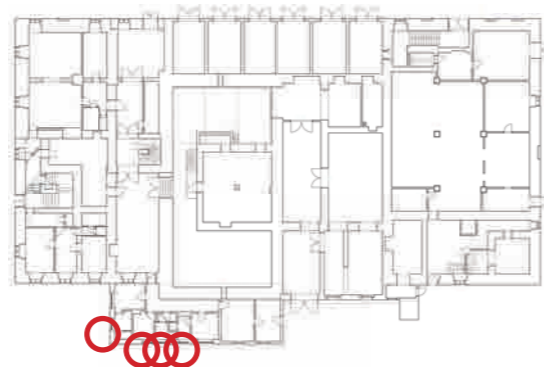
CHARAKTERISTIKA

Dřevěné trojdílné okno s plechovým parapetem. Jeden sloupek je pevný. Ostění je rovné. Kličky jsou plastové. Křídla i rám jsou natřeny hnědou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVOUDÍLNÉ OKNO
OZNAČENÍ	0.03
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÉ

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dvoudílné okno s plechovým parapetem. Ostění je rovné. Kličky jsou plastové. Křídla i rám jsou natřeny hnědou barvou.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	OKNO VYMÝVÁRNA
OZNAČENÍ	0.04
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	1. pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÉ

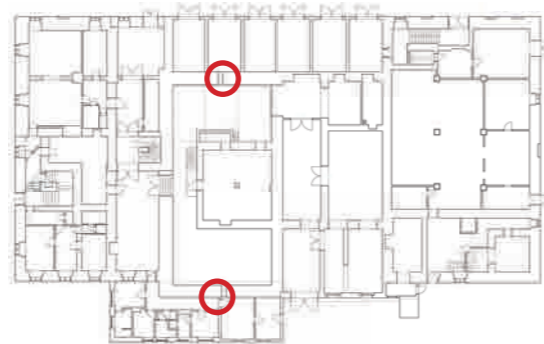
CHARAKTERISTIKA

Kovové okno vymývárny lahví a sudu se segmentovým ukončením je děleno na 12 částí. Pouze dvě části jsou otevíravé. všechny ostění včetně horního jsou rovná. Nad oknem je v exteriéru štukový obloukový detail. Okno je historizující-secesní.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	DVOUDÍLNÉ OKNO
OZNAČENÍ	0.05
UMÍSTĚNÍ	OD - 1.NP
ODHAD DATACE	pol. 18. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné jednodílné jednokřídlé okno pivovarského sklepa bez parapetu má boční i horní i spodní ostění sbíhavé.

FOTODOKUMENTACE

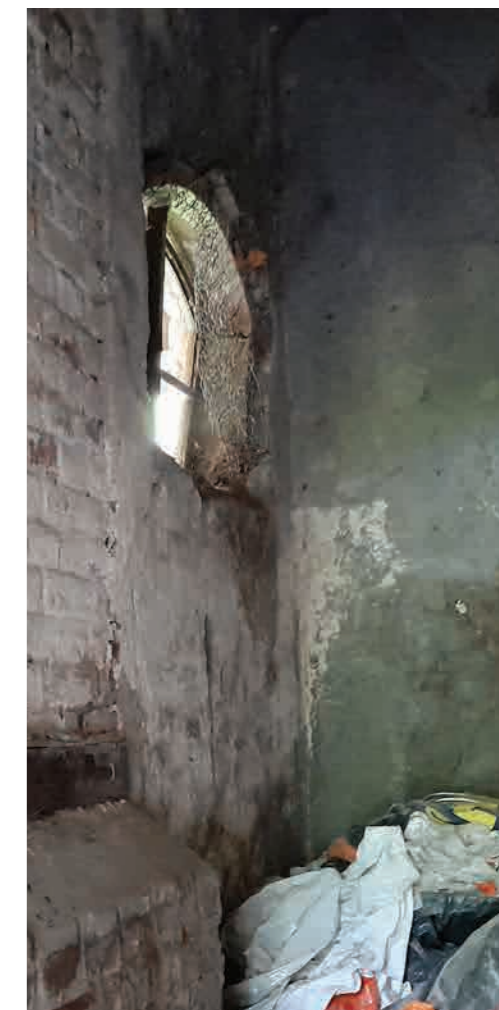
INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	OKNO KOTELNY
OZNAČENÍ	0.06
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	poč. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

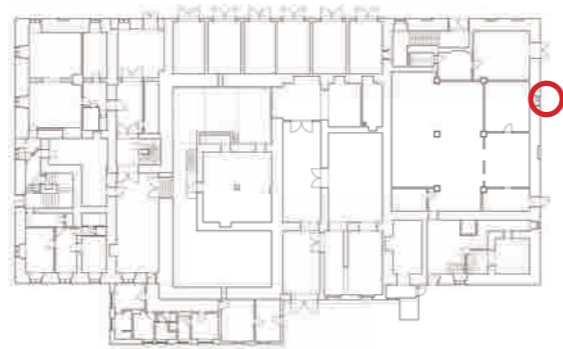
CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dvoukřídlé okno se segmentovým ukončením je otevíravé ven. Obě křídla jsou dělena na dvě části. Ostění je rovné. Okno pochází z doby přestavby teplého hospodářství na parní provoz.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	OKNO S MŘÍŽÍ
OZNAČENÍ	0.07
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 18. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Pozdně barokní okno s kamenným parapetem a mříží uloženou na koso s křížením do oček je z části zazděno. Boční i horní ostění je sbíhavé.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	TROJDÍLNÉ OKNO
OZNAČENÍ	0.08
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	1. pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÉ

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné okno s dřevěným parapetem, vnitřní i vnější okno je otevíravé dovnitř. Ono má tři hlavní křídla a otevíravý nadsvětlík složený ze dvou jednodílných křídel. Boční i horní ostění je sbíhavé. Křídla i rám jsou natřené bílou barvou. Kličky z bílé mosazi typu oliva na elipsově či obdélné podložce jsou typické pro 20.-30. léta 20.st.

FOTODOKUMENTACE

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ
PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA

NÁZEV PRVKU	OKNO VARNA
OZNAČENÍ	0.09
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	poč. 20 . st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Okna bývalé varny z doby přestavby teplého hospodářství na poč. 20. století byla provedena jednoduchým fabričným způsobem - zatmelení tabulí do koutů tenkých dělicích ocelových profilů typu T. Většina tabulí je trvale uchycena, některá křídla jsou otevíravá. Boční i horní ostění je rovné, spodní ostění je velice šikmé. Polovina okna je nyní překryta později dostavovanou střechou přístavby.

FOTODOKUMENTACE

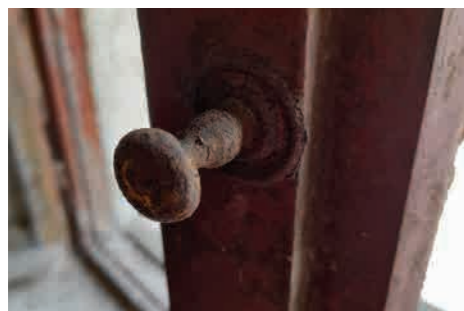
INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	OKNO SLADOVNA
OZNAČENÍ	0.10
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	poč. 20. st.
STAV	DEZOLÁTNÍ STAV

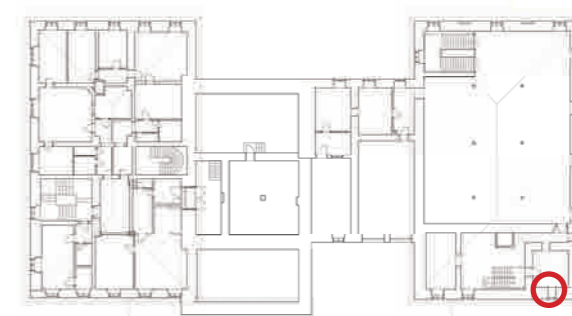
CHARAKTERISTIKA

Dřevěné okno s převážně dřevěným parapetem, křídla jsou otevíravá dovnitř. Obě hlavní křídla jsou dělena na šest částí, neotevíravý vysoký nadsvětlík je dělen na 12 částí. Boční ostění je sbíhavé, horní ostění je segmentové sbíhavé. Křídla se přitahují pomocí kovových kliček.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	OKNO HVOZD
OZNAČENÍ	0.11
UMÍSTĚNÍ	2.NP, 3.NP, 4.NP
ODHAD DATACE	konec 19. st.
STAV	ZACHOVALÉ

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dovnitř otevíravé dvoukřídle okno hvozdu se segmentovým ukončením. Křídlo je zavěšeno na vnějších závěsech propojených s rohovníky. Každé křídlo je děleno na 3 části. Boční ostění je mírně šikmé, záklenek je sbíhavý segmentový.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	OKNO SCHODIŠTĚ
OZNAČENÍ	0.12
UMÍSTĚNÍ	4.NP
ODHAD DATAČE	poč. 20. st.
STAV	DEZOLÁTNÍ STAV

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné dvoukřídlé okno schodiště do chladících štoků se segmentovým ukončením je otevíravé dovnitř. Obě křídla jsou vícekrát dělena. Ostění je rovné. Křídla se přitahují pomocí kovových kliček. Okno pochází z doby přestavby chladného hospodářstv, kdy byl dostavovaný objekt ledové věže a chladících štoků.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	OKNA ŠTOKU
OZNAČENÍ	0.13
UMÍSTĚNÍ	4.NP
ODHAD DATAČE	poč. 20. st.
STAV	DEZOLÁTNÍ STAV

CHARAKTERISTIKA

Dřevěné okno chladících štoků se segmentovým ukončením bylo dřívě vyplněno pouze dřevěnými otočnými svislými žaluziemi, kterými se reguloval přívod vzduchu k chlazení. Tyto žaluzie se do dnešní doby dochovaly jen málo. V pozdější době byla do otvorů doplněna klasická dvoukřídlá okna a zbytek zabeďněn prkny.

FOTODOKUMENTACE

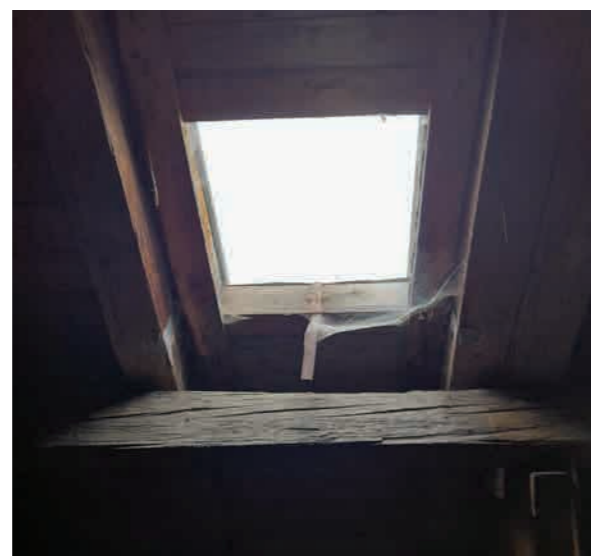

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	STŘEŠNÍ OKNA
OZNAČENÍ	O.14
UMÍSTĚNÍ	STŘECHA
ODHAD DATACE	nedatovatelné
STAV	DEZOLÁTNÍ STAV

CHARAKTERISTIKA

Půdní prostory pivovaru byly částečně využívány pro skladování a tedy doplněny dřevěnými či kovovými střešními okny, nebo nízkými jednoduchými a podélnými vykýři

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	TOPENIŠTĚ
OZNAČENÍ	P.01
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

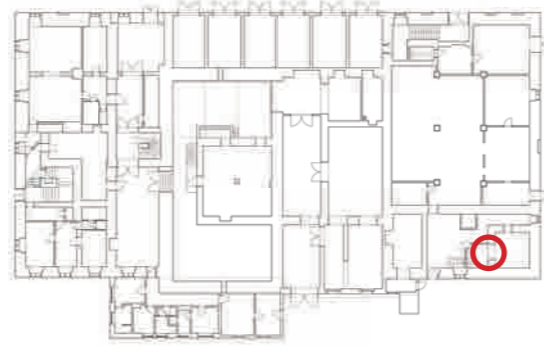
CHARAKTERISTIKA

V pivovarských sklepích jsou z doby přestavby pivovaru na luštírnu semen doplněna přitápěcí cihlová kamna. Z těchto kamen šlo skrz stávající otvory teplo do prostoru bývalé ledové věže, která sloužila stejně jako hvozd pro sušení šišek.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	TOPENIŠTĚ
OZNAČENÍ	P.02
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

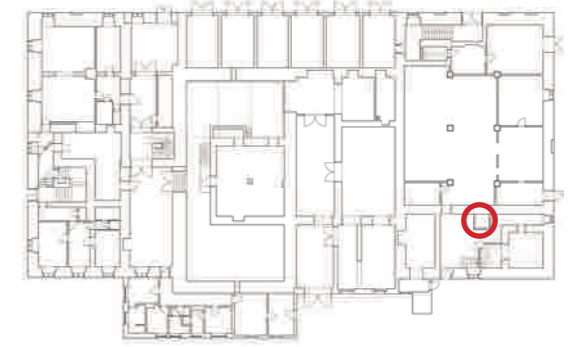
CHARAKTERISTIKA

V nejnižším patře pivovarského hvozdu jsou nejspíše z doby přestavby pivovaru na luštírnu semen doplněna přitápěcí cihlová kamna s plechovým rozvodným potrubím v místě dřívějšího zatápění.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	VÝTAH
OZNAČENÍ	P.03
UMÍSTĚNÍ	1.NP - 4.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ZAHOVALÉ

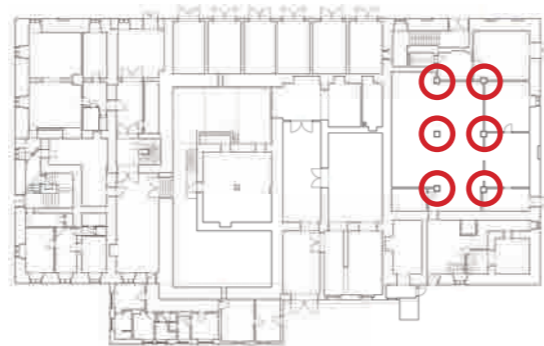
CHARAKTERISTIKA

V místě kladky je instalován moderné elektronický nákladní výtah. Má ocelovou nosnou konstrukci pobitou prkny.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	KAMENNÉ SLOUPY
OZNAČENÍ	P.04
UMÍSTĚNÍ	1.NP
ODHAD DATACE	pol. 18. st.
STAV	ZACHOVALÉ

CHARAKTERISTIKA

Rozsáhlé sladovnické humno je zaklenuto plackovými klenbami na šesti kamenných sloupec čtvercového půdorysu.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	ROŠT
OZNAČENÍ	P.05
UMÍSTĚNÍ	1.NP - 4.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ZACHOVALÉ

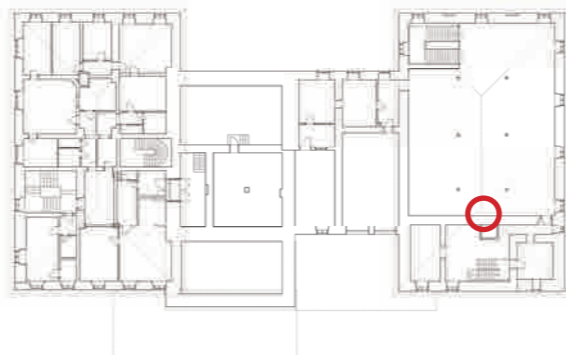
CHARAKTERISTIKA

Ledová věž je v době přestavby pivovaru na provoz luštírny semen přepatrována kovovými rošty a využívána jako sušárna. Roštové patrování ve hvozdu je totožné s roštem v ledové věži, dá se tedy předpokládat stejná datace.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE VÝPLŇOVÝCH PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	NÁSYPKA
OZNAČENÍ	P.06
UMÍSTĚNÍ	2.NP
ODHAD DATACE	pol. 18. st.
STAV	ZACHOVALÉ

CHARAKTERISTIKA

Dřevěná násypka ze skaldovacích půdních prostor do sladovnického humna je s největší pravděpodobností již z doby výstavby objektu, nebo je nahrazena volnou kopií stejného.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	PRŮDUCHY
OZNAČENÍ	P.07
UMÍSTĚNÍ	4.NP
ODHAD DATACE	pol. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Do prostor bývalých chladících štoků jsou proraženy ovory a vytvořeny tak průduchy z ledové věže, která byla pro provoz luštírny semen vytápěna a využívána pro sušení šišek.

FOTODOKUMENTACE

INVENTARIZACE PRVKŮ PIVOVAR JANOVICE U RÝMAŘOVA	
NÁZEV PRVKU	ELEKTRIFIKACE
OZNAČENÍ	P.08
UMÍSTĚNÍ	1.NP - 4.NP
ODHAD DATACE	1. pol. 20. st.
STAV	ŠPATNÝ

CHARAKTERISTIKA

Kolem roku 1919 je elektrifikován pivovarský provoz napájen ze sousední budovy vodní elektrárny, bývalý vodní mlýn. V roce 1949 je objekt napojen na celoevropské elektrické síť. Pozůstatky těchto změn jsou k nalezení po celém objektu.

FOTODOKUMENTACE

ČÁST 3.
NÁVRH KONVERZE PIVOVARU

ÚVOD

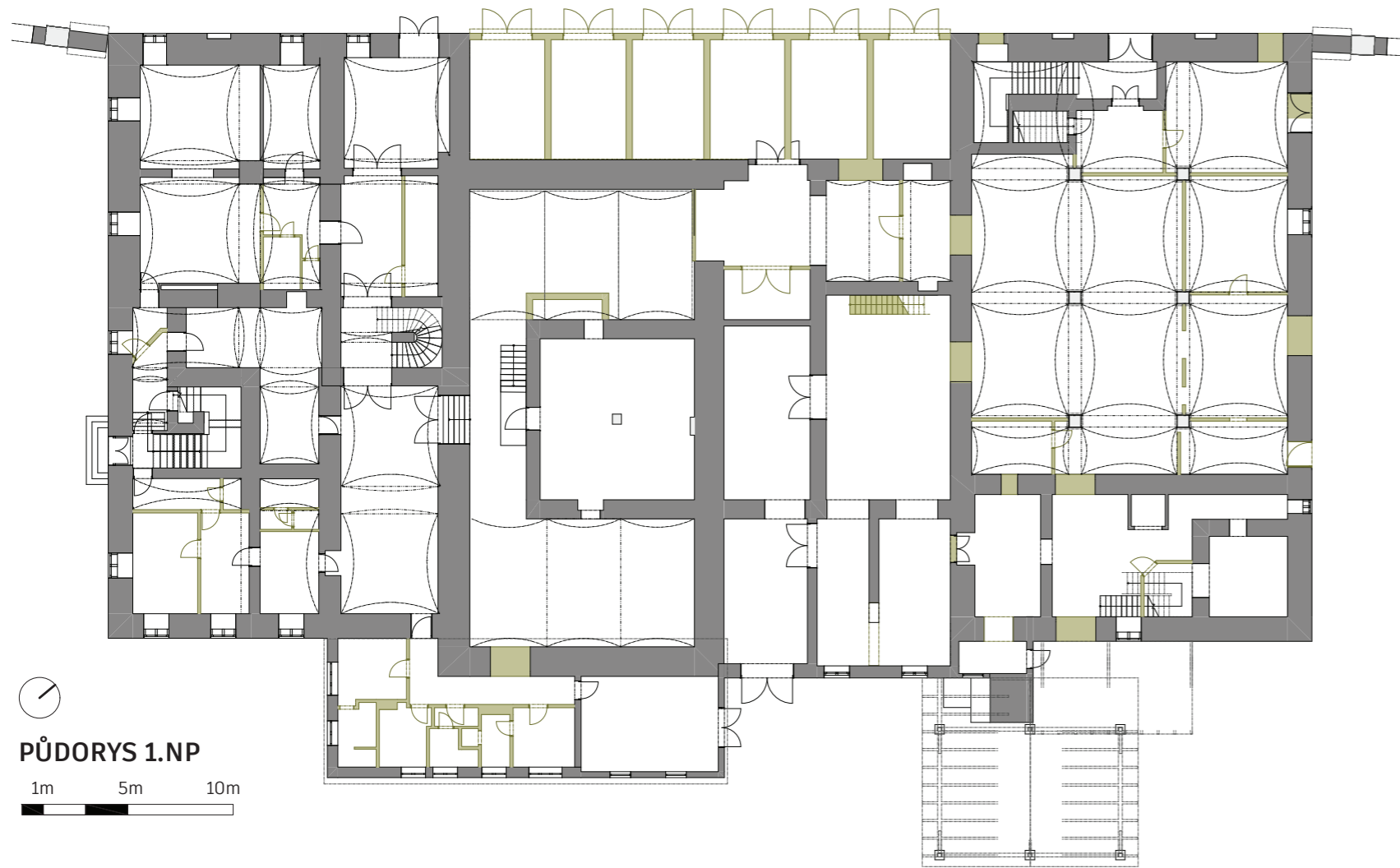
Město Rýmařov, jehož místní částí jsou Janovice se zámeckým areálem, se nachází v Moravskoslezském kraji v podhůří Jeseníků.

Hlavní myšlenkou diplomního projektu je revitalizace dvora a nové využití objektu pivovaru a bývalých stájí tak, aby došlo k navýšení atraktivity i zachování historických a architektonických hodnot zámeckého areálu. Projekt klade důraz na šetrný přístup ke stavebně rozmanitému historickému areálu a citlivou úpravu prostředí, v němž se nachází. Dále bere zřetel na výsledky stavebně historického průzkumu a dokumentace vzniklé v rámci diplomního semináře.

Návrh revitalizace prostoru dvora navazuje na veškeré historické prostupy na pozemek a jejich návaznost na obec, a tím dodržuje dosud fungující urbanistické vazby. Celý areál zůstane i nadále veřejně přístupný. Dvůr protínají pěší mlatové cesty, umožňující komunikaci celým prostorem a lemují ho pojízdné dlážděné komunikace. V předprostoru pivovaru je vydlážděný trojúhelníkový plac s dřevěným altánem pro setkávání lidí a konání společenských akcí pro návštěvníky i občany Janovic. Parkování automobilů je situováno na dvou místech před branami do dvora, což zabraňuje zvýšenému pohybu aut v areálu.

Průmyslové objekty jsou zatím nezcela doceněným bohatstvím a připomínkou vyspělé stavební technologie. Objemná

stavba bývalého pivovaru skýtá hned několik zajímavých náplní. Janovicím bude navraceno vaření piva v podobě moderního minipivovaru. Dochované prvky historické výroby piva budou zařazeny do expozice pivovarnictví a historie Rýmařovska. Nejen v návaznosti na to, ale i na fakt, že je sousední zámek hojně využíván pro pořádání svatebních obřadů je v přízemí navržena restaurace s pivnicí. Jedná se o rozsáhlé pivovarské prostory humna zaklenuté plackovou klenbou na kamenných sloupech z doby pozdního baroka. Svoji kapacitou poslouží restaurace jak ubytovaným hostům, či návštěvníkům pivovaru, ale také místním obyvatelům. Na pořádání soukromých oslav a konferencí, či workshopů je možné využívat samostatně fungující multifunkční sál. Pro bezproblémové fungování stavby a bezbariérovou přístupnost jednotlivých částí byla v místě zbouraných garáží vystavená věžová přístavba s vertikální komunikací, která svým jednoduchým objemem dotváří dynamickou hmotu pivovaru. Dřevěný rastr lehkého obvodového pláště koresponduje s nově navrženým penzionem u Podolského potoka a altánem. Doslova v troskách bývalých stájí bude vestavěno ubytovací zařízení dotvářející prostor nádvoří, které umožní ubytování návštěvníků nejen pivovaru, ale také přírody v CHKO Jeseníky.

PŮDORYS 1.NP

1m 5m 10m

PŮDORYS 2.NP

1m 5m 10m

VÝKRES BOURACÍCH PRACÍ

LEGENDA

BOURANÉ KONSTRUKCE

STÁVAJÍCÍ KONSTRUKCE

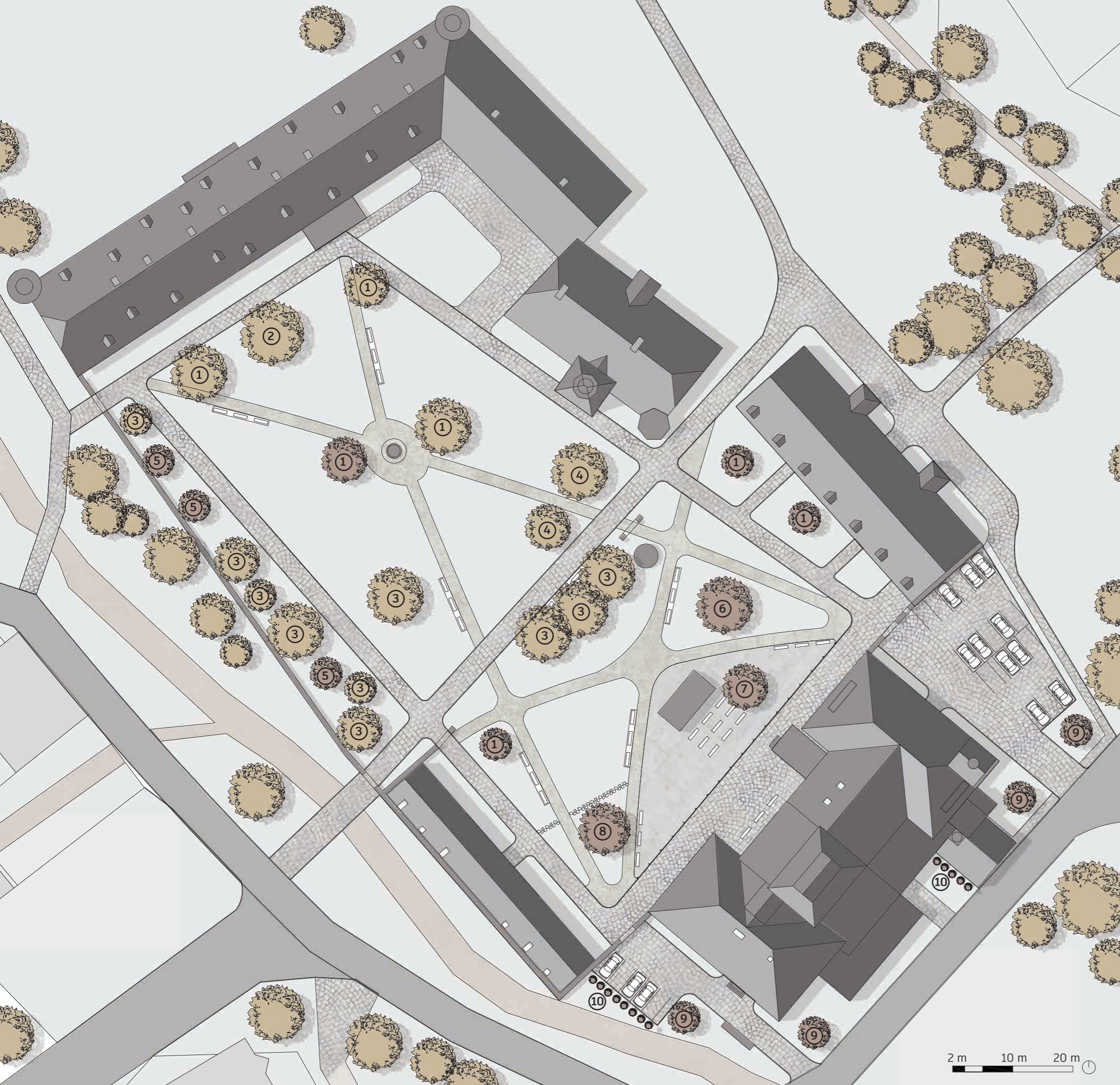
SITUACE ŠÍŘŠÍCH VZTAHŮ

LEGENDA

- ① Nejstarší část zámku Janovice
- ② Novější zámecká křídla
- ③ Bývalé zámecké arboretum
- ④ Budova Správy Lesů ČR
- ⑤ Bývalý zámecký pivovar
- ⑥ Nově navržený dřevěný altán / podium
- ⑦ Pavilon
- ⑧ Novostavba penzionu v troskách stájí
- ⑨ Nově navržená kašna
- ⑩ Ponechaná kovová branka
- ⑪ Druhá ponechaná kovová branka
- ⑫ Pakoviště pro 18 aut vč. 2 bezb.
- ⑬ Pakoviště pro 5 aut vč. 1 bezb.
- ⑭ Odpad (směsný, tříděný)

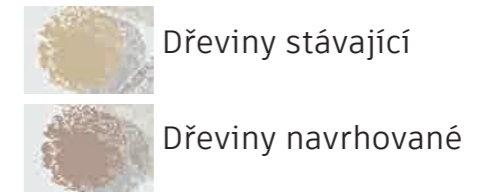
- Zdivo stávající
- Zdivo navrhované
- Stromy
- Tráva
- Pojídná kamenná dlažba
- Pochozí ploché kameny
- Pochozí kamenná dlažba
- Asfaltová silnice
- Mlatová cesta
- Voda
- Vjezd
- Zásobování
- Vstup

2 m 10 m 20 m

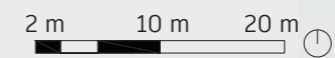

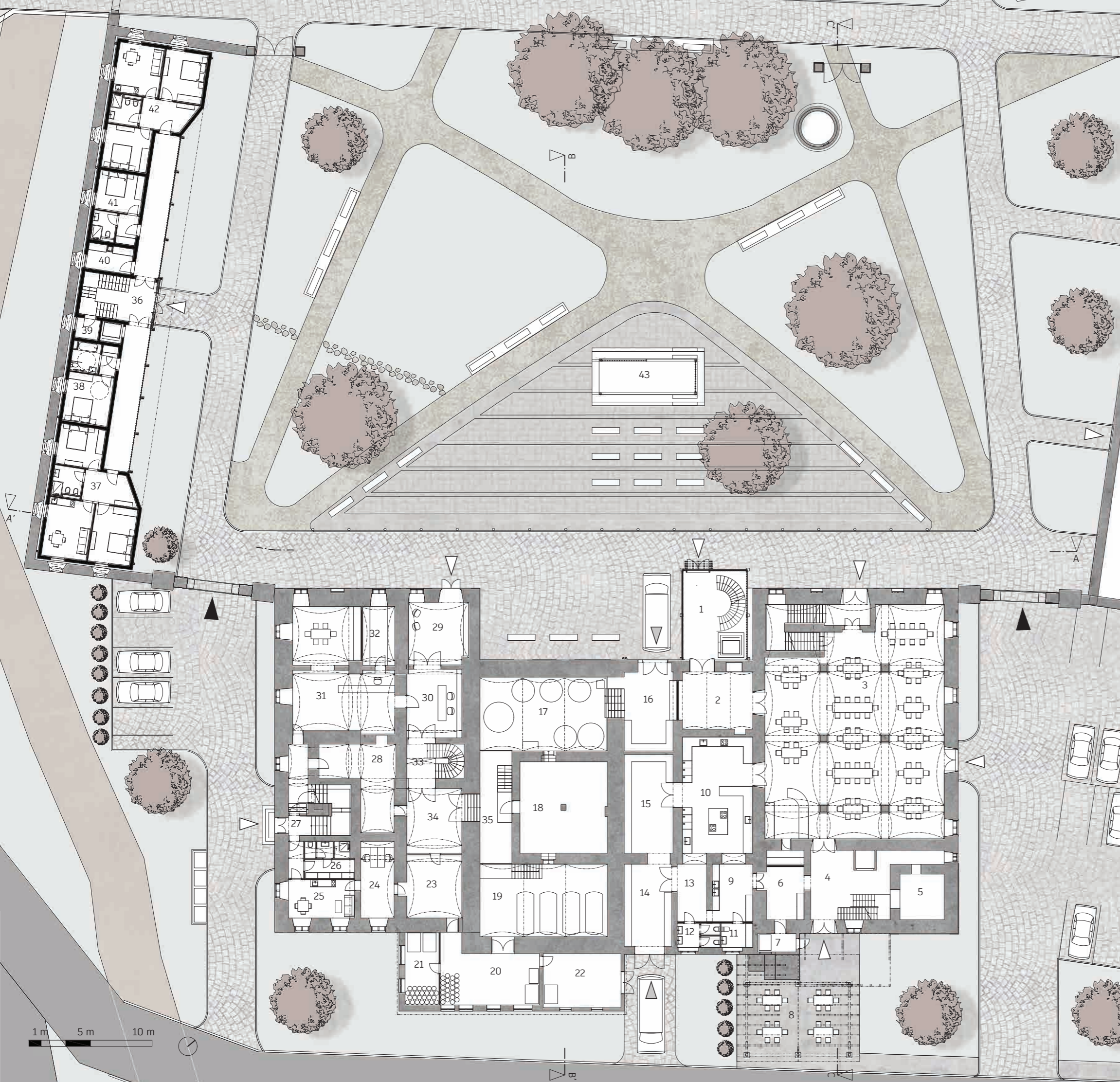
DRUHOVÉ ZASTOUPENÍ DŘEVIN V PARKU

LEGENDA

- ① Bříza bělokorá
- ② Borovice lesní
- ③ Javor klen
- ④ Jasan ztepilý
- ⑤ Habr obecný
- ⑥ Buk červenolistý
- ⑦ Lípa velkolistá
- ⑧ Dub letní
- ⑨ Lípa srdčitá
- ⑩ Živý plot - Zerav západní

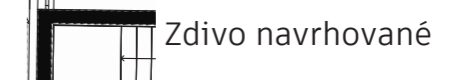

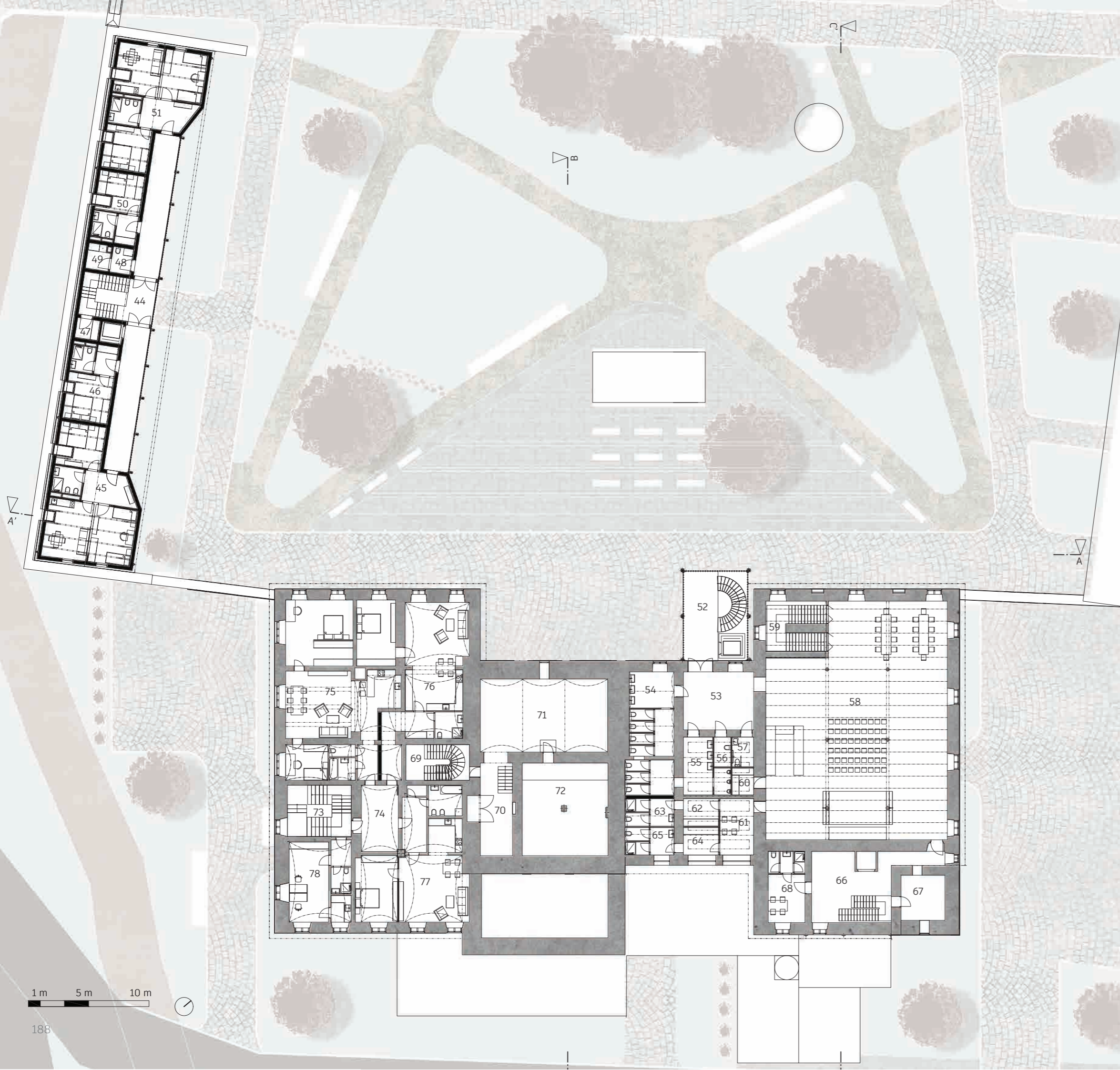

PŮDORYS 1.NP

LEGENDA

- 1 Nová vertikální komunikační věž
- 2 Vstupní hala
- 3 Restaurace a pivnice
- 4 Vstupní hala
- 5 Hvozď
- 6 Manipulace
- 7 Směsný odpad
- 8 Krytá terasa
- 9 Myčka
- 10 Kuchyně teplá a studená
- 11 Úklidová místnost
- 12 Denní WC zaměstnanci
- 13 Denní sklad
- 14 Sklad
- 15 Sklad
- 16 Zásobování minipivovaru/sklad
- 17 Varna minipivovaru
- 18 Sklad/strojovna vzduchotechniky
- 19 Spilka/ležácké sklepy
- 20 Stáčení piva do lahví a sudů
- 21 Sklad minipivovaru
- 22 Expedice
- 23 Sanitace
- 24 Laboratoř
- 25 Denní místnost
- 26 Šatna+WC zaměstnanci
- 27 Vstup zaměstnanci
- 28 Kotelna
- 29 Vstupní hala expozice
- 30 Pokladna expozice/recepce penzion
- 31 Prodejna piva a suvenýrů
- 32 Sklad obchodu
- 33 Schodiště expozice
- 34 Expozice
- 35 Expozice: nahlédnutí do výroby piva
- 36 Vstupní hala penzionu
- 37 Apartmán pro 4 osoby
- 38 Bezbariérový apartmán pro 2 osoby
- 39 Strojovna výtahu
- 40 Technická místnost
- 41 Apartmán pro 2 osoby
- 42 Apartmán pro 4 osoby
- 43 Dřevěný altán/podium

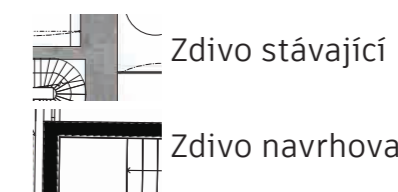

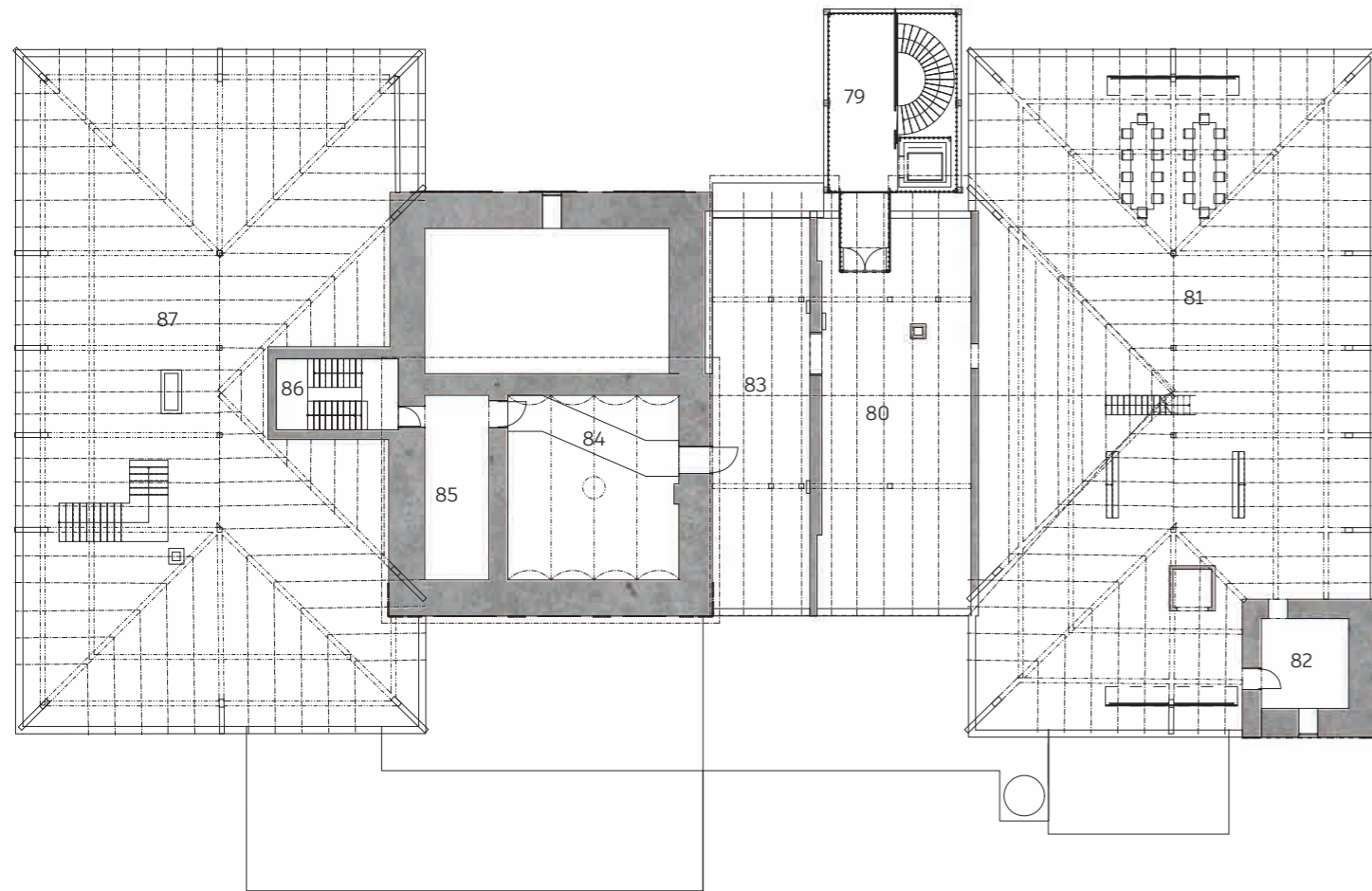
PŮDORYS 2.NP

LEGENDA

- 44 Chodba
- 45 Apartmán pro 4 osoby
- 46 Apartmán pro 2 osoby
- 47 Sklad čistého prádla
- 48 Úklidová místnost
- 49 Sklad špinavého prádla/prádelna
- 50 Apartmán pro 2 osoby
- 51 Apartmán pro 4 osoby
- 52 Nová vertikální komunikační věž
- 53 Vstupní hala
- 54 Toalety ženy
- 55 Toalety muži
- 56 Úklidová místnost
- 57 Bezbariérová toaleta
- 58 Multifunční sál
- 59 Původní pozdně barokní schodiště
- 60 Sklad baru
- 61 Denní místnost zaměstnanců
- 62 Šatna muži zaměstnanci
- 63 Toaleta, sprcha muži zaměstnanci
- 64 Šatna ženy zaměstnancí
- 65 Toaleta, sprcha ženy zaměstnanci
- 66 Chodba s průmyslovým výtahem
- 67 Hvozď
- 68 Zázemí účinkující
- 69 Schodiště expozice
- 70 Expozice
- 71 Expozice
- 72 Ledová věž s nově vestavěnou galerií
- 73 Schodiště pro zaměstnance
- 74 Hala
- 75 Zaměstnanecký byt 3+kk
- 76 Zaměstnanecký byt 2+kk
- 77 Zaměstnanecký byt 2+kk
- 78 Kancelář minipivovar

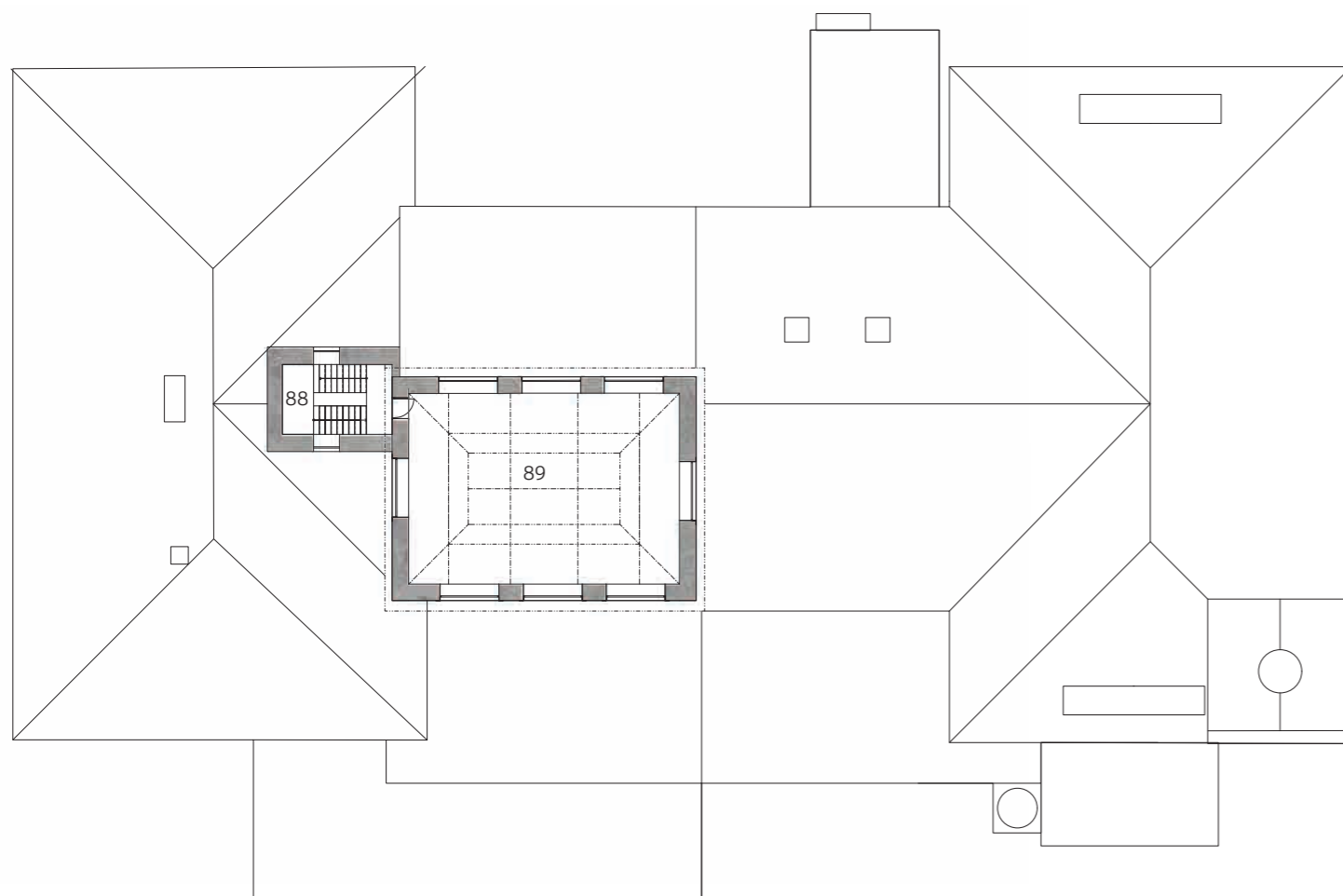
1 m 5 m 10 m

PŮDORYS 3.NP a krovů

LEGENDA

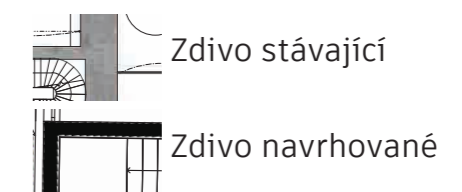
- 79 Nová vertikální komunikační věž
- 80 Expozice
- 81 Expozice/prostor pro workshopy
- 82 Hvozď
- 83 Expozice
- 84 Lávka skrz ledovou věž
- 85 Expozice
- 86 Schodiště expozice
- 87 Nevyužívaná půda/sklad

PŮDORYS 4.NP

LEGENDA

- 88 Schodiště expozice
- 89 Expozice/vyhlídkové místo

POHLED JIHOVÝCHODNÍ

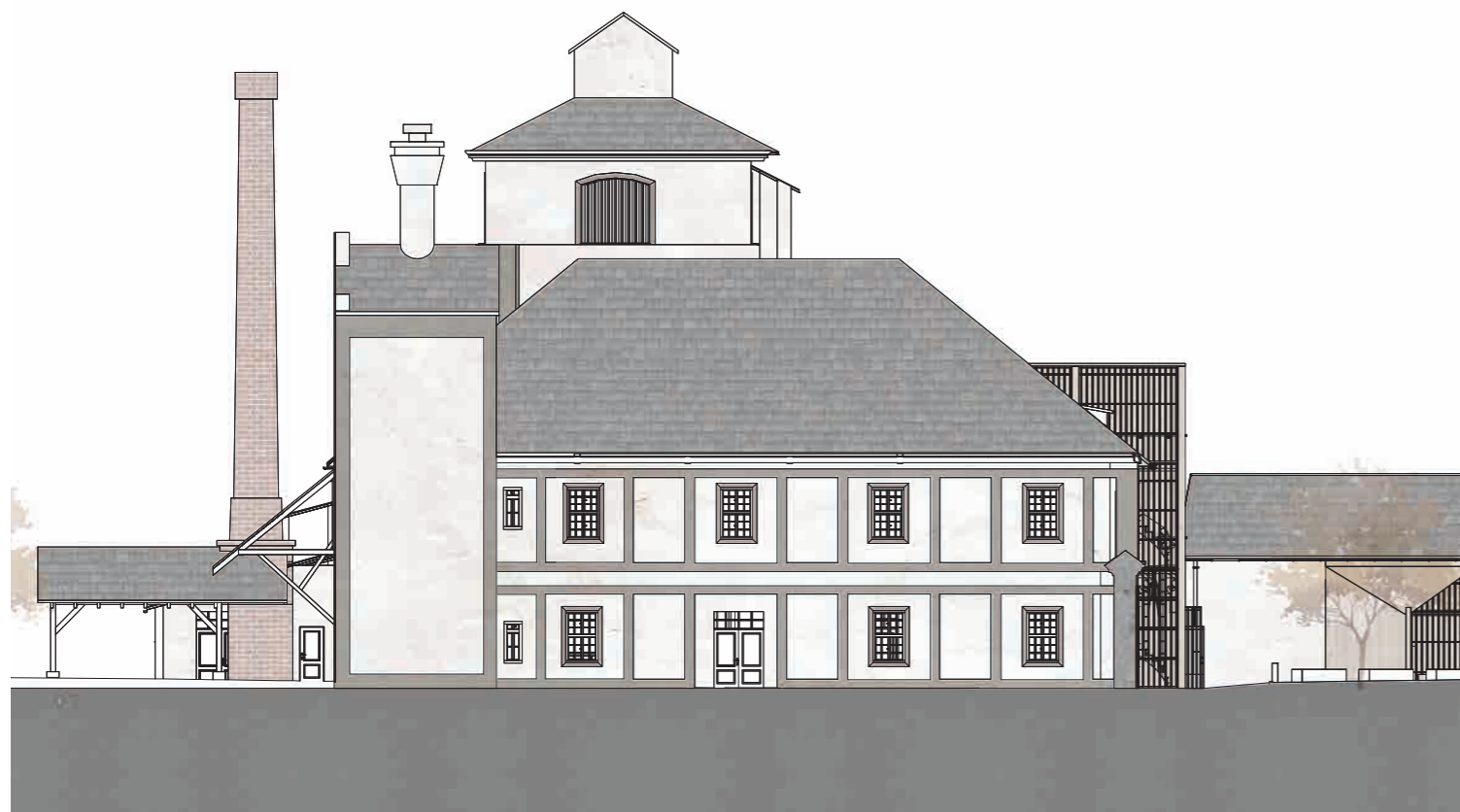

ŘEZPOHLED SEVEROZÁPADNÍ

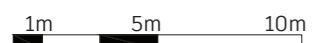
1m 5m 10m

ŘEZ POHLED C-C'

POHLED SEVEROVÝCHODNÍ

POHLED SEVEROZÁPADNÍ ALTÁN

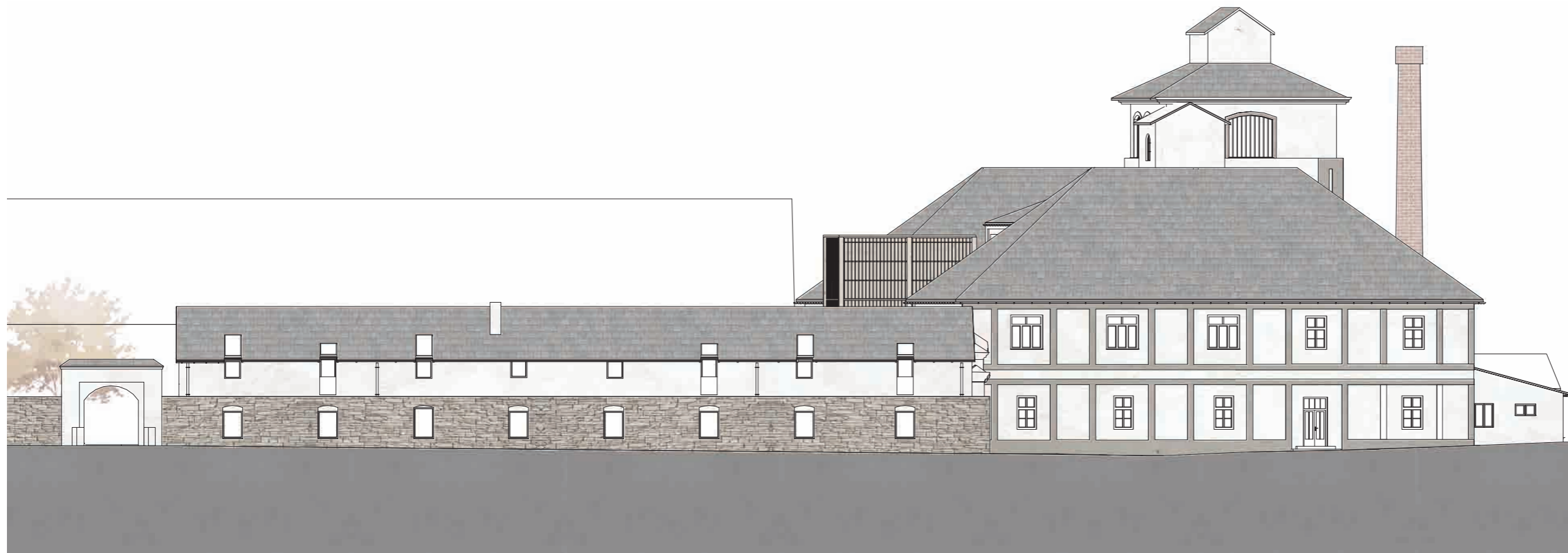

POHLED SEVEROZÁPADNÍ PENZION

ŘEZOPHLED B-B'

1m 5m 10m

POHLED JIHOZÁPADNÍ

1m 5m 10m

ARCHITEKTONICKÝ DETAIL

Kopie historických špaletových oken s šambránou

Střešní krytina pálené keramické tašky uložené do pokrývačské malty, barva břidlicová tmavě šedá

Lehký obvodový plášť tvořen dubovými latěmi a izolačním dvojskem

Nosná konstrukce sloupová

Polykarbonátová čirá deska kryjící závětrí

Hlazená vápenná omítka s krémovým a šedohnědým nátěrem

Plechové okapové žlaby i svody

Závětrí z rámu z dubových latí, natřené tenkovrstvou lazurou

Dvoukřídle vchodové dveře s pevným nadsvětlíkem, rám dubové dřevo, sklo bezpečnostní čiré

A. PRŮVODNÍ ZPRÁVA

A.1 Identifikační údaje

A.1.1 Údaje o stavbě

Název stavby: Konverze bývalého pivovaru v Janovicích u Rýmařova
Místo stavby: parcely 12/3, 12/1, st. 13, st. 9, st. 10, st. 11, st. 3, st. 4. katastrální území: Janovice u Rýmařova [744581], obec: Rýmařov [597783]
Předmět dokumentace: Konverze pivovaru pro účel minipivovaru, restaurace, multifunkčního sálu, expozičních prostor a ubytování zaměstnanců, konzervace trosek zdí stájí, novostavba penzionu, parková obnova zámeckého dvora a přilehlých nezastavěných ploch

A.1.2 Údaje o žadateli: Fakulta architektury ČVUT
Thákurova 9, 160 00 Praha 6
DIČ: CZ68407700

A.1.3 Údaje o zpracovateli dokumentace:

Zpracovatel: Bc. Eliška Šmardová
Vedoucí diplomové práce (návrhová část):
prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Girsá

A.2 Seznam vstupních podkladů

Historické mapy, plány a snímky
Fotodokumentace současného stavu
Polohopisný a výškopisný plán
Katastrální mapa
Ortofotomapy
Scanované papírové plány pivovaru z roku 1993

A.3 Údaje o území

a) Rozsah řešeného území

Řešené území se nachází na pozemcích 12/3, 12/1, st. 13, st. 9, st. 10, st. 11, st. 3, st. 4. k. ú. Janovice u Rýmařova [744581]. Na tomto území se nechází pivovar, trosky stájí, menší dřevěná skladovací budova, zámek, budova správy Lesy ČR, pavilon, veřejně přístupný neudržovaný park. Řešené území nezahrnuje objekt zámku a budovu správy Lesů ČR.

b) Dosavadní využití a zastavěnost území

Byvalý pivovar je z části využíván pro nájemné bydlení a bydlení majitelů. Část přízemí se pronajímá pro skladovací účely a garáže. Více než polovina budovy je ale bez využití. V části zámku je vytvořen prohlídkový okruh, cínový sál je opraven a využíván jako obřadní síň. Budova správy Lesů ČR obsahuje kanceláře. Zanedbaný zámecký dvůr je volně přístupný veřejnosti.

c) Údaje o ochraně území podle jiných právních předpisů

Areál zahrnující zámek je i s pivovarem chráněn jako nemovitá kulturní památka. Území se nachází v Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Stavba pivovaru se částečně nachází v ochranném pásmu silnice III. třídy. Zámek zasahuje do území archeologických nálezů.

d) Údaje o odtokových poměrech

Srážkové vody budou částečně vsakovány v dvorním parku, částečně jímány do podzemní jímky určené pro pozdější zavlažování. Splaškové vody budou vypouštěny do kanalizačního potrubí vedoucího pod komunikací.

A.4 Údaje o stavbě

a) Nová stavba nebo změna dokončené stavby

Novostavby penzionu, konverze pivovaru

b) Účel užívání stavby

Ubytování, stravování, bydlení, konání společenských akcí, výroba piva, expozice

c) Trvalá nebo dočasná stavba

Stavby trvalé

d) Údaje o ochraně stavby podle jiných právních předpisů

Areál zahrnující zámek, ohradní zdi a všechny brány a pivovar je chráněn jako nemovitá kulturní památka. Území se nachází v Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Stavba pivovaru se částečně nachází v ochranném pásmu silnice III. třídy. Prostor zámku zasahuje do území archeologických nálezů.

e) Navrhované kapacity stavby

Zastavěná plocha novostavby: 347 m²
Zastavěná plocha rekonstrukce: 1683 m²
Obestavěný prostor novostavby: 2088 m³
Užitná plocha celkem:

Funkční jednotky, jejich velikosti a předpokládané počty uživatelů:

Název jednotky	Poč. uživ.	počet jedn.
Ubytovací zařízení 350 m ²	24 návštěvníků	1
Stravovací zařízení (i pro ubytované) 261 m ²	79 návštěvníků	1
Multifunkční sál (i pro ubytované) 275 m ²	6 prac.míst 63 návštěvníků 3 prac.místa	1
Byt 3+kk 107,5 m ²	3 osob	1
Byt 2+kk 88 m ²	2 osob	1
Byt 2+kk 80 m ²	2 osob	1
Expozice, obchod	3 prac.místa	
Minipivovar 371 m ²	3 prac. místa	
Celková kapacita bytů: 7 osob		
Celkový počet nových pracovních pozic: 15 míst		
Celkový počet návštěvníků		
Parkovací stání		
U severní brány	18 park. stání (vč. 2 bezb.)	
U jižní brány	5 park. stání (vč. 1 bezb.)	
Zásobování	2 zásob. stání	

B. SOUHRNNÁ TECHNICKÁ ZPRÁVA

B.1 Popis území stavby

a) Charakteristika stavebního pozemku

Na tomto území se nechází pivovar, trosky stájí, menší dřevěná skladovací budova, zámek, budova správy Lesy ČR a pavilon. Nezastavěná plocha pozemku ve dvoře je veřejně přístupný neudržovaný park, který skýta několik vzrostlých stromů a mnoho náletové zeleně.

Terén ve výšce 615 m.n.m. je rovinný a velmi mírně svažité směrem na jih k Podolskému potoku, který vede na hranici pozemku. Ze severozápadu a severovýchodu plochu uzavírá budova zámku, z východu stavba správy Lesů ČR. Z jihu pozemek ukončuje bývalý pivovar a trosky bývalých stájí. Areál je přístup a prostupný ze všech stran: ze severu mezi stavbami ze silnice Zámek, z jihu z ulice Panská mostem přes Podolský potok, z východu dvěma branami vedoucími kolem pivovaru z ulice Zámecká a ze západu zámeckým parkem. V řešeném území je zavedený vodovod i elektrické napětí. Kanalizační řad je veden v přilehlé ulici Zámecká východně od areálu.

b) Výčet a závěry provedených průzkumů a rozborů

Byl proveden stavebně-historický průzkum pivovaru a trosek bývalých stájí, který dokládá vývoj fungování objektů v jednotlivých stavebních fázích od pol. 18. století dodnes. Plány pivovaru v tomto projektu byly zdigitalizovány v analytické části diplomního projektu podle scanovaných plánů zaměření z roku 1993. Stavebně-historický průzkum zámku dosud není zpracovaný.

c) Stávající ochranná a bezpečnostní pásma

Areál zahrnující zámek, ohradní zdi a všechny brány je chráněn jako nemovitá kulturní památka již od roku 1958. Tato ochrana byla v roce 2003 rozšířena o pivovar. Území se nachází v Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. Stavba pivovaru se částečně nachází v ochranném pásmu silnice III. třídy. Zámek zasahuje do území archeologických nálezů.

d) Poloha vzhledem k záplavovému území, poddolovanému území apod.

Pozemek leží mimo tato území.

e) Vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, vliv stavby na odtokové poměry v území

Stavba nebude mít negativní vliv na okolní stavby a pozemky. Areál obsahuje dostatečné množství zelených ploch, které umožní vsakování a tím neovlivní odtokové poměry v území. Nově navrhované dláždění nádvoří a cestní sítě umožňují prosak dešťové vody do zeminy.

f) Požadavky na asanace, demolice, kácení dřevin

Bude demolována dřevěná skladovací budova na st. parcele 11. Od budovy pivovaru budou demolovány dostavěné garáže na severozápadu. Staré vzrostlé stromy nebudou káceny, odstraněn bude pouze nálet v zámeckém dvoře.

g) Požadavky na maximální zábory zemědělského půdního fondu nebo pozemků určených k plnění funkce lesa

Stavbou nebudou ovlivněny okolní zemědělské ani lesní pozemky.

h) Územně technické podmínky

Areál je přístup a prostupný ze všech stran: ze severu mezi stavbami ze silnice Zámek, z jihu z ulice Panská mostem přes Podolský potok, z východu dvěma branami vedoucími kolem pivovaru z ulice Zámecká a ze západu zámeckým parkem. V řešeném území je zavedený vodovod i elektrické napětí. Kanalizační řad je veden v přilehlé ulici Zámecká východně od areálu.

i) Věcné a časové vazby stavby, podmiňující, vyvolané, související investice

V rámci diplomové práce nebylo řešeno.

B.2 Celkový popis stavby

B.2.1 Účel užívání stavby, základní kapacity funkčních jednotek

Účel stavby: Penzion

Kapacita apartmánů celkem: 24 osob

Účel stavby: Restaurace, sál, minipivovar, expozice, bydlení

Kapacita stravovacího zařízení: 79 osob + 6 prac.míst

Kapacita multifunkčního sálu: 63 osob + 3 prac.místa

Kapacita zaměstnaneckého bydlení: 7 osob

Kapacita expozice, obchodu: 3 prac.místa

Kapacita minipivovaru: 3 prac. místa

Parkovací stání

U severní brány: 18 park. stání (vč. 2 bezb.)

U jižní brány: 5 park. stání (vč. 1 bezb.)

Zásobování: 2 zásob. stání

B.2.2 Celkové urbanistické a architektonické řešení

a) Urbanistické řešení

Řešené území se rozkládá v širším centru obce Janovice u Rýmařova v těsné blízkosti hlavního tahu mezi velkými městy Bruntál a Šumperk. Ze severu plochu uzavírá budova zámku tvaru L, na kterou navazuje bývalý zámecký park, z východu stavba správy Lesů ČR. Jižní hranici pozemku tvoří bývalý pivovar a trosky bývalých stájí, kolem nichž vede Podolský potok. Areál je přístupný a prostupný ze všech směrů. Historický hlavní vstup, který se nachází na jihu z ulice Panská přes most skrz dochovanou bránu, bude nadále respektován. Navrh revitalizace prostoru dvora navazuje na veškeré historické prostupy na pozemek a jejich návaznost na obec, a tím dodržuje dosud fungující urbanistické vazby. Celý areál zůstane i nadále veřejně přístupný. Zámecký dvůr, který je nyní částečně dělen plotem s dvěma brankami bude znovu propojen v jeden celek. Zůstane mu však nepsané dělení funkcí pro potřeby aktuální doby: část klidová s kašnou v prostoru zámku a část zábavní s dřevěným altánem pro pořádání akcí v předprostoru pivovaru.

Po obvodu nádvoří a skrze jeho střed je vedena širší dlážděná komunikace pro automobily, zásobování, či záchranné služby. Parkování automobilů je však situováno na dvou místech před branami do dvora, což zabraňuje zvýšenému pohybu aut v areálu. Dvůr protínají pěší mlatové cesty, umožňující komunikaci celým prostorem. V předprostoru pivovaru je vydlážděný trojúhelníkový plac s dřevěným altánem pro setkávání lidí a konání společenských akcí pro návštěvníky i občany Janovic.

Objemná stavba bývalo pivovaru skýtá hned několik zajímavých náplní. Janovicím bude navráceno vaření piva v podobě moderního minipivovaru. Dochované prvky historické výroby piva budou zařazeny do expozice pivovarnictví a historie Rýmařovska. Nejen v návaznosti na to, ale i na fakt, že je zámek hojně využíván pro pořádání svatebních obřadů je v přízemí navržena restaurace s pivnicí. Svoji kapacitou poslouží jak ubytovaným hostům, či návštěvníkům pivovaru, ale také místním obyvatelům. Na pořádání soukromých oslav a konferencí, či workshopů je možné využívat samostatně fungující multifunkční sál. V místech zbořených novodobých přístavby garáží je vystavena komunikační věž, která svým jednoduchým objemem dotváří dynamickou hmotu pivovaru. Doslova v troskách bývalých stájí bude vestavěno ubytovací zařízení dotvářející prostor nádvoří, které umožní ubytování návštěvníků nejen pivovaru, ale také přírody v CHKO Jeseníky. Svoji jednoduchou hmotou objekt nevyčnává a nechává vyniknout unikátní stavbě pivovaru. Kolem Podolského potoka bude obnovena kamenná ohradní zeď uzavírající areál.

b) Architektonické řešení

Hlavní myšlenkou projektu je revitalizace dvora a nové využití objektu pivovaru a bývalých stájí tak, aby došlo k navýšení atraktivity i zachování historických a architektonických hodnot zámeckého areálu. Projekt klade důraz na šetrný přístup ke stavebně rozmanitému historickému areálu a citlivou úpravu prostředí, v němž se nachází. Dále bere zřetel na výsledky stavebně historického průzkumu a dokumentace vzniklé v rámci diplomního semináře.

Pivovar

Průmyslové objekty jsou zatím nezcela doceněným bohatstvím a připomínkou vyspělé stavební technologie. Rozsáhlé prostory humna zaklenuté plackovou klenbou na kamenných sloupech z doby pozdního baroka jsou nyní rozpříčkovány na sklady. Návrh boří tyto příčky a využívá krásného prostoru pro funkci restaurace s pivnicí tvořící srdce stavby. Proto jsou kromě stávajících vstupních dveří ze severozápadu probourány zadržené dveře z parkoviště v místě kamenného ostění a zvětšeny vstupní dveře na zastřešenou terasu u cihlového komína. Pro bezproblémové fungování stavby a bezbariérovou přístupnost jednotlivých částí byla v místě zbouřených garáží vystavená věžová přístavba s vertikální komunikací. Dřevěný rastr lehkého obvodového pláště koresponduje se severní fasádou penzionu a altánem. Plochá střecha je pokryta plechovou krytinou. Vstup do objektu je akcentován dřevěnou konstrukcí závětrří. Plechová krytina valbové střechy bude v celé ploše nahrazena pálenou keramickou krytinou šedé břidlicové barvy. Podkrovní expozice s prostory pro workshopy je osvětlena podlouhlými nízkými vikýři, které připomínají provzdušňovací průduchy z doby výroby piva. Stěny jsou opatřeny omítkou s jemně krémovým nátěrem. Šámbrány a ostatní fasádní detaily jsou akcentovány šedým nátěrem. Veškeré okenní i dveřní otvory jsou tvořené dřevěnými rámy natřené tenkovrstvou hnědou lazurou.

Altán

Jemný vzdušný dřevěný altán v centrální ose nádvoří nabízí možnost každodenního využití pro posezení s přáteli. Při konání akcí se mění v podium pro účinkující s dlážděnou plochou doplněnou o dřevěné lavice pro publikum.

Penzion

Torza zdí bývalých stájí budou konzervovány a zvrchu pokryty střešní krytinou tak, aby již nedocházelo k destrukci. Okenní otvory, které jsou nyní zazděny, budou znovu probourány a využity k prosvětlení vnitřní konstrukce. Uvnitř těchto tří zdí je totiž navržena drobnější hmota penzionu s přízemím a částečně podkrovním patrem. Budova je směrem do dvora otočená komunikační chodbou. Ta je tak v obou podlažích prosvětlena v celé své délce skrze dřevěný lehký obvodový plášť se zalomením s pravidelným rastrem. Pokoje jsou orientovány na klidný jih s výhledem na Podolský potok nerušený provozem dvora. Sedlová střecha, která v pokojích dává na odiv svou dřevěnou konstrukci, je pokryta pálenou keramickou krytinou šedé břidlicové barvy. Stěny jsou opatřeny omítkou s jemně krémovým nátěrem. Veškeré okenní i dveřní otvory jsou tvořené dřevěnými rámy, které korespondují ostatními stavbami v areálu. Francouzská okna, která se střídají s okny s parapetem, jsou zabezpečena nenápadným skleněným zábradlím. Na jižní fasádě přechází okna plynule do oken střešních, čímž vzniká velice zajímavý detail, který vytváří příjemné prostředí pro ubytované.

B.2.3 Celkové provozní řešení

Pivovar tvoří v přízemí rozsáhlý klenutý prostor restaurace s pivnicí a barem, která je přístupná ze všech čtyř stran. Při průchodu na krytou terasu projde zákazník kolem starého výtahu z doby využívání stavby jako luštitelny semen ze šišek, vedle něhož má možnost nahlédnout do vysokého objektu hvozdu. Kuchyně a sklady restaurace tvoří velkou část bývalé varny piva. Ta byla dříve vysoká přes dvě podlaží, ale již v době luštitelny byla rozpatrována na dvě patra. Nad restaurační kuchyní je vytvořeno velké hygienické zařízení pro restauraci u multifunkční sál zároveň. Tento sál je vybaven barem a podiem a je v něm možné pořádat oslavy, svatby, konference, přednášky, či workshopy. Pro zásobování restaurace je vytvořeno zásobovací místo ze západu z ulice Zámecká. Ve střední části bývalého pivovaru, v jeho sklepech a přízemí ledové věže, je vybudován minipivovar. Sklepy jsou rozděleny kovovým roštem na dvě patra, západní část sklepů skýtá varnu, východní prostor pro kvasné a ležácké tanky. Odtud hotové pivo putuje do stáčírny a expeduje se. Zásobování minipivovaru je umožněno ze západu, expedice u stáčírny a skladu na straně východní. V přízemí je pro zaměstnance navržena denní místnost a zázemí. V patře je pro řešení administrativy kancelář. Pro zaměstnance minipivovaru, expozice, či restaurace jsou v patře tři byty: jeden byt 3+kk a dva byty 2+kk. Z dvora je možné vstoupit na expozici historie pivovarnictví a Rýmařovska, která se rozprostírá převážně v dvoupatrovém pozdněbarokním krovu nad bývalou sladovnou. Součástí expozice je i prostor pro konání workshopů. V přízemí je možné nahlédnout do varny a sklepů minipivovaru skrz prosklené příčky. V patře je možnost po lávce projít ledovou věží. Nejvyšší patro, bývalé chladicí štoky, se pro svůj krásný výhled do okolí nechává přístupný veřejnosti jako součást expozice. Pro bezbariérový přístup na část expozice je možné využít nově zbudovanou komunikační věž. Uvnitř ní se nachází bezbariérový výtah a obloukové schodiště. Ze severu k pivovaru přiléhá větší parkoviště s 18 parkovacími místy včetně dvou bezbariérových.

Penzion je půdorysně částečně symetrický a v centru je vybaven trojramenným schodištěm a výtahem. Stavba obsahuje čtyři rodinné apartmány pro 4 osoby, tři apartmány dvoulůžkové a jeden bezbariérový apartmán v přízemí. Součástí je i technická místnost a sklady špinavého a čistého prádla. Vedle penzionu je možné využít 5 parkovacích míst včetně jednoho bezbariérového. Všechny apartmány jsou orientovány na jih s výhledem na Podolský potok. Při konání venkovních akcí v altánu před pivovarem je možné se občerstvit přímo v pivovarské restauraci.

B.2.4 Bezbariérové užívání stavby

Veřejná cestní síť v nádvoří je přístupná osobám se sníženou schopností pohybu a orientace. Penzion disponuje jedním pokojem přizpůsobeným pro tyto osoby, v případě potřeby je možné pro přístup do patra využít výtah.

Restaurace s pivnicí je na úrovni terénu a je tedy přístupná osobám se sníženou schopností pohybu a orientace. K budově bývalého pivovaru je za tímto účelem dostavěna komunikační věž obsahující bezbariérový výtah. Tou je možné se dostat do multifunkčního sálu, v jehož blízkosti se nachází bezbariérová toaleta, a také do části expozice.

B.2.5 Bezpečnost při užívání stavby

Změna stavby bývalého pivovaru a novostavba penzionu jsou navrženy tak, aby nevznikalo nepřijatelné nebezpečí v průběhu jejich užívání. Všechna místa s nebezpečím pádu z výšky budou zajištěna zábradlím.

B.2.6 Základní charakteristika objektů

a) Stavební řešení

V rámci stavebních úprav pivovaru budou nejdříve vykonané bourací práce. Jedná se především o nenosné příčky dostavované v novějších dobách, nebo nutné změny za účelem lepšího fungování objektu. Zázezmí restaurace a hygienické zazemí v patře jsou koncentrovány na jednom místě tak, aby docházelo k co nejmenším stavebním úpravám k vykonání nových rozvodů. Plechová střešní krytina je nahrazena pálenými keramickými taškami šedé břidlicové barvy a doplněna o střešní podlouhlé nízké vikýře prosvětlující krov nad sladovnou. Dřevěná konstrukce krovu je v dobrém stavebně-technickém stavu. Součástí výměny jsou i okapové žlaby a svody.

Penzion je vestavěn do trosek zdí bývalých stájí. Jedná se o dvoupodlažní objekt se sedlovou střechou. V patře, které je z poloviny podkrovní, je v pokojích volný průhled do dřevěných krovů. V přízemí a patře se nachází dvoulůžkové či rodinné apartmány. Na jižní fasádě přechází okna plynule do oken střešních, čímž vzniká velice zajímavý detail, který vytváří příjemné prostředí pro ubytované. V přízemí jsou okna vázána na otvory ve zdech bývalých stájí. Dvorní fasáda podél chodby je tvořena dřevěným roštovým lehkým obvodovým pláštěm.

b) Konstrukční a materiálové řešení

Novostavba penzionu využívá stěnového nosného systému s maximálním rozmětem 4,9 m. Materiál nosných stěn jsou keramické tvarovky splňující požadavky na tepelnou izolaci. Stěny jsou opatřeny omítkou s jemně krémovým nátěrem. Vnitřní příčky budou vyzděny z pórobetonových tvárnic. Stropy jsou tvořeny systémovými keramobetonovými stropními konstrukcemi. Pro dřevěný krov je použita hambálková soustava s dostatečně nadimenzovanými prvky. Střecha je opatřena tepelnou nadkrokevní izolací z minerální vaty a zakryta pálenou keramickou střešní krytinou šedé břidlicové barvy. Schodiště penzionu je monolitické železobetonové. Objekt bude založen na betonových základových pasech v nezámrazné hloubce. Při výstavbě základů bude nejdříve proveden sondážní průzkum. Okenní otvory budou dřevěné a zasklené izolačním dvojsklem. Dvorní fasáda je lehký obvodový plášť z dřevěných latí a izolačních dvojskel nesen sloupy. Okapový žlab je veden příznaně.

Po odstranění nevhodných příček se bude jednat převážně o interiérové upravy. Příčky budou stavěny vyzděny z pórobetonových tvárnic, které nebudou svou vahou příliš zatěžovat stávající konstrukci. V místech s hodnotně dochovanou podlahou dojde k restaurátorským pracím. Ve většině místností ovšem bude podlaha nahrazena dlažbou nebo prkennou podlahou. Jižní obytná budova má zachovalá okna, která se zrepasují. Okna v severní budově sladovny již není možné repasovat a budou nahrazeny kopiemi. Stěny jsou opatřeny omítkou s jemně krémovým nátěrem. Šámbrány a ostatní fasádní detaily jsou akcentovány šedým nátěrem. Veškeré okenní i dveřní otvory jsou tvořené dřevěnými rámy natřené tenkovrstvou hnědou lazurou. Schodišťová věž je lehký obvodový plášť z dřevěných latí a izolačních dvojskel nesen sloupy.

Dvorní altán je tvořen dřevěným podstavcem a čtyřmi dřevěnými sloupy, které nesou plochou střechu.

c) Mechanická odolnost a stabilita

Veškeré nově stavební konstrukce jsou dostatečně únosné. Jejich únosnost je garantována výrobcem jednotlivých prvků.

B.2.7 Základní charakteristika technických a technologických zařízení

a) Technické řešení

Voda je v současnosti do objektu pivovaru přivedena z vodovodního řádu. Splaškové odpadní vody budou odvedeny do městské kanalizačního řádu pod silnicí Zámecká. Pro využití části dešťové vody je navržena podzemní akumulární jímka pro zalévání, zbytek je vsakován v parku. Vytápění je v současnosti zajištěno kotlem na tuhá paliva, který bude doplněn o připojení na elektrickou distribuční síť. Objekt bude napojen na distribuční síť nízkého napětí.

b) Výčet technických a technologických zařízení

K vertikální komunikaci bude v penzionu i pivovaru zřízen bezbariérový výtah.

B.2.8 Požárně bezpečnostní řešení

Návrh vyhovuje požárně-bezpečnostním požadavkům. Všechny nosné konstrukce jsou nehořlavé nebo opatřeny protipožárním nátěrem. V penzionu je centrálně umístěno schodiště, které slouží jako chráněná úniková cesta: je možné ho přirozeně větrat a od ostatních prostorů je odděleno dveřmi s vysokou požární odolností.

K objektu pivovaru je dostavěna nová schodišťová věž, která slouží jako chráněná úniková cesta ze všech pater. Objekty budou vybaveny přenosnými hasicími přístroji. Přístup pro hasičské vozy bude po nově navržených pojízdných komunikacích.

B.2.9 Zásady hospodaření s energiemi

Všechny konstrukce obálky novostavby budou splňovat normativní požadavky na minimální součinitel prostupu tepla. Dešťová voda bude shromažďována v akumulární jímce pro využívání při zalévání. Zbytek vody bude vsakován v parku. V pivovaru nebude možné uskutečnit opatření na úsporu energie, protože by tyto zásahy negativně ovlivnili jeho architektonický výraz.

B.2.10 Hygienické požadavky na stavby, požadavky na pracovní a komunální prostředí

a) Vodohospodářství

Pitná voda je v současnosti do objektu pivovaru přivedena z vodovodního řadu vedoucího pod silnicí Zámecká. Penzion i pivovar budou mít vlastní napojení do technické místnosti, kde bude voda centrálně ohřívána elektrickým kotlem.

b) Likvidace odpadních vod

Splaškové vody budou vedeny do městské kanalizační sítě. Dešťová voda bude shromažďována v akumulární jímce pro využívání při zalévání. Zbytek vody bude vsakován v parku.

c) Likvidace odpadů

U příjezdu k penzionu se nachází kontejnery na směsný odpad i odpad tříděný pro penzion a budovu pivovaru. Restaurace má vlastní přirozeně větranou místnost pro směsný odpad vedle restaurační kuchyně.

d) Vytápění

Penzion bude vytápěn centrálně z prostoru technické místnosti v přízemí pomocí elektrického kotle. Objekt pivovaru nyní využívá kotle na tuhá paliva, který bude doplněn o elektrický kotel.

e) Větrání

Apartmány v penzionu a byty budou větrány přirozeně. S přirozeným větráním se počítá i v prostoru restaurace s pivnicí a sálu v patře. Všechna hygienická zařízení budou doplněny podtlakovým odvětráváním. Restauráční kuchyně, minipivovar a expozice budou větrány nuceně pomocí vzduchotechnického zařízení.

B.3 Připojení na technickou infrastrukturu

Objekty budou připojeny na zavedený rozvod pitné vody, na kanalizační řad v silnici Zámecká a na vedení nízkého napětí.

B.4 Dopravní řešení

Po obvodu nádvoří a skrze jeho střed je vedena širší dlážděná komunikace pro automobily, zásobování, či záchranné služby. Parkování automobilů je však situováno na dvou místech před branami do dvora, což zabraňuje zvýšenému pohybu aut v areálu. Projekt navrhuje nové parkovací místa, která kapacitně obslouží celou část řešeného areálu. Hlavní parkovací plocha se nachází u příjezdu z ulice Zámecká k restauraci a skýta 18 parkovacích míst včetně 2 bezbariérových. Menší parkovací plocha sousedí s penzionem a obsahuje 5 parkovacích míst včetně 1 bezbariérového. K zamezení vjezdu automobilů na dlážděnou plochu před pivovarem je hranice doplněna stahovacími sloupky. Územím bude procházet několik cest pro pěší s mlatovým povrchem.

B.5 Řešení vegetace a souvisejících terénních úprav

V současné době se v prostoru dvora nacházejí vzrostlé stromy jako jsou javory, jasany, břízy a nejstarší borovice, které budou ponechány. Odstraněny budou pouze náletové zeleně. Návrh zohledňuje stávající stromy a doplňuje je nově vysazenými. Před objekt pivovaru budou vysázeny solitery: lípa velkolistá, dub letní, buk červenolistý. Prostor doplní drobné břízy bělokoré. Před pivovarem budou vysázeny menší lípy srdčité. Prvky stromů budou doplněny o drobnou vegetaci v podobě živých plotů a popínavých rostlin.

ZÁVĚR

Věřím, že řešení návrhu okolí zámku v Janovicích u Rýmařova zpracovávané v této diplomové práci by bylo přínosem nejen pro zámek, ale pro celou obec. Zvýšila by se atraktivita místa nejen pro turisty, což by přineslo ekonomické zisky obci i zámku, ale především by vzniklo příjemné místo pro setkávání místních obyvatel.

Pevně doufám, že se rekultivace tohoto místa v budoucnosti podaří.

Již je čas věnovat se stavebnímu dědictví průmyslové éry a zabránit tak demolici velice vyspělých staveb s pestrou škálou využití.

